

BOGDANIA

Revistă de creație și cultură

Anul X / Nr. 97-98 / 2022

Lunile: iulie-august 2022

Cuprins

1. Ionel Marin: Limba română-altarul sacru al tuturor românilor – 3
2. Ionel Marin:UZPR-continuitate și performanță jurnalistică și culturală. Premiile „Doru Dinu Glăvan” - 5
3. Geo Călugăru: Gala premiilor Bogdania – 6
4. Al. Florin Țene: Enciclopedia scriitori din generația 2000, vol.I și II-cariatide ce susțin cupola catedralei literaturii române contemporane – 9
5. Al. Florin Țene: Revista Bogdania-pagină nemuritoare de istorie a literaturii române – 12
6. Ștefan Lucian Mureșanu: Satul vatră a civilizației omului, lumii, pământului – 13
7. Corneliu Cristescu: Mihai Viteazul în pictura europeană – 16
8. Maria Filipoiu: Sfinți ai poporului român. Ștefan cel Mare – 21
9. Maria Zăvoianu: Trofee primite de scriitorul și jurnalistul Al. Florin Țene – 26
10. George Petrovai: Fantasticul, magicul și fabulosul în cultura română – 27
11. Ben Todică: eseul - Părerea unui om simplu – 31
12. Andrei Breabăn: Podul iubirii – 32
13. Geo Călugăru: Im memoriam Dimitrie Cantemir. Primul nostru enciclopedist – 34
14. Poeți și poezia lor...pe cărările timpului! Mihai Eminescu – 35
15. Pr. Marcel Miron: poezii – 36
16. Mircea Istrate: Rugă pentru limba română – 37
17. Doina Bârcă: poezii – 38
18. Medalion liric: Cristian Petru Bălan, Al. Fl. Țene, Florentin Smarandache, Ioan Miclău, Nicolae Doftoreanu, Virgil Ciucă, Dumitru Ichim, Elena Căpățână, Mihai Merticaru, Dimitrie Grama, Ionel Marin, Maria Sturdza, Eugenia Duță, Florin Constantinescu, Marius Ionescu – 39
19. Liviu Zănefirescu: Catrene patogene – 48
20. Iuliana Dinu: Poezii pentru copii – 49
21. Simion Felix Marțian: Sonete – 50
22. Titina Țene:Taina scrisului-Iubirea reciprocă – 51
23. Proză scurtă: Mihai Maxim și Adrian Nicolae Popescu – 53
24. G. Petrovai: poemul Întorcerea rătăcitorului – 57
25. Cronici literare, recenzii, comentarii semnate de scriitorii: Al. Florin Țene, Eugenia Duță, Elena Buică-Buni – 61
26. Din creațiile tinerilor premiați la *Festivalul-concurs de creație literară Bogdania*: Simion Elena Cristina, Tcaci Marinela – 66
27. Dialog în cruce-Adrian Botez și Ben Todică – 73
28. Al. Fl. Țene: Florile Sarmisegetusei – Dramă istorică în versuri, în trei acte – 76
29. Evenimente cultural-artistice
30. Zilele municipiului Focșani – 85
31. Festivalul folcloric Baba Vrâncioaia – 86
32. Profiluri. Expoziție de pictură, Irina Forgo – 86
33. Semnal editorial – 88

Coperta: imagine Net

Revista BOGDANIA, revistă de creație și cultură este fondată și editată de Asociația cultural-umanitară Bogdania din Focșani. Apare o dată la două luni.
ISSN 2343-8061; ISSN-L 2343-8061

REDACȚIA REVISTEI BOGDANIA

Ionel N. MARIN

(Președinte Asociația cultural-umanitară Bogdania)

Redactor șef

Editor senior: Nicolae Vasile, Geo Călugăru, Nicolae Rotaru, Vasile Groza.

Redactori: Corneliu Cristescu, M.M. Cazimirovici, Maria Filipoiu, Marcel Miron, Beatrice Kiseleff, Adrian Nicolae Popescu, Ioan Rațiu, Maricica Stroia, Ben Todică, Gheorghe Țiclete.

Secretar de redacție: Corina MARIN

Membri de onoare:

Prof. univ. dr. Florentin SMARANDACHE (SUA) - cercetător științific, matematician, scriitor, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN (SUA) - membru titular USR și al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe; pictor, sculptor.

ALEXANDRU FLORIN ȚENE - președintele național al Ligii Scriitorilor Români, membru UZPR și al Academiei Americano-Române de Arte și Științe.
GHEORGHE A. STROIA, scriitor, membru ARA.

Adresa redacției: Focșani, Strada Contemporanul nr. 28, cod 620065, jud. Vrancea
Telefon mobil: **0752862369**.

Materialele se trimit cu diacritice pe adresa de e-mail:

ionelmarin55@gmail.com

În numele libertății de exprimare, autorii răspund în mod direct, conform legilor în vigoare, de conținutul materialelor publicate. Textele nu se înapoiază.

Vă așteptăm alături de noi!

În realizarea proiectelor culturale și umanitare ale Asociației Bogdania, avem nevoie și de sprijin financiar. Vă rugăm direcționați 2% în contul Asociației. Datele de identificare ale Asociației Cultural-umanitare Bogdania, sunt:

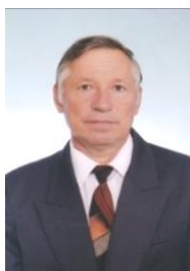
RO11BRMA0999100047750380, în RON;

RO11BRMA0999100047751156, în euro;

Banca Românească, Filiala Focșani, județul Vrancea;
CIF (cod înregistrare fiscală) - 29080784.

Revista Bogdania,

Nr. 97-98, iulie-august 2022

Editorial**Ionel MARIN**

**Limba română - altarul sacru
al tuturor românilor**

Ziua Limbii Române - 31 august, a fost instituită de Parlamentul României prin Legea nr. 53/2013. În fiecare an sărbătorim limba sfântă a neamului românesc în țară, în Republica Moldova, cât și acolo unde trăiesc și muncesc comunități de români. Am afirmat adesea că:

„Omul deci și românul este o „zidire” frumoasă, dornică de absolut și unică în manifestare. Omul este o ființă divină și umană în același timp. Suntem scânteia divină în foșnetul timpului și netimpului, în anotimpurile vieții. Este firesc să cunoaștem și respecta rostul și sensul vieții, să susținem și să răspândim idealurile umane, opiniile și faptele pro-familie, pro-viață, pro-Dumnezeu.

În Biblie este scris: „La început a fost cuvântul, cuvântul prin care toate s-au făcut”. Cuvântul limpezește zonele conștiinței, el e acela care creează memoria timpului unui neam dându-i veșnicie. Cuvântul, fie rostit prin viu grai, fie așternut în scrieri, este comoara fără preț cu care ne-a învredicit AtotCreatorul. Deci suntem

părticică din universul văzut și cel nevăzut, cu posibilitatea de a trece dincolo de spațiul terestru, de a cunoaște și trăi miracolul, prin suflet și duh. Măreția Universului este imposibil de cuprins în cuvinte. Cuvântul lui Dumnezeu este viu, căci numai prin suflet simțim, ne bucurăm, suferim și intrăm în legătură cu Părintele ceresc. Este firesc să dorim să cunoaștem Adevărul suprem, absolut și să dăm strălucire iubirii, aurul sufletesc al omului. Graiul este haina care îmbracă gândurile și trăirile din inimă și sufletul omenesc. Prin grai, noi comunicăm nu doar cu semenii noștri, ci și cu însuși Creatorul nostru. Cu certitudine Regina graiului străbun, limba română, moștenitoarea limbii dace, a rămas și va fi întotdeauna lumina sufletului românesc. Limba română este hrana cea vie, lăsată de Dumnezeu-românilor și urmașilor lor, pe veșnicie. Acad. Nicolae Manolescu afirma: „Limba română este principalul bun național, începutul și sfârșitul a toate”. Poetul Nichita Stănescu, scria: „A vorbi despre limba română este ca o duminică. Limba română este patria mea”. Vasile Alecsandri spunea că limba noastră este: „tezaurul cel mai prețios pe care-l moștenesc copiii de la părinți, depozitul sacru lăsat de generațiile trecute”. Iar președintele Academiei Române, Ioan-Aurel Pop, ne spune că româna-i între primele 8 limbi ale lumii. Ultima ediție a „Marelui Dicționar al Limbii Române” adună 170.000 de cuvinte. Astăzi condițiile în care autorii au lăsat de-o parte diminutivele, și alea vreo 30.000. Poetul Grigore Vieru considera că: „Limba este focul veghetor al Patriei, suflarea ei caldă, sănătatea ei liber ziditoare de frumos. Limba este frumusețea activă a patriei”. Limba română asigură identitatea națională, mândria unui popor cu cea mai mare vechime din Europa care trăiește încă acolo unde s-a născut, a crescut și s-a dezvoltat în granițele sale. Avem bucuria și mândria că poporul nostru este primul popor din lume care a folosit scrierea cu 7000 de ani în urmă, pe când alții nici nu existau ca popor. Tăblițele de la Tărtăria, așa cum recunosc toți cei care le-au studiat, fac dovada că am fost prima civilizație care a semnat pe acest pământ, cu 1000 de ani înaintea scrierii sumeriene, cunoscute ca fiind cea dintâi scriere. Astăzi și Vaticanul recunoaște că poporul nostru este cel care a dat limba științifică a lumii, latina, și în același timp limba liturgică pentru Roma, iar pentru ortodoși, slavona, care

izvorăște tot de la noi. Limba noastră-i limbă sfântă, dulce ca un fagure de miere, veche și strălucitoare ca și credința unui popor neînvins de timp și de hrăpăreții dușmani. Limba română, catedrala „zidită” pe teritoriul Carpato-Danubiano-Pontic, binecuvântată de însuși Dumnezeu este limba părinților, a rugăciunii, ce înflorește în sufletul fiecăruia dintre români. Brâncuși a rămas cel mai mare sculptor modern al lumii pentru că a avut inteligența, instinctul sau genialitatea de a rămâne, din punct de vedere etnic, român. Și-a asumat această etnicitate. Să ne amintim și de faptele viteazului domnitor Constantin Brâncoveanu și de sacrificiul suprem pentru apărarea ființei naționale, a credinței și culturii române. Cu alte cuvinte, românii și-au putut menține identitatea fiindcă și-au prețuit mai mult limba decât viața! Ce elogiu mai frumos poate fi adus limbii noastre și, odată cu aceasta, poporului care a creat-o și a conservat-o ca pe o „comoară”?

În prezent în Ucraina și în alte zone din Europa, fiecare român este cu adevărat „un erou”. Un erou, un supraviețuitor, fiindcă „păzesc” limba română, limbă care nu le-a adus decât neazuri...

Protest al românilor din Ucraina

În timp, spațiul nostru românesc a fost frânt de străini, căci era dulce, așa cum spunea Eminescu în „Ce-ți doresc eu ție dulce Românie!”. Au fost trasate granițe prin inima țării, pe crestele Carpaților și acestea au rămas așa multe secole. Dar străinii n-au putut trage hotare în inima și spiritul nostru românesc. Cultura nu seamănă sânge, ci iubire, trudă, credință și grai. Cultura și limba română rămân cei mai de seamă apărători ai neamului și ai spațiului nostru românesc. ROMÂNUL este înzestrat cu dragoste față de glie, are har, credință, trebuie instruit și educat în spiritul iubirii și atașamentului față de limba și cultura strămoșească. Cultura trebuie să ne învețe să trăim în armonie, echilibru și dragoste. Cultura română trebuie să influențeze pozitiv mentalitatea

și modul de viață al semenilor noștri, să ne ajute să devenim mai buni, mai înțelepți și fericiți. Cultura scrisă, cărțile, mass-media pot contribui mai mult la renașterea spirituală, la promovarea frumosului din gândire, din sentimente, din viața cotidiană. Limba și cultura română dau tărie, substanță, lumină ființei noastre, ne îndreaptă către izvoarele divinității. Din nefericire, astăzi nu avem politici coerente ale Ministerului Culturii de stimulare a produsului cultural.

Este obligația noastră să-i educăm în spiritul valorilor moral-creștine ale neamului, al respectării și continuării tradițiilor noastre și de atașament față de Patria Română.

Școala, Mass-media trebuie să se implice mai mult în educație, în pregătirea tinerilor pentru o profesie și pentru viață. Nu nesimțirea, tupeul, violența, lenea și alte lucruri negative trebuie să „promovate”, ci în mod deosebit faptele pozitive, aducătoare de bucurii și realizări sufletești deosebite.

E de datoria fiecăruia dintre noi, a oricărui român, a oricărui cetățean ce se naște pe aceste meleaguri, să facem eforturi în vederea cunoașterii, respectării, prețuirii și răspândirii corecte a limbii române. Să nu mai acceptăm „barbarismele” care alterează structura de bază a limbii. Fără educație serioasă, credință vie și cultură autentică o națiune nu progresează și nu își poate realiza un viitor strălucit în hotarele proprii. Scriitorii au datoria lor de a vindeca starea umanității, trebuie să găsească acele căi potrivite pentru a-i ajuta pe oameni să-și găsească fericirea chiar și în aceste clipe nefericite produse de pandemie, de crize de tot felul și în mod special de noua stare a civilizației în care am intrat. Oamenii de cultură ai neamului nostru trebuie să fie uniți și să vegheze la hotarele limbii și ale culturii românești. Nimeni nu are dreptul să deteste limba, cultura, tradițiile românești, să atace Biserica și credința noastră în Dumnezeu. Așa cum afirmă scriitorul Geo Călugăru din București: „Suntem datori să nu întinăm ce a binecuvântat Dumnezeu: țara și graiul nostru românesc”. A sosit vremea ca miile de creiere românești să lumineze ROMÂNIA, să contribuie la păstrarea și răspândirea valorile noastre culturale și spirituale. Prin dragoste față de propria patrie, să visăm și să trăim cu drag în vatra sfântă, strămoșească. Dumnezeu să ne binecuvânteze!

**UZPR-continuitate și performanță
jurnalistică și culturală.
Premiile „Doru Dinu Glăvan” pentru
publicistică culturală**

În semn de prețuire, neuitare, pentru contribuție și performanțe al regretatului președinte al UZPR, Clubul "SCRIITORI din GENERAȚIA 2000", împreună cu Revista „Cronica Timpului” și Editura UZP, au instituit **"Premiul Doru Dinu GLĂVAN"**, în memoria și ca martori ai clipei.

Domnul **Doru Dinu Glăvan** a condus destinele Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România cu devotament și înțelepciune în perioada 2012-2021, când din motive de sănătate pe 31 octombrie 2021 a plecat într-o lume, poate, mai bună, lângă îngerii din ceruri.

A fost un adevărat luptător pentru dreptate, adevăr, pentru drepturile membrilor Uniunii și asigurării statutului de utilitate publică a UZPR.

Într-o atmosferă de pioasă reculegere, prestigioși colegi de breaslă, scriitori și din mass-media, în sediul AGIR din București, în ziua de 21 iunie 2022, domnul Nicolae VASILE, a deschis **prima ediție a Premiilor „Doru Dinu Glăvan” pentru publicistică culturală.**

La emoționantul eveniment au participat: Domnul Sorin STANCIU, președintele UZPR, Domnul Miron MANEGA, vicepreședinte UZPR, Doamna Teodora MARIN, directoarea Editurii UZP, domnul Ovidiu ZANFIR, secretar general UZPR și numeroși jurnaliști și oameni de cultură.

Domnul Nicolae VASILE, coordonatorul proiectului "Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000" a precizat faptul că UZPR nu este numai o Uniune profesională ci și de creație, că ziaristul și jurnalistul poate să scrie despre scriitori, artiști, despre diferitele categorii de creatori. Este remarcabilă activitatea UZPR și a amintit câteva din proiectele principale ale Uniunii, printre care:

- proiectului "Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000" care va continua, urmând volumul al III-lea;
- Revista Cronica Timpului care are și o rubrică realizată de prof. univ. Vergil COJOCARU-Cover de prezentare a artiștilor plastici;
- Editura UZP;
- Seratele Eminescu-Jurnalistul;
- Teatrul NostruM;
- Site-ul UZPR;
- Radio UZPR.

Au luat cuvântul: Domnul Sorin STANCIU, actualul președinte al UZPR, domnul Miron MANEGA, vicepreședinte UZPR, doamna Teodora MARIN, directoarea Editurii UZP, domnul Ovidiu ZANFIR, secretar general UZPR.

A reieșit în evidență faptul că domnul Doru Dinu Glăvan avea patru mari calități și atribute: patriotism, pasiune pentru jurnalism, cultul prieteniei și omenie. A rămas până în ultima clipă omul minunat care va trăi în sufletul și inima noastră. Așa cum afirma și domnul Manega prin activitatea și comportamentul său a asigurat UZPR, autoritate publică, menționând că fără „libertatea cuvântului nu există meseria noastră”. Astăzi UZPR numără peste 4.000 de membri și continuă performanța jurnalistică și culturală impuse cu dragoste de președintele Doru Dinu GLĂVAN.

Domnul Nicolae VASILE, președintele Clubului „Scriitori din Generația 2000”, a prezentat date despre jurnaliștii care vor primi Premiile „Doru Dinu Glăvan” pentru publicistică culturală. Colegiul clubului a hotărât decernarea premiului următoarelor personalități publicistice, în ordine alfabetică:

- **Dumitru BUȚOI**, președintele Grupării Luceafărul de Vest, Timișoara;

- **Ionel MARIN**, directorul revistei de cultură Bogdania, Focșani;

- **Antoneta RĂDOI**, directoarea revistei Convorbiri literar-artistice, București;

- **Mihai STAN**, șeful Școlii literare de la Târgoviște;

- **Al. Florin ȚENE**, președintele LSR, jurnalist și scriitor remarcabil din Cluj-Napoca.

După înmânarea premiilor, actrița Doina GHÎȚESCU a recitat, în semn de omagiu pentru fostul președinte dedicația „Din larg de țarm” scrisă de poeta Maria NICULESCU din București. Dumnezeu să-l odihnească în Împărăția Sa!

Felicitări organizatorilor și premianților!

Ionel MARIN

GALA PREMIILOR BOGDANIA *Continuitate în promovarea valorilor literare și culturale românești

Pe data 21 iunie 2022 la București, sediul AGIR a avut loc festivitatea de premiere a ediției a XI-a a Festivalul – Concurs internațional de creație literară „Bogdania”.

Asociația Cultural-umanitară „Bogdania” și revista de creație și cultură „Bogdania” din municipiul Focșani, județul Vrancea, în parteneriat cu AGIR – Cenaclul „Literar Ing” din București au organizat Festivalul – Concurs internațional de creație literară „Bogdania”, ediția a XI-a.

Ca și în alți ani, momentul de apogeu s-a consumat la sediul AGIR, sala de festivități, sub genericul GALA PREMIILOR BOGDANIA, în fața unui public destul de numeros, dacă avem în vedere perioada inerentă a concediilor ce au loc în această lună.

Parteneri în realizarea acestui important eveniment cultural au fost Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România și Liga Scriitorilor Români.

Invitatul special al acestui eveniment cultural a fost scriitorul Florian Laurențiu Stoica, președintele Fundației Literar-Istorice STOICA și director al Revistei Independența Română-Independența prin Cultură. A fost impresionantă prezența domnului Prof. Cristian Petru Bălan, român stabilit în SUA, cu o vârstă de peste 85 de ani, căruia moderatorul evenimentului i-a oferit cuvântul, marcat emoțional de onoarea ce i se acordă acasă, între românii săi.

Cei care au luat cuvântul, mă refer la scriitorii Nicolae Vasile, Florian Laurențiu Stoica, Doina Bârcă, Geo Călugăru, Cristian Petru Bălan, Corneliu Cristescu, Eugenia Duță și Maria Petrescu, au avut aprecieri elogioase la

adresa domnului Ionel Marin, a Asociației cultural-umanitare Bogdania, a juriului și desigur a tuturor premianților și concurenților din acest an.

Și la această ediție s-au înmănat premii și diplome de onoare, de excelență din partea Asociației cultural-umanitare Bogdania, a revistei de creație și cultură Bogdania: juriului, partenerilor, invitaților și altor scriitori și personalități ale culturii române din țară și diaspora românească.

Ca și în anii anteriori, la acest concurs s-au înscris numeroși participanți creatori din țară și diaspora română, fără a avea volume publicate, pe două secțiuni de vârstă:

- Secțiunea pentru tineri între 15 și 30 de ani;
- Secțiunea pentru creatori de peste 30 de ani, indiferent de vârstă.

Jurizarea creațiilor literare, a textelor trimise de concurenții din țară, Republica Moldova, Belgia, Ucraina a fost realizată de juriul alcătuit din scriitorii: Nicolae Vasile – președintele juriului, Alexandru Florin Țene, Ionel Marin, Geo Călugăru, Doina Bârcă.

În urma evaluării fiecărei creații s-a stabilit, în mod corect și obiectiv, pe bază de note, concurenții câștigători pe cele trei secțiuni: Poezie, Proză scurtă, Eseu. Directorul Festivalului-concurs Bogdania, domnul Ionel MARIN a înmănat cu bucurie și emoție, premiile.

În semn de apreciere a laureaților, îmi îngădui a-i menționa, după cum urmează:

I. Grupa I – tineri între 15-30 de ani Secțiunea Poezie

Premiul I –Stamate Delia Cristiana, Belgia

Premiul II –Grigorescu Emanuela Maria, C-lung, jud. Argeș

Premiul III –Vornicescu Daniela, Chișinău, Rep. Moldova

Secțiunea Proză scurtă

Premiul I –Simion Elena Cristina, București

Premiul II –Marica Alexandra-Ramona, oraș Potcoava, jud. Olt

Premiul III –Rotaru Monica-Gianina, Focșani, jud. Vrancea

Secțiunea Eseu

Premiul I –Leahu Ana Daria, municipiul Iași

Premiul II –Păun Andreea, Timișoara

Premiul III –Irimia Gianina, com. Golești, jud. Vrancea

II. Grupa II–concurenți peste 30 ani Secțiunea Poezie

Premiul I – Tcaci Marinela, oraș Siret, jud. Suceava

Premiul II –Nica Violeta, Alba Iulia

Premiul III – Bozeanu Mariana, Alexandria, jud. Teleorman

Secțiunea Proză scurtă

Premiul I –Forgo Irina, București

Premiul II –Simion Liliana Elena, București

Premiul III –Macovei Lilioara, Bacău

Secțiunea Eseu

Premiul I – Tudor Georgeta, Vernești, jud. Buzău

Premiul II – Corneliu Ion, Mangalia, jud. Constanța

Premiul III –Băluță Mihaela, Satu Mare

Trofeul Bogdania (Marele Premiu): Domnul Lar Cornel Dorel din comuna Ileanda, județul Sălaj.

La această ediție s-a acordat unor concurenți diplome speciale, din partea Revistei de creație și cultură „Bogdania” și a revistei Independența Română-Independența prin Cultură. Au primit premiile: D-na Baci Bogdana din București, d-na Nicolae Cheleş Nicoleta din Slobozia și eleva Morarita Patricia din Republica Moldova. La final doamna Doina Ghițescu, remarcabilă actriță și epigramistul Nicușor Constantinescu au dat o notă în plus de bună dispoziție și relaxare spirituală.

Voi înfățișa câteva înfăptuiri majore ale scriitorului Ionel Marin datorate valorificării perseverente „a clipei cea repede ce ni s-a dat”, înființarea în februarie 2012 a Revistei Bogdania, de creație și cultură, care a împlinit zece ani de existență tipărită, fără vreo întrerupere, cu difuzare națională și internațională (Australia, S.U.A., Canada, Belgia, Germania, Spania, Republica Moldova). În septembrie-octombrie 2022, ne vom bucura de apariția „Bogdaniei” cu numărul 99-100. A organizat și finalizat cu succese frumoase în privința scopului urmărit 11 ediții ale Festivalului concurs internațional de creație literară Bogdania. Anul acesta scriitorul Ionel Marin a participat la Salonul Internațional de carte Alma Mater Librorium, ediția a VIII-a la Suceava, din 12-13 mai, eveniment desfășurat la Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, în parteneriat cu Centrul de Reușită Universitară și Alianța Franceză din Suceava sub egida Ministerului Educației.

Domnia sa a prezentat la acest eveniment cultural revista „Bogdania” cu nr. 93-94, martie-aprilie 2022, ediție aniversară – 10 ani de existență tipărită, Enciclopedia Scriitori din Generația 2000, coordonator fiind scriitorul Nicolae Vasile, Ed. U.Z.P., volumele I și II. Anul trecut a realizat cartea „Aripi spre zbor. Antologia literară Bogdania, vol. IV în care sunt trecute cele mai reușite creații ale participanților, din anii 2019-2021, la Festivalul-concurs literar Bogdania. La începutul acestui an, Revista „Bogdania” a fost premiata de Liga Scriitorilor Români / 2021, pentru promovarea tinerelor talente.

Anul trecut, la ediția a X-a, domnul scriitor și jurnalist Ionel MARIN, a primit medalia VIRTUTEA LITERARĂ, din partea Ligii

Scriitorilor Români, președinte Al. Florin ȚENE, în semn de prețuire a operei sale literare și a activității depuse în slujba culturii naționale. Domnul Marin a spus: „Să devenim conștienți că numai prin iubire, cultură și credință vie putem înălța statui de lumină: vieții, țării, planetei noastre”. Doresc să reafirm că toate textele literare trimise la concurs sunt rodul talentului, ale gândirii și dăruirii. Foarte mulți participanți de la celelalte ediții sunt acum deja autori consacrați. Vă rog să duceți mai departe flacăra literaturii și culturii românești. Să deveniți flacăra renașterii României. Genialul Mihai Eminescu spunea: „Limba română la sine acasă e o împărăție bogată, căreia multe popoare i-au plătit banii în aur. A o dezbrăca de averile pe care ea le-a adunat în mai bine de o mie de ani, înseamnă a o face din împărăteasă cerșetoare...”.

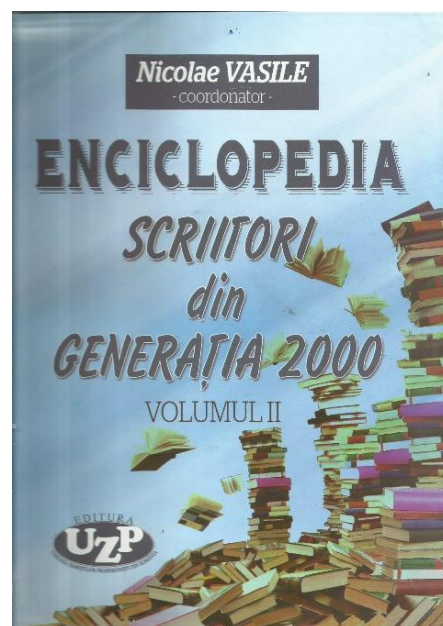
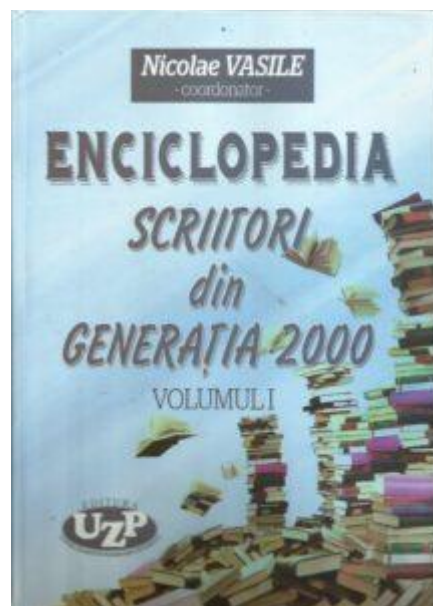

În final, mă simt dator să subliniez că scriitorul Ionel Marin posedă arta de a chema cuvintele la un sunet nou, într-un nou sistem de înțelesuri și, prin aceasta, la un consens superior, într-o construcție a cuvintelor care dobândește energia unei alte ontogeneze, adică o dezvoltare tot mai accentuată a unor caractere în generațiile care se succed. Ca om, domnia sa are harul de a lega și păstra prietenii adevărate de durată. În ambele ipostaze, merită prețuirea și admirația noastră.

Prof. Geo Călugăru, București

**Al. Florin ȚENE: „ENCICLOPEDIA scriitori din generația 2000, volumele I și II”
-cariatide ce susțin cupola catedralei literaturii române contemporane.**

Am primit de curând marea Enciclopedie a scriitorilor din generația 2000, volumul I și II, inițiată de Nicolae Vasile și alcătuită de un grup de scriitori (Nicolae Vasile, Mihai Stan, Antoneta Rădoi, Ionel Marin, Victor Petrescu, Nicolae Toma, Geo Călugăru, Gheorghe A. Stroia, Eugen Duță, Cristian Petru Bălan, Nicu Doftoreanu, Mariana Gurza, Nicoleta Lepădatu, Viorel Martin, Viorica Popescu- Cojocar, Ion Popescu- Topolog, Al. Florin Țene și Victor Atanasiu), sub

coordonarea scriitorului Nicolae Vasile. Lucrarea apărută la Editura UZPR, 2020, în condiții grafice, tipografice, estetice și stilistice de excepție, în format A 4, cu coperti cartonate, și având 683 de pagini, primul volum, și 535 ce-l de-al doilea tom, acestea fiind o bornă ce marchează teritoriul spiritual al culturii române. Încă odată m-am convins și prin această lucrare Editura UZPR a ajuns la un înalt stadiu de profesionalism în domeniul editării cărților, revistelor și calendarelor.

Lucrarea, având o ținută academică, se deschide cu o prefață, intitulată "Privire parțială asupra literaturii începutului de secol și mileniu" de Victor Atanasiu, urmată de un "Cuvânt înainte" și "Despre creație și creatori în epoca 2000", semnate de Nicolae Vasile, în care autorul pune accentul pe necesitatea apariției acestei enciclopedii, ce reprezintă prezentul proiect, cum s-a realizat această inițiativă, ce se așteaptă de la acest proiect, iar în al doilea material semnat de inițiatorul acestei ample lucrări scrie despre cultura ca trăire, ca mesaj, transmisia de cultură și recepția acesteia.

Citind această enciclopedie mi-am adus aminte de spusele lui Voltaire despre astfel de lucrări: "*monument al progresului spiritului uman*". Mă aliniez acestui aforism pe care îl atribui ca atribut acestei ample enciclopedii.

Lucrarea este structurată în două mari secvențe: "Grupări literare" și "Despre autori", încheindu-se cu "Index de nume". În prima secțiune este vorba despre Gruparea literară Armonii culturale, Gruparea literară bibliotheca-litera-Societate, Scriitorilor târgovișteni, Gruparea culturală Bogdania, Gruparea literară Convorbiri literar-artistice, Liga Scriitorilor Români și Gruparea Literar ING. În această secțiune sunt relatate activitățile acestor organizații în slujba culturii române și rolul acestora în promovarea autorilor și a creațiile lor, atât în țară cât și pe meridianele mapamondului. Remarcăm activitatea Grupării Literare Armonii Culturale și a Ligii Scriitorilor Români care prin cele 19 reviste, 39 de filiale în țară și diasporă și prin cenaclurile literare din cadrul fiecărei filiale promovează creațiile literare autentice, constituindu-se într-un pol pozitiv de atragere a scriitorilor valoroși, publicați în paginile revistelor pe care le editează Liga și în emisiunile televiziunii Porțile Nordului, condusă de dr. Mihai

Ganea, televiziune ce activează sub egida Ligii Scriitorilor Români. Remarcăm faptul că această asociație profesională are imn, siglă și stemă, editând antologii și cărțile scriitorilor, acordând premii anuale indiferent din ce grupare face parte scriitorul. Fiindcă operele autorilor sunt ale literaturii române și nu a unei organizații sau găști, așa cum le numea un actual filozof, cum procedează USR-ul.

Remarcăm acuitatea și plasticitatea imaginilor ce redau secvențe din activitatea acestor organizații, devenind adevărate memorii ale clipei.

Capitolul "Despre autori" este o adevărată oglindă a vieții, activității și a operelor celor 73 de scriitori incluși în primul volum din enciclopedie, iar în al doilea volum sunt cuprinși 53 de autori. În total 126 de scriitori. Generația sub care apare enciclopedia face parte din mai multe perioade, începând cu anul 1958 (debutul în Tribuna a lui Al. Florin Țene, Corin Bianu debut în 1971 în Anfiteatru, Geo Călugăru, debut în volum în 1986 etc), este la data apariției acestei lucrări deja consolidată în literatura română. Astfel de recapitulări periodice ale unei generații, ale unei promoții se produc periodic în literatura română contemporană, așa cum a fost seria 1968-1970 la Editura Albatros.

Interesant este că în această enciclopedie observăm, în pagini încărcate de adevăr istoric, că se întâlnesc lirici de toate formele estetice, de la suprarealiști, medievaliști, balcanici, ermetici erudiți până la poeți ai notației și ironiei, (Sivia Budescu, Cristian Petru Bălan, Al. Florin Țene, Dan Florică, Mihai Grănescu, Marius Daniel Mihu, Florin Grigoriu, Ionel Marin, Viorica Popescu-Cojocar, Nicolae Vasile, Elena Armenescu, Florentina Danu, Dan Gîju, Ioana Stuparu, Melania Rusu Caragioiu etc.) prozatori cu multă fantezie, realiști în afara realismului socialist, (George Titus Albulescu, Elena Buică, Gelu Călugăru, George Coandă, Mihai Grănescu etc.), critici obiectivi (Adrian Botez, Al. Florin Țene,) dar și esești (Florentin Smarandache, Gheorghe A. Stroia) și reportaje (Milena Munteanu).

Volumul doi este structurat din punct de vedere stylistic și estetic la fel ca volumul unu, însă se deschide cu un "In memoriam Doru Dinu Glăvan", care, nu de mult, a trecut la cele veșnice, semnat de Nicolae Vasile, coordonatorul

acestei mari Enciclopedii, în care conchide: ”A fost omul potrivit pentru aniversarea primei sute de ani din istoria UZPR. Dumnezeu să-l odihnească! “

Un studiu cu care, practic, se deschide această lucrare, este cel semnat George Toma Veseliu, intitulat ”De ce o nouă evaluare a literaturii române contemporane, în viziunea lui Nicolae Vasile?”, printr-o analiză profundă, de câteva pagini, autorul studiului ajunge la concluzia: ”*pentru noutatea modului de abordare a valorii literaturii române contemporane.*” în continuare Nicolae Vasile face o profundă analiză a literaturii generației 2000, abordând subiectul din mai multe unghiuri, precum: ”Dorințele sistemice ale literaturii române contemporane“, ”Harul ca resursă a literaturii române contemporane“, ”Căile de creștere a literaturii române“, ”Mijloacele de promovare a literaturii române“, ”Critica în literatura contemporană“, ”Evoluția sistemică a literaturii române contemporane“și ”Concluzii“, în care autorul esențializează: ”*Analizată systemic, în contextual social actual, literature română își poate dezvolta un viitor spectaculos dacă își valorifică resursele identificate.* “

În capitolul ”Grupări literare “ sunt publicate activitățile Grupării literare ”Amprenteale sufletului“, însoțite cu imagini color, ”Cenaclul literar AntiM “, ”Grupul literar CATACOMBA“, ”Gruparea literar-artistică CRONICA TIMPULUI“, ”Gruparea DETECTIV LITERAR“, ”Forumuri ale epigramștilor români“, în care sunt cuprinși 27 de cenacluri ale epigramștilor din țară, cu un grupaj de epigrame, în care descoperim epigrame semnate de clujanu Patru Ioan Gârda, Antologie de epigrame realizate de Viorel Martin. În același capitol este un interesant articol despre Asociația cultural umanitară LUCEAFARUL DE VEST din Timișoara, Cenaclul literar OCTAVIAN GOGA, și Fundația literar-istorică STOIKA.

Amplul capitol ”Despre autori“ se caracterizează prin împletirea vieții autorilor cu opera sa în viziunea a câte unui scriitor. Fișa fiecărui autor, în ordine alfabetică, este însoțită cu fotografia acestuia și cu câteva lucrări esențiale și reprezentative.

Capitolul se deschide cu Vasile Andru în viziunea lui Milen Badralexi, urmând fiind de fișele lui Cornelii Berbente, profil realizat de

Mihai Stan, Margareta Bineată-Cristea prezentată de Mihai Stan, Angela Burtea în viziunea lui Gheorghe A.Stroia, Alexandru Cazacu (Nicolae Vasile). Elena Căpățână (Gheorghe A. Stroia), Ecaterina Chfu (Gheorghe A. Stroia), Virgil Ciucă (Ionel Marin), Issabela Cotelin (Antoneta Rădoi), Pompiliu Crețu (Ionel Marin), Horia Crios (Nicolae Vasile), Tudor Cristea (Mihai Stan), Cornelii Cristescu (Nicolae Vasile), Ion Cuzuioc (Antoneta Rădoi), Nelu Danci (Nicolae Vasile), Ligya Diaconescu (Gheorghe A. Stroia), Ștefan Doroftei (Nicolae Vasile), Eduard Dorin Ene (Antoneta Rădoi), Constantin Enescu (Antoneta Rădoi), Mihai Epure (Geo Călugăru), Mihaela Gavriluță-Huțanu (Nicolae Toma), Dumitru Găleşanu (Gheorghe A. Stroia), Mihai Valentin Gheorghiu (Antoneta Rădoi), Marian Ilie (Antoneta Rădoi, Daniela Olguța Iordache) (Mihai Stan), Mircea Ivănescu (Milen Badralexi), Octav Cornel Lica (Antoneta Rădoi), Cleopatra Luca (Geo Călugăru), Emil Lungeanu (Mihai Stan), Alexandru Ionuț Mihai (Antoneta Rădoi), Elena Mitru (Antoneta Rădoi), Titina Nica Țene, membru fondator al Ligii Scriitorilor în viziunea lui Nicolae Vasile, Victor Pencu (Antoneta Rădoi), Andrei Mihai Pogany (Nicolae Vasile), Mariana Popa (Nicolae Vasile), Coca Popescu (Antoneta Rădoi), Hristache Popescu (Gheorghe Țiclete), Iulian Popescu (Nicolae Vasile), Julian Radu (Antoneta Rădoi), Ioan Rațiu (Eugenia Duță), Tatiana Rădulescu (Nicolae Vasile), Aurelia Rînjea (Antoneta Rădoi), Nicolae Rotaru (Antoneta Rădoi), Costel Stancu (Nicolae Toma), Elena Cristina Ștefan (Antoneta Rădoi), Bianca timșa Stoicescu (Antoneta Rădoi), Dan Tipuriță (Antoneta Rădoi), Ionuț Țene în viziunea și prezentarea lui Nicolae Vasile, Emil-Luciu Vasilescu (Victor Petrescu), Elena Vizir (Ion Ciocanu), Leonard I. Voicu în viziunea Antonetei Rădoi și Gina Zaharia (Antoneta Rădoi). Tomul se încheie cu Aforisme de Nicolae Vasile pe următoarele teme: Iubire Căsătorie, Artă, Filozofie-istorie, Credință, Animale, Proști și deștepți, și studiul de o adâncă profunzime ”Elemente intuitive, filozofice și terminologice, de sistemism“.

Apariția acestei enciclopedii i se datorează, în primul rând, scriitorului Nicolae Vasile care a inițiat, a pus suflet și muncă de Sisif pentru a scoate la lumina tiparului această pagină de istorie a literaturii române contemporane, care

are un rol important în estetica și valoarea literar-culturală, ce va deveni dimensiunea universală a literaturii române.

**Al. FLORIN ȚENE: Revista BOGDANIA
- pagină nemuritoare de istorie a literaturii
române**

Revista de creație și cultură "BOGDANIA" a făcut primii pași către cititori, spre sfârșitul lunii februarie 2013, având ca redactor șef pe scriitorul Ionel N. Marin, președintele Asociației cultural-umanistă Bogdania. Apare sub egida Asociației Cultural-Umanitare "BOGDANIA" din Focșani. Încă de la început redactorul șef spunea că se va strădui să devină o publicație pentru inima și sufletul tuturor, o revistă care să promoveze "dulcea povară" a scrisului românesc. *„Prin deosebitul colectiv redacțional și prin dvs., colaboratori fie permanenți ori ocazionali, putem da un plus de bucurie și de afirmare a valorilor vrâncene, a talentelor din întreaga țară și din diaspora românească”*, scria pe atunci inimosul scriitor Ionel N. Marin..

Iată că au trecut zece ani de la apariția primului număr și paginile acestei reviste sunt adevărate ferestre al unui Panteon al culturii naționale (Panteonul este o clădire din Roma Italiană), comandată de Marcus Agrippa ca un templu pentru toți zeii din Roma antică, și reconstruită de împăratul Hadrian, în jurul anului 126 d.Hr.

Aceasta a fost construită inițial ca templu pentru cele șapte zeități guvernatoare ale celor șapte planete în statul religios al Romei Antice, din secolul al VII-lea fiind transformată într-o biserică creștină.

Este cea mai bine conservată clădire romană și cea mai importantă clădire veche din lume cu acoperișul original intact. Deși identitatea arhitectului rămâne incertă, mulți o atribuie lui Apolodor din Damasc), prin care ajung la cititori și iubitorii de cultură și creatori "aerul" proaspăt al creațiilor literare autohtone, și nu numai.

Am făcut acest scurt excurs în istoria panteonului pentru a înțelege sensul cultural al acestei reviste, care se autofinanțează cu banii

redactorului șef, nu ca unele care toacă banii contribuabililor, nejustificând valoarea celor publicate cu valoarea copacilor tăiați pentru hârtia folosită. Ajunsă la anul X, nr.95-96/2022 (lunile: mai- iunie 2022), numărul recent primit prin gentilețea scriitorului Ionel N. Marin cuprinde în cele 118 pagini, bine structurate din punct de vedere estetic, tipografic și calitatea materialelor publicate, creații semnate de o mare pleiadă (grup de persoane persoane (ilustre) cu aceleași preocupări, idei etc, conform DEX.) de scriitori contemporani, printre care: Ionel N. Marin care semnează editorialul "Renaștere spirituală și pacea lumii" în care abordează tema, de strictă actualitate, globalizarea și pacea. Redactorul șef face o analiză profundă și la obiect asupra vieții scriitorului și promotorului cultural Al Florin Țene cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani, analiză intitulată "Al.Florin Țene: O viață închinată culturii române-80", care concluzionează, după 9 pagini A4 "Acum în preajma celor 80 de treptede de lumenă și afirmare, pot spune, cu deplin temei, că opera strălucită și viața plină de mari realizări literare și nu numai ale creatorului și românului de excepție Al.Florin Țene, reprezintă un nepieritor exemplu de românism și dragoste necondiționată față de limba și cultura română. La mulți, binecuvântați, rodnici și frumoși ani!"

În acest număr al revistei publică un evantai de nume cunoscute în cultura română, precum: V. Dulgheru, Tudor Nedelcea, Elena Buică, Ben Todică din Australia, Ionel Marin, Titina Nica Țene, Florin Grigoriu, Ovidiu Țușuianu, Mihai Merticaru, Anghel Hotu, Elena Armenescu, Ecaterina Chifu, Andrei Breabăn, Ioan Holban, Maria Sturza, Mircea Istrate, Maria Niculescu, George Piteș, Mircea Daroși despre

romanul lui Al.Florin Țene ”În poeziile mele nu va rima poporul cu tractorul - Viața între realitate și poveste a poetului Vasile Militaru“, Nușa Constantinescu despre romanul dedicat lui Valeriu Gafencu semnat de Al.Florin Țene, Geo Călugăru despre poetul Florea Marin, Nicolae Vasile despre romanul ”Sub lună plină“ de Gabriela Stanciu Păsărin, Ioan Holban despre volumul de eseuri al lui Andrei Breban, Năstase Marin, Ioan Sabău Pop, inclusiv partea a doua a piesei de teatru în versuri ”Florile Sarmisegetuzei“ de Al.Florin Țene. Îmi cer scuze că, datorită spațiului tipografic, nu am enumerat toate numele personalităților care publică în revistă.

Bogatul conținut, cu care ne-a obișnuit fiecare număr al revistei mai cuprinde secvențe de la Gala Premiilor Bogdania al Festivalului – concurs internațional de creație literară Bogdania, ediția a XI-a, București, 21 iunie 2022.

Revista mai cuprinde relatări despre expoziția de monede ”Argentum Dacorum“, o informare despre Salonul cultural de la Palatul ”Ion I Brătianu“, Salonul internațional de carte ALMA MATER LIBRARUM, ediția a VIII-a, Suceava, mai, 2022 și două pagini ”Semnal editorial“, în care descoperim copertile cărților semnate de Al.Florin Țene, Ion I. Brătianu, Nicolae Rotaru, Andrei Breabăn, Iulian Patca, Ion N. Oprea, și pagini ale revistelor Cronica timpului, Bucovina Literară, Independența Română-Independența prin cultură, Convorbiri literar-artistice, Valahia Dacia Nemuritoare, Bucureștiul literar și artistic etc.

Prin această revistă care a împlinit 10 ani de apariție neîntreruptă, scriitorul Ionel N. Marin, alături editorii, redactorii și membrii de onoare: Nicolae Vasile, Geo Călugăru, Nicolae Rotaru, Vasile Groza, Corneliu Cristescu, M.M.Cazimirovici, Maria Filipoiu, Marcel Miron, Beatrice Kiseleff, Adrian Nicolae Popescu, Ioan Rațiu, Maricica Stroia, Ben Todică, Gheorghe Țiclete, Corina Marin, Florentin Smarandache, Cristian Petru Bălan, Alexandru Florin Țene și Gheorghe A. Stroia, scriu o pagină nemuritoare în cultura română.

Dorim, din suflet, revistei BOGDANIA, și ctitorului ei Ionel N. Marin, mulți ani în lumina cuvântului, în pagini nemuritoare atât de folositoare culturii naționale.

Al.Florin Țene, Președinte LSR

Ștefan Lucian MUREȘANU

SATUL VATRĂ A CIVILIZAȚIEI OMULUI, LUMII, PĂMÂNTULUI

Motto: ”Mândria satului de a se găsi în centrul lumii și al unui destin ne-a menținut și ne-a salvat ca popor peste veacurile de nenoroc. Satul nu s-a

lăsat ispitit și atras în „istoria“ făcută de alții peste capul nostru. El s-a păstrat feciorelnic neatins în autonomia sărăciei și a mitologiei sale pentru vremuri când va putea să devină temelie sigură a unei autentice istorii românești.” (Lucian Blaga)

Fiecare piatră așezată de-a lungul drumului unui sat își are propria istorie în suflarea vântului, în respirația omului care a fost și care trăiește prin frunze, prin apa râului. Fiecare filă din istoria drumurilor satului întărește faptul că *omul lumii* s-a născut în casa legată de pământul neamului său, a îngădit-o cu gardul care îi delimita proprietatea din moșii și strămoșii lui, a prins-o în brâul parcă desprins de la mijlocul voinicului munților și câmpiilor valahe, a văruit-o și a făcut-o să fie trainică familiei lui întru pomenire. De ce întru pomenire, deoarece casa era locul unde familia tradițională românească crea frumosul vieții în timpul prin care

călătoreau, era taina întru nașterea celui dorit, pruncul purtător al tuturor tradițiilor neamului. Casa era locul vieții de pe Pământ de unde porneau fiecare spre treburile lor zilnice, iar seara se întorceau pentru a împărtăși impresii, pentru a discuta întru bunul mers al conviețuirii lor, era locul de odihnă a trupului și a gândurilor care, de multe ori, i-au năpăstuit. Poarta i-a fost calea spre adevărul vieții de dincolo de gospodăria lui, a fost cea care a lăsat să intre străinul să soarbă însetat din apa fântânii săpate de el. Poarta s-a deschis și s-a închis pentru omul curat la suflet, acel om care avea inima curată de nevoile frământărilor, omul care își făcea crucea ca semn al protecției fiindului său teluric.

Satul a fost și va dăinui ca o taină a unei civilizații ce a sporit prin tradiții, prin credință, prin simțirile țaranului legat profund în cugetare cu pământul pe care îl scormonea cu uneltele lui fragile, sporindu-i rodul. Lumea satului ne-a dăruit graiul, portul, cântecul, doina care îngânăta pe înserate, în mersul de întoarcere spre gospodăriile lor, o ziceau țăranii munciți, versul acela le spunea păsul. Cântecul doinei aducea în fiecare seară de la câmp, spre casele lor, tainicele simțiri ale dorului, unică trăire a poporului român.

Satul este vatra lumii care dăinuiește din trecut în prezent pentru viitor, este lumina care s-a aprins la începutul începuturilor odată cu familia primordială. Acea familie a devenit ceea ce astăzi numim familia tradițională, unică în oferirea nașterii pruncilor, unică în felul marii lumi. Viața i-a oferit omului dezlegarea multor taine, ale naturii și a materializării ideilor în scopul ușurării propriei existențe. În timp a apărut dorința construirii casei aproape de izvoarele care opreau setea fiindului material, apoi cultivarea plantelor aproape de construcția casei și de apă, care le dădea viața, continuarea cultivării lor. Apoi, domesticirea și creșterea animalelor ce au devenit în timp parte integrantă a gospodăriilor îngrădite, expunerea materială a proprietății. Până să îi treacă omului prin minte confecționarea a ceea ce numim astăzi gard înainte teritoriul era imaginar, ca un teritoriu statal de azi, recunoscut de toți care se învecinau cu casa gospodarului, a țaranului cultivator și crescător de animale, ca proprietate a celui care locuia în casa din centrul împrejurării. Așa cum vatra satului avea să devină locul de întâlnire a

celor care îl locuiau, cu ocazia diferitelor manifestări, așa casa se așeza în mijlocul terenului ce avea să devină pământul proprietății gospodarului. Vatra satului devenea centrul politico – social și administrativ al comunității, locul unde se aflau clădirile Primăriei, Notariatului, Tribunalului. Biserica se înălța pe un deal, de unde să poată fi văzută de toți sătenii și de toți cei care își căutau liniștea prin rugăciune. Biserica a fost continuatoarea neîntreruptă a tot ceea ce era tradițional, patrimoniul cultural conservator, dăătorul de cultură prin toate școlile construite în curțile bisericilor și ale mănăstirilor. Călugării copiau cărți în tot timpul lor liber, când nu participau la acțiunile gospodărești, la munca câmpului, în livezile mănăstirești, la creșterea și îngrijirea animalelor, cercetau îndelung scripturile și le scriau în povestiri pe înțelesul celor mulți. Biserica a fost cea care a dorit, întotdeauna, ca poporul să cunoască slova, buchia cărții, să priceapă și să dorească chemarea lui Dumnezeu. Oamenii satului au dăruit lumii moderne de astăzi știința lor pe care oamenii de cultură au cercetat- Ruinele ”Bisericii din Deal”-Gârbova, jud. Alba o și, cu voia lui Dumnezeu, au transpus-o prin tehnică modernă în materie folositoare omului însă, câteodată, distrugătoare existenței lui și a mediului înconjurător. Lumea este tot ceea ce trăiește pe pământ și se hrănește din roadele lui, un regn aparte este cel al omului susținut prin idee, cuvânt, imaginație, știință și tehnica manipulării lumii de către elemente care decurg la metode josnice de îndobitocire a lumii căreia îi aparține. Orașul a apărut ca o rupere de tradițional, de datină a celui răzvrătit, a celui care își dorea ideile libere să bântuie în neglijența existenței lui, un fiind care se distanța de marginare. În sat, totul era într-un mers al bunului simț, al cunoașterii apropiate a celor care locuiau satul și a impunerii respectului și a normelor de viață, devenite cutume. Nimeni nu avea voie să se depărteze de la tradițional, de la datini și obiceiuri, de la respectul impus al omului față de om.

La oraș, se pierdea identitatea, se adunau în comunități în care se asociau tradiții, în formă, un conglomerat social unde respectul unuia față de celălalt se rezuma doar la a se saluta din când în când, când ocazia le permitea să se întâlnească. Ocazia era mersul la muncă în fabrici, uzine, la

magazinele unde își practicau meseriile de ucenici negustori, în instituțiile de stat ca funcționari ai statului. O organizare tridimensională a societății: viață particulară, în scurtul timp în care se întâlneau cu membri propriilor familii, la locurile de muncă, acolo unde își aveau activitatea productivă și în diverse localuri în timpul liber. Nu mai aveau grija gospodăriilor și nici a cultivării pământului sau a creșterii animalelor. Aveau o încărcătură suficientă a greutăților societății, a acelei frici a pierderii locului de muncă, dacă patronul era un neisprăvit și dădea faliment, a neajunsurilor, a nepotolirii foamei, a multor griji și erau destule, cei puțini, care trăiau din munca istovitoare a nevoiașilor, nu duceau lipsă de nimic și nici nu aveau grijă de lipsurile mari ale celor mulți.

În satul său, țăranul s-a născut în grădina ființei în credință, în marea iubire a naturii și a neamului lui, a tuturor celor care îl locuiau și pe care îi admira cu deosebită aplecare a respectului față de om, ca bun creat al lui Dumnezeu. Omul satului era tradiția, era bunul simț creat ca măsură a simțirilor lui interioare, era credința și teama de a face rău aproapelui, semenului său de care nu se diferenția cu nimic în ceea ce privea construcția lui umană. Țăranul român era omul potecilor, al tuturor drumurilor care duceau spre necunoscut din care el aducea cunoscutul, era cel care găsea calea, atât cea spre adevăr, cât și calea tainelor. Asculța ciripitul păsărilor și îi înțelegea semnificația, știa când păsările sau animalele prevesteau venirea unei furtuni sau a unui cutremur. Țăranul se contopise cu toate vietățile pădurii, cu animalele din gospodăria lui, dar și cu plantele. Cunoștea leacul fiecărei plante și o prețuia pe măsura foloaselor ei, așa cum se îngrijea de legumele din grădina curții, de roadele pomilor fructiferi, de holdele de grâu sau de întinsele lanuri de porumb. Fiecare plantă, în felul ei, îl hrănea, îl tămăduia sau îi umplea inima admirându-i frumusețea și înmiresmarea. În volumul "Sărbători, tradiții în România – Însemnări de reporter", prof.dr. Elena Trifan așază în paginile cărții sale descrieri amănunțite, cu interviuri de o măiestrie deosebită în arta de prezentare a unor sărbători a florilor în diferite regiuni ale României. "Simfonia lalelelor", sărbătoare simbol a orașului lalelelor Pitești este consacrată unei manifestări profane a florilor îmbinată armonios cu sărbătoarea creștină a

Întâmpinării Domnului Iisus Hristos la Ierusalem. La Ponoarele, în județul Mehedinți, românii din această regiune a țării sărbătoresc liliacul în fiecare an în prima duminică din luna mai. Acolo, oamenii satelor din împrejurimi se strâng în hore și în acompaniamentul instrumentelor muzicale. Sărbătoarea acestei flori își "...are rădăcini îndepărtate, cunoscând mutații importante de-a lungul timpului." (Trifan, 2020:108). În ziua de *Sfinții Împărați Constantin și Elena* în localitatea Vad, comuna Șercaia din județul Brașov, are loc *Sărbătoarea Narciselor* "într-un loc de taină străjuit ...pe de o parte de mesteceni ocrotitori, pe de altă parte, de măreția Carpaților cu vârfurile încă acoperite de zăpada ce strălucește în lumina soarelui." (Trifan, 2020:112).

Astăzi, spre marele regret a trecerii timpului, satul românesc pășește spre ultimul rit de trecere. Postliminalul transformă aceste așezări în muzee bântuite. Tradițiile, datinile au încetat ca manifestări într-un timp fiindual al amintirilor. Sunt conștient de faptul că va reveni și va bântui mințile, în istoria ce va urma a civilizației omenești, curentul ateismului ca putere mondială. Și m-am întrebat, la un moment dat, cum pot defini omul care nu vrea să creadă că există o putere superioară puterii materiei, care nu este văzută însă domină și dă energie puterii materiale. Aceasta este puterea ideii și am spus tot ceea ce aveam să spun. În lume, sunt oameni care se hrănesc din idei mărețe, trăiesc cu ele, unii le dăruiesc lumii sărăcite de idei, stăpânite doar de manifestări absurde ale existenței telurice, naive și îndărătnice. Acestea sunt ca un efect al dezvoltării într-un climat neprielnic evoluției. Toți aceia care nu au mai putut să se integreze comunității satului au plecat sau au fugit spre *marea eliberare* căzută a orașului. Aici, s-au pierdut în neștiut, în libertinism, în involuție. Orașul le-a distrus eul și i-a dezumanizat, i-a înstrăinat de tradițional, le-a oferit un egou cu frustrări, cu deziluzii. Când individul nu își mai găsește locul în societate, se dezumanizează, devine un instrument batjocorit al lumii, al celor care îi guvernează destinele, un manipulat. Unii tineri de la sate și-au părăsit locul, căutând o șansă a unei iluzii de viață peste hotarele țării. S-au întors, puțini, mult prea obosiți, vârsta își petrece timpul, și mult mai deznădăjduiți. Societatea este, întotdeauna, cauza deznădăjduirii oamenilor. Lumea satului știa să-și aleagă

oamenii care să îi conducă bunul mers al vieții, erau frunțașii, gospodarii comunității cunoscuți din tată în fiu și recunoscuți ca oameni de vază în sat sau, mai bine spus, ”om de ispravă” care însemna mult pentru întreaga comunitate. Greșelile genetice, viciații erau ajutați să se integreze societății satului. Cei aleși nu își permiteau să facă altfel decât cum cerea tradiția bunului simț al lumii satului. Sigur, nu vreau să expun o fabulație a întâmplărilor, să susțin la un superlativ necuviincios faptul că lumea era lume. Oamenii se ridicau măiestriți și încercați de răul impus după căderile în neantul libertinismului ocazional al lumii.

Va urma

MARI DOMNITORI AI NEAMULUI ROMÂNESC

Corneliu CRISTESCU

MIHAI VITEAZUL, Domn al Valahiei, al Ardealului și a toată Țara Moldovei

MIHAI VITEAZUL ÎN PICTURA EUROPEANĂ

În trista toamnă a anului 1600, după pierderea bătăliei de la Mirăslău, Mihai pierde Ardealul și Moldova, dar și vechea lui țară, Țara Românească.

Pierde trei țări în trei luni!

Somat să iasă din Ardeal, fără să i se arate un ordin de la împăratul [1], Mihai este nevoit să se retragă din Ardeal. A trecut în Muntenia, a jurat, și-a pus zălog familia, care acum suferă, a înștiințat pe Basta de scopurile polonilor, dar n-a primit nici un ajutor ca să-și poată apăra țara [1]. Mihai a încheiat cu generalul Basta un armistițiu, prin care familia sa rămâne zălog în cetatea Făgărașului, iar el ia calea exilului spre Viena, apoi la Praga unde se afla Curtea

imperială și Împăratul... Toate speranțele lui erau legate acum de Rudolf al II-lea, căruia îi jurase credință și i se dovedise un bun creștin.

Prin victoriile sale cunoscute în Europa, prin statura sa impozantă, Mihai s-a făcut repede cunoscut și recunoscut în cercurile societății pragheze, unde a participat la diferite manifestări sociale, culturale și politice. Prin felul său mândru și impunător, plin de gloria faptelor sale, Mihai a atras atenția imediat asupra sa, atât din partea oamenilor politici, a doamnelor din înalta societate, dar și din parte oamenilor de cultură, în mod special din partea pictorilor celebri care erau la curtea împăratului. Prin intermediul acestora, Mihai avea să între în eternitate cu chip și înfățișare maiestoasă, așa cum îl descriu și faptele sale.

Într-un articol apărut în numărul 51 al revistei „CERTITUDINEA”, scriitorul și omul de cultură **Miron Manega**, scrie: *Iconografia europeană care-l reprezintă pe Mihai Viteazu este neașteptat de densă și de variată, ceea ce vorbește, de asemenea, despre impactul faptelor și personalității sale în veac. Portretul cel mai cunoscut este gravura realizată de pictorul flamand (A)Egidius Sadeler, în timpul unei șederi a Voievodului la Praga, în anul 1601. Autorul gravurii a menționat pe marginea portretului „Aetatis XLIII” adică „În etate de 43”, sau „În al 43-lea an al vieții” [2].*

Acest **portret** avea să fie **cel mai cunoscut** și multiplicat portret al lui Mihai Viteazul, dar acesta rămâne necunoscut românilor, timp de peste două veacuri. Autorul adaugă: *Portretul lui Mihai Viteazul (care nu este o copie!), pe cât de cunoscut este astăzi românilor, pe atât de ascuns a fost timp de aproape 250 de ani, până când, în anul 1847, Nicolae Bălcescu și Al. G. Golescu l-au descoperit în biblioteca regală din Paris [2].*

Mihai Viteazul, portret de Aegidius Sadeler, 1601.

(Sursa:

https://ro.wikipedia.org/wiki/Mihai_Viteazul)

Entuziasmați, cei doi n-au ezitat să aducă în atenția românilor acest portret pentru care au comandat mai multe copii. Referitor la gravură, Nicolae Bălcescu afirma în același an, în „Magazin istoric pentru Dacia”, nr. IV: „Fizionomia principelui răspunde întocmai închipuirii celloru ce au studiatu caracterulu acestui bărbatu extraordinariu” [2].

Dar acest portret devenit celebru **nu este singurul** care redă înfățișarea reală a lui Mihai.

*Alături de această gravură, mai există una reprodusă în opera lui **Domenicus Custos** intitulată „Atrium Heroicum Regnum” apărut în 1601. Portretul lui Mihai Viteazul (Michael II der Tapfere, Furst der Walachei, Stafhalter von Siebenburgen) face partea din partea a treia a publicației. Desenator și gravor activ la curtea împăratului Rudolf al II-lea, Domenicus Custos a publicat o întreagă galerie de portrete de mare importanță documentară, remarcabile prin autenticitatea detaliilor. Mihai Viteazul a fost portretizat la curtea de la Praga în februarie 1601, unde acesta a fost primit cu mare fast și entuziasm. Inscripții: gravat deasupra portretului: „MICHAEL PALATINUS VALACHIE...”, etc; sub portret: „Si DEUS.O. uellet. Dacorum hic colla MICHAEL/ Eximeret Turca. Libera tota iugo / Deiecit ueteri pridem de uertice Daum / Turca Assiae, Argolici rexg timendus agri. / Damna tamem tentans reperare priora MICHAEL, / Et veteres referens indole mentis auos; / Contendit (factum modo forte fauente fuisset, / Fiat adhuc) Daco pellere Thracalare” [2].*

Mihai Viteazul, portret de Domenicus Custos, 1601.

(Sursa:

https://ro.wikipedia.org/wiki/Fișier:Mihai_Viteazul.png)

Cu toate acestea, **cele două portrete** foarte cunoscute ale lui Mihai Viteazul **nu sunt primele** care apar în plan european. Victoriile deosebite obținute de Mihai Viteazul în luptele cu turcii, din nordul și din sudul Dunării, au făcut să se vorbească mult despre el.

După încheierea tratatului cu Rudolf, de la **9 iunie 1598**, în urma unor incursiuni ale turcilor în nordul Dunării, Mihai reia lupta cu turcii și trece fluviul și atacă Cladova, Vidinul, Rahova, Plevna, până sub Balcani, până la Sofia [1]. *Și la Sibiu se știa că, „Mihai-vodă al nostru (!) e dincolo de Dunăre, și a luat Nicopole, și merge înainte; toată Bulgaria i s-a supus” [1].*

Marea izbândă din 1598, de luare a Nicopolei, unde: *câți creștini am găsit, i-am făcut să treacă toți în Țara Românească* [1], l-a făcut pe Mihai și mai cunoscut în Europa, fapt care a impresionat și pe artiștii plastici ai vremurilor.

În aceste împrejurări, **în anul 1598**, un pictor italian, Ioan/**Giovanni Orlandi** a realizat un portret mai puțin cunoscut al lui Mihai Viteazul aflat la Nicopole, fără binecunoscuta lui căciulă cu surgiuc.

Mihai Viteazul, de Ioan/Giovanni Orlandi, 1598.

(Sursa:

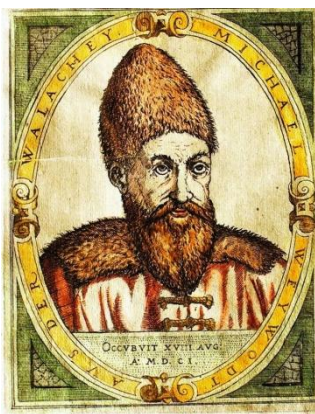
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:072_-_Mihai_Viteazul.jpg)

În acest portret, Mihai Viteazul: *În mână dreaptă ține un baston de comandant, iar mână stângă și-o ține sprijinită pe sabia terminată cu un cap de lup. În fundalul gravurii se vede bătălia și stema cetății Nicopole, iar dedesubt apare inscripția:*

Michel Vaivoda della Vallachia, il quale prese la città di Nicopoli nella Bvlgaria l'anno 1598 [3].

După moartea lui Mihai Viteazul au fost executate mai multe portrete ale acestuia, printre care **unul în 1601** ce îl prezintă cu o căciulă (moldovenească ?) și o mantie de blană, **sub** care scrie „**Michael Weyvodt aus der Walachey**, (iar în interior,) **Occubuit XVIII Aug. a. MDCL**”, precum și altele inspirate după cel al lui Sadeler [4]. Data menționată este, probabil, ziua morții lui Mihai!

Portretul este prezentat mai jos sub forma inițială, în figura (a), preluată din revista **Historia**, nr. 21, din decembrie 2017, pag. 85, iar cea apărută la Viena într-o **litografie din secolul al XVIII-lea**, în figura (b), preluată dintr-un articol de pe Internet [5].

a)-Sursa: *Historia*, nr. 21

b)-Sursa: [5].

Mihai Viteazul, în pictură veche (a), și în litografia austriacă din secolul al XVIII-lea (b)

Faptul că în societatea pragheză a acelor timpuri (începutul anului **1601**), Mihai a fost în centrul atenției, este demonstrat și de faptul că un celebru pictor de la curtea imperială i-a realizat nu una, ci **două picturi**, Mihai aflându-se în scene publice, dar însoțit de fiecare dată de o aceeași frumoasă doamnă de la curte. Autorul articolului scrie: *Un alt tablou, aproape necunoscut în România, a fost realizat, în același an și în același loc (Curtea Imperială de la Viena) de pictorul flamand Frans Francken al II-lea (cel Tânăr). Tabloul (ulei pe lemn), care are 923 x 1240 cm, este intitulat „Cresus arătându-și comorile lui Solon”. În acest tablou Solon este întruchipat de*

Rudolf al II-lea, iar Mihai Viteazu apare alături de Maria Christierna de Habsburg, fosta soție a lui Sigismund de Bathory. Mihai o cunoscuse pe Maria Christierna încă din 1596, la câteva luni după căsătoria ei cu Sigismund Bathory, căci voievodul poposisese vreme de 10 zile la Alba Iulia.(...) Maria Christierna, pe care cronicarii timpului ne-o prezintă ca pe o frumusețe tipic germanică – păr blond, ten fin, buze subțiri și mâini grațioase – părea a fi perechea ideală a eroului ei personal din războiul cu cardinalul Bathory [2].

Un detaliu din acest tablou este reprezentat mai jos.

Mihai Viteazul și Maria Christierna, 1601.

detaliu din tablou, de Franz Francken (Sursa: [2])

Lângă Mihai, apare **Maria Christierna**, nu Florica, fiica voievodului, așa cum se scrie uneori, care, în acest timp, se afla **zălog** la Făgăraș, conform armistițiului încheiat cu Basta. *Pictura originală se păstrează la Kunsthistorisches Museum la Viena. Subiectul tabloului este inspirat de legenda regelui Lidiei care se lauda cu bogățiile sale înțeleptului atenian. Mai multe copii ale acestei picturi se află în diverse orașe ale Europei, printre care Paris, Roma, Avignon, Bruxelles, Erfurt, Berlin, Gotha [2].*

O replică a acestei lucrări a fost dăruită Academiei Române de Academia de Științe a Uniunii Sovietice la 23 aprilie 1937, prin intermediul ministrului sovietic la București, Ostrovski [2].

Același Frans Franken al II-lea (obsedat, parcă, de personalitatea lui Mihai Viteazu) îl mai reprezintă o dată, în tabloul intitulat „Solomon arătându-și comorile Reginei din Saba”. Dacă în lucrarea anterioară Voievodul era îmbrăcat în

armură, aici el poartă o haină lungă, încinsă la mijloc cu un brâu. Din tablou nu lipsește, evident, nici arhiducesa Maria Christierna de Habsburg, care aici este chiar Regina din Saba [2].

Un detaliu din acest tablou este prezentat în figura de mai jos.

Mihai Viteazul, detaliu tablou, de Frans Franken, 1601.

(Sursa: [2])

În același articol, Miron Manega ne relatează despre un tablou uriaș, de 9 metri lungime, care se află la Muzeul Prado și unde Mihai Viteazul este înfățișat ca participând la **banchetul stăpânilor Europei**: Cea mai spectaculoasă dintre picturile în care apare voievodul român se află însă la **Muzeul Prado din Madrid**. E un tablou uriaș (ulei pe pânză), cu dimensiunile 2,80 x 9,52 metri și aparține pictorului polonez din Silezia, **Bartholomeus Strobel**. Tabloul, care ilustrează decapitarea Sf. Ioan Botezătorul, este cunoscut cu titlul „Banchetul lui Irod” („interpretat” în lucrare chiar de Mihai Viteazu) [2]. Din acest uriaș tablou, redăm un detaliu semnificativ despre Mihai Viteazul.

Mihai Viteazul, detaliu, de Bartholomeus Strobel, 1630.

(Sursa: [2])

În fapt, personajele din tablou sunt toți liderii de atunci ai Europei, regi, împărați, conducători militari, personalități de vârf ale Războiului de 30 de ani (Henric al IV-lea al Franței, Charles I al Angliei, Împărăteasa Maria Anna a Spaniei, Maria de Medici, Regina Franței, George Villiers, Generalul Wallenstein, amiralul olandez Tromp, contele Vilém Kinský, John George I, electorul Saxon [2].

În finalul aceluși articol, Miron Manega face o remarcă interesantă, pe care o susținem și noi, deoarece credem cu tărie că **prestigiul european al lui Mihai Viteazul nu a dispărut** instantaneu, odată cu asasinarea sa, ci, dimpotrivă, ecoul faptelor sale s-a menținut multă vreme și a intrat în legende, în mod deosebit în folclorul țărilor balcanice, unde Mihai Viteazul a fost și a rămas, în mentalul colectiv, un model, ca fiind singura speranță pentru eliberarea de sub turci. Autorul scrie:

Tabloul lui Strobel a fost pictat pe la 1630. Nu avem cunoștință de motivele care l-au determinat pe artist să evoce într-un fel s-au altul, figura lui Mihai Viteazu la 29 de ani după moartea sa. Un lucru pare însă foarte clar: în 1630, în conștiința europeană, memoria lui Mihai Viteazu era încă vie [2].

Într-o colecție specială a Bibliotecii Centrale Universitare din Iași, a fost descoperit într-o Cronică turco-ungară din secolul al XVII-lea, un portret al lui Mihai Viteazul realizat de **Elias Widemann** la **Nurnberg, în anul 1663**. Pe conturul portretului scrie: **MICHAEL VAIVODA VALACHIE TRASALPINE HEREDITARIUS** [6]. În tablou, Mihai are o căciulă ce pare a fi ardelenească!

Mihai Viteazul, portret de Elias Wideman, 1663.

(sursa: [6])

În anul 1674, apare la Viena un portret al lui Mihai Viteazul, imposibil de nerecunoscut, dar prezentat ca fiind Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei. De ce a fost identificat cu alt nume, rămâne de cercetat. Portretul este realizat de gravorul **Johann Alexander Böner** [7].

Mihai Viteazul, Viena, 1674, gravor: Johann Alexander Böner.

(Sursa: [7].)

Un alt portret apărut în Europa, dar editat la Amberg, **Bavaria**, cu datare imagine la 1675, îl reprezintă, de asemenea, pe Mihai Viteazul, mult după dispariția sa [8]. Portretul poartă semnăturile lui **Jonas Umbach**, ca artist și **Johann Alexander Boner**, ca gravor, sursa foto inițială fiind: Nicolae Iorga, *Domnii români după portrete și fresce contemporane*, 1930 [8].

Mihai Viteazul, portret de Jonas Umbach, artist; Johann Alexander Boner, gravor, la 1675.
(Sursa: [8])

Și acest portret susține, de asemenea, accepțiunea noastră, conform căreia Mihai Viteazul nu a fost uitat în cele două veacuri și jumătate până la Revoluția de la 1848, gloria și faptele lui rămânând vii în mintea și sufletele oamenilor, transmise cel puțin pe cale orală, dar rememorat, poate, mai puțin în cercurile guvernamentale din cele trei țări românești.

Totuși, la un veac de la urcarea pe tron a lui Mihai Viteazul, un alt mare voievod, declarat martir și sfânt, **Constantin Brâncoveanu**, și-l asumă ca predecesor, cerând să fie pictat pe un tablou votiv din Biserica Mare Domnească de la Târgoviște în anul 1693 [9].

Biserica Mare Domnească, din cadrul cetății istorice a Târgoviștei îl înfățișează cu coroana pe cap, aceasta fiind (poate) prima pictură care ni-l arată astfel pe domnul valah. Pictura cu voievodul Mihai face parte din cea mai mare pictură votivă din țară, în care apar laolaltă cei mai mulți domnitori din țară [9]. Biserica Mare Domnească din Târgoviște este ctitoria voievodului **Petru Cercel** (1583-1585) [9], fratele vitreg al lui Mihai Viteazul!

În final, nu putem să nu remarcăm că, cel puțin prin ultimele patru-cinci portrete prezentate mai sus, realizate după anul 1601, în anii: 1630, 1663, 1674, 1675, dar și 1693, se vede clar că, **în veacul al XVII-lea, Mihai Viteazul nu a fost uitat!**

În ceea ce privește **veacul al XVIII-lea**, credem că este posibil să mai avem unele surprize, dovadă fiind faptul că în acest secolul **apare la Viena o litografie austriacă** cu chipul lui Mihai Viteazul cu căciulă ...moldovenească, dar având scrisul de identificare nu ca în portretul cel vechi, care era sub tablou (figura a), ci pe conturul/rama tabloului [5].

Or mai fi și altele, dar e posibil să fi apărut și uitarea omenească, firească...

Bibliografie

- [1]. Nicolae Iorga. *Istoria lui Mihai Viteazul*, vol. II. Editura Minerva, București, 1979.
- [2]. Miron Manega. *Portretul lui Mihai Viteazul în pictura europeană*. În: *Certitudinea*, numărul 51, și: <https://uzp.org.ro/26/05/2021/portretul-lui-mihai-viteazu-in-pictura-europeana/>, 26.mai.2021.

- [3]. *** *Portretele lui Mihai viteazul*. În: <https://www.crisana.ro/stiri/actualitate-2/portretele-lui-mihai-viteazul-170428.html> , 19.august.2019.
- [4]. *** *Mihai Viteazul*. În: <https://www.unitischimbam.ro/mihai-viteazul-1558-1601-2/>, 27.mai.2019.
- [5]. Marius Diaconescu. De ce avem nevoie de Mihai Viteazul. În: <https://historia.ro/sectiune/general/de-ce-avem-nevoie-de-mihai-viteazul-570728.html> .
- [6]. *** *Mihai Viteazul în Cronică din secolul al XVII-lea*. În: <https://m.facebook.com/SpecialCollectionsBCU/photos/portretul-lui-mihai-viteazul>
- [7]. *** *Istoria în imagini de epocă. Domnitori și principii ai "Țărilor Române"*. Gravură Litografie Offset. SEC. XVII-XX. Domnitori și principii ai "Țărilor Române" deasupra veacurilor. În: http://arhivelenationale.ro/site/wp-content/uploads/2017/09/DJ-catalog_expozitie-stampe-dolj.pdf
- [8]. *** *Mihai Viteazul. Galeria portretelor*. În: <http://galeriaportretelor.ro/item/mihai-viteazul-5/>
- [9]. Corina Slămnouiu. *Unde se află prima pictură cu Mihai Viteazul imortalizat cu coroana pe cap. Fresca are peste 300 de ani vechime*. În: <https://adevarul.ro/locale/targoviste/unde-afla-pictura-mihai-viteazul-imortalizat-coroana-cap-fresca-300-ani-vechime/-.../index.html>, 5februarie 2016.

Maria FILIPOIU

SFINȚI AI POPORULUI ROMÂN - Ștefan cel Mare

„Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor” (Barbu Ștefănescu Delavrancea - „Apus de Soare”

În Calendarul Ortodox: 2 iulie - Sfântul Voievod Ștefan cel Mare

Întreaga suflarea românească își amintește cu adâncă pietate de strălucitul voievod Ștefan-Vodă, cel ce a slujit țării și poporului timp de 47 ani, ca nimeni altul, cu inegalabilă jertfelnicie, eroism și conștiință creștină.

Prin mutarea Măriei Sale „în lăcașul veșnic”, cum scrie fiul și urmașul la tron - Bogdan al III-lea - pe piatra mormântului acestuia, Ștefan a trecut în nemurirea credinței religioase, care l-a însuflețit în eterna pomenire în istoria României și a Europei. Niciun voievod român, din cele trei provincii românești, nu-l poate egala pe Ștefan-Vodă, ca luminat și înțelept om politic, neîntrecut strateg și eminent comandant de oști.

Viziunea unității de neam a românilor se observă din strategia Voievodului Ștefan, care își pune solii să vorbească diferitelor foruri europene de „cealaltă Valahie” (L’altra Valachia), străduindu-se să-și facă o aliată statornică din ea, în bătăliile împotriva turcilor. De aceea a clădit o biserică în Țara Românească (Sfânta Paraschiva din Râmnicul Sărat) și altele în Transilvania (Feleac și Vad), biserici cu adânci semnificații politice și patriotice pentru români, dată fiind unitatea primordială a credinței lor ortodoxe.

Eroismul Voievodului Ștefan cel Mare în conștiința personalităților

Despre eroismul voievodului moldovean amintesc în însemnat număr de izvoare, cronici și referințe străine: poloneze, germane, italiene,

maghiare, slave, turcești etc. Acestea conțin bogate informații privitoare la măreția, biruința și gloria lăsată moștenire neamului.

- **Cronicarul polonez Miechowski**, după bătălia din Codrîi Cosminului (1497), afirmă:

„Bărbat glorios și victorios, care a biruit pe toți regii vecini... Om fericit căruia soarta i-a hărăzit, cu dărnicie, toate darurile. Căci, pe când altora le-a dat numai unele însușiri și anume, unora prudență împreună cu șiretenie, altora virtuți eroice și spirit de dreptate, altora biruință asupra dușmanului, numai ție ți le-a hărăzit, la un loc pe toate. Tu ești drept, prevăzător, isteț, biruitor contra tuturor dușmanilor. Nu în zadar ești socotit printre eroii secolului nostru”.

- **Cronicarul polonez Dlugosz**, după ce descrie amănunțit lupta cu armatele lui Mahomed al II-lea, din fața Vasluiului (10 ianuarie 1475), exclamă elogios:

„O, bărbat demn de admirat, întru nimic inferior ducilor eroici, pe care atât îi admirăm, care cel dintâi dintre principii lumii a reputat în zilele noastre o victorie atât de strălucită în contra turcilor. După părerea mea, el este cel mai vrednic să i se încredințeze conducerea și stăpânirea lumii și mai ales funcțiunea de comandant și conducător contra turcilor, cu sfatul comun, înțelegerea și hotărârea creștinilor, pe când ceilalți regi și principii creștini trândăvesc în lene, în desfătări și în lupte civile”.

- **Polonezul Wapowski** îl descrie:

„Strălucitul luptător foarte vestit prin victoriile asupra turcilor. Vitejia și succesul lui Ștefan erau renumite la popoarele vecine, pentru experiența în chestiunile militare și faptele celebre săvârșite contra turcilor, tătarilor și ungurilor”.

- **Sigismund I - regele Poloniei** (1506-1548), martor ocular la dezastrul din Codrîi Cosminului, adresându-se printr-o scrisoare lui Petru Rareș la un sfert de veac de la moartea renumitului domnitor, îl numește „*Ștefan cel Mare*” (Stephanus ille magnus). Sub acest supranume este cunoscut în toate limbile de mare circulație: **Stephen the Great, Stephan der Grosse, Etienne le Grand**.

- **Antonius Bonifatius** (cronicarul și istoriograful lui **Matei Corvin**) după victoria lui Ștefan cel Mare în bătălia de la Baia din 1467, recunoaște calitățile deosebite ale conducătorului Moldovei: „*Era însuflețit pentru lucruri frumoase*

și mândre, pe lângă acestea activ și strașnic la război.”

- **Cronica maghiară „Chronicon Dubnicense”** îl prezintă pe Ștefan, după lupta de la Vaslui (1475):

„Bun apărător al țării sale și al poporului său, care s-a împotrivit cu bărbăție, turcilor, în mijlocul țării sale, gata să moară pentru ai săi.”

- **Dominicanul Petru Rănzănuș** scria (în legătură cu aceeași bătălie de la Baia):

„Stăpânea atunci întreaga țară, un bărbat de energie fără pereche, numele căruia era Ștefan ... acesta deodată a atacat oastea regelui și a câștigat victoria.”

- **Papa Sixt al IV-lea** îi adresa elogii Voievodului Ștefan, atunci când scria:

„Faptele tale săvârșite... cu înțelepciune și vitejie, contra turcilor infideli, inamici comuni, au dus atâta celebritate numelui tăi, încât ești în gura tuturor și ești în unanimitate foarte mult lăudat.”

- **Un italian** mărturisea: „*Om foarte rafinat și foarte fin în meșteșugul războiului.*”

- **Medicul venețian, Matei Muriano**, care fusese Curtea la Suceava pentru a fi îngrijit de podagra (gută) de care suferea, consemnează despre domnitor:

„Este un om foarte înțelept și demn de mare laudă, foarte iubit de supuși, căci e blând și drept, foarte vigilent și darnic.”

Pentru virtuțile deosebite, care conturau personalitatea voievodului, a fost supranumit „*Cel Mare*”, în deplină concordanță cu referințele asupra meritelor sale, personale și sociale, ca un conducător de stat și militar de elită, care a luptat nu numai pentru apărarea neatrănării Moldovei, ci și pentru salvagardarea Europei de urgia lui Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului. Strălucirea pe care Moldova a dobândit-o datorită personalității covârșitoare a voievodului Ștefan se poate vedea și din numeroase mărturii interne.

- **Cronicarul Macarie** l-a numit „*Ștefan Voievod cel Viteaz*”

Cronica lui Grigore Ureche îl numea „*Cel Bun*”:

„Domnia lui Ștefan Vodă ce-i zic cel Bun, feciorul lui Bogdan Vodă și multe războaie minunate ce-au făcut.”

Pe lângă calificativul de „*Viteaz*” și „*cel Bun*”, care îi însoțeste amintirea și după moarte, la

mănăstirii Putna, în dreptul numelui marelui voievod, se află adnotarea:

„Acesta au fost dintâi întemeietor și ziditor aceștii sfinte mănăstiri. Acestuia îi zic Ștefan Vodă cel Bun și Vestit.”

Cronicarul amintește în capitolul **„Despre moartea lui Ștefan Vodă cel Bun”** prezintă impresionanta caracterizare a persoanei, activității și morții voievodului:

„Fost-au acest Ștefan Vodă om nu mare de stat, mândru și degrabu vărsătoriu de sânge nevinovat; de multe ori la ospete omorârea fără județu. Amintirea era om întreg la fire, neleneșu, și lucrul său îl știa a-l acoperi și unde nu gândia, acolo îl aflai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie însuși se vâra, ca văzându-l ai săi, să nu îndărăptieze și pentru acela raru războiu de nu biruia. Și unde biruia alții, nu perdea nădejdea, că știindu-să căzut jos, să rădica deasupra biruitorilor. Mai apoi, după moartea lui și ficiorul său, Bogdan Vodă, urma lui luasă de lucruri vitejești, cum să tâmplă din pom bun, roadă bună iese. Iară pre Ștefan Vodă l-au îngropat țara cu multă jale și plângere în mănăstire în Putna, carea era zidită de dânsul. Atâta jale, de plângea toți ca după un părinte al său, că cunoștia toți că s-au scăpatu de mult bine și de multă apăratură. Ce după moartea lui până astăzi îi zicu Ștefan Vodă, nu pentru suflet, ce iaste în mâna lui Dumnezeu, că el încă au fost om cu păcate, ci pentru lucrurile lui vitejești carele nimea den domni, nici mai nainte, nici după aceia l-au agiunsu. Fost-au mai nainte de moartea lui Ștefan Vodă, intru acelaș anu, iarnă grea și geroasă că n-au fost așa nici odinioară, și peste vară au fost ploii grele și povoaie de ape, și multă înneccare de ape s-au făcuta. Au domnit Ștefan Vodă 47 de ani și 2 luni și 3 săptămâni și au făcut 44 de mănăstiri și singur țiitoriu preste toată țara. Iar când au fost aproape de săvârșania sa, chemat-au vlădicii și toți sfetnicii săi, boiarii cei mari, și alții toți câți s-au prilejit, arătându-le cum nu vor putea ține țara, cum o au ținut el, ci socotind den toți mai puternic pe turcu, și mai înțelept au dat învățătură să se închine turcilor”. - Grigore Ureche

Din enunțul cronicarului se desprinde concluzia că Ștefan cel Mare merită cu prisosință să fie considerat de toată suflarea românească un adevărat **„Părinte al Patriei”**.

„La moartea voievodului, la care, parcă ia parte și natura, ne duce cu gândul la inspirata dramă istorică Ștefan cel Mare a fost și a rămas pentru Moldova marele ei luminător, soarele ei. De altfel, oare nu se găsește această comparație în înseși cântecele poporului român, care își cinstește eroul prin veacuri?” - Barbu Ștefanescu Delavrancea - Apus de Soare

*„Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare
Seamăn pe lume nu are
Decât numai mândrul soare.
Din Suceava când el sare
Pune pieptul la hotare
Ca un zid de apărare...”*

Altă imagine artistică și același sentimente se întâlnesc în creația eminesciană:

*„Cântau cu toți pe Basarabii
Pe Domnii neamului Mușatin,
Pân' ce-ncheiau în gura mare
Cu Ștefan, Ștefan Domnul sfânt,
Ce nici în ceruri samăn n-are,
Cum n-are saman pe pământ !”*

Mihai Eminescu - Umbra lui Istrate Dabija Voievod

Literatura cultă continuă la un înalt nivel elogiul pe care folclorul, cu cântecele populare, cu legendele neamului, apoi cronicile și alte mărturii, l-au păstrat în conștiința poporului român din veac în veac, rezultând un tot complex vrednic de eroul moldovean. Ștefan cel Mare intrase în legendă încă înainte de moarte, prin strălucitele sale victorii, cu o mână de oameni, împotriva unor hoarde imense, a unor întinse regate și imperii, cum a fost acela al otomanilor lui Mahomed al II-lea.

Sărbătorile comemorative de la Putna au luminat și însuflețit mii și mii de romani, întărindu-i pentru evenimentele istorice deosebite care au urmat, cinstind pe Ștefan cel Mare și după moarte, care au redeșteptat idealurile de neatarnare (1877) și unitate națională ale tuturor românilor (1916-1919).

Statuia ecvestră a lui Ștefan nu s-a înălțat atunci, ci mai târziu - în 1883 - și a fost așezată în fața fostului palat administrativ din Iași, unde se află și astăzi. Ea a fost executată de sculptorul francez Emmanuel Fremiet (1824-1910), cunoscut mai

ales prin statuia asemănătoare a Jeannei d'Arc, de la Paris.

Din nefericire opera nu este prea reușită, ceea ce-l face pe **N. Iorga**: „*Numai cine face parte dintr-un popor îi poate înțelege în adevăr eroii, îi poate iubi și le poate da viață bronzului, marmorei, picturii sau cântecului.*”

La inaugurarea statuii printre cei care au ținut discursuri s-a aflat și studentul A. D. Xenopol, amintind cât de atașat a fost Eminescu voievodul Ștefan și idealurilor sale românești, prezent atât la Putna cât și la dezvelirea statuii lui Ștefan cel Mare de la Iași.

„*Afară de marele poet Eminescu, cunosător desăvârșit al poporului, al trecutului, minte adâncă și bogată, inimă cuprinzătoare, de la care pornise și gândul serbării din 1871*” - **A. D. Xenopol**

Sfințenia și măreția voievodului Ștefan

De la început trebiue precizat un adevăr istoric: Voievodul Ștefan cel Mare a fost un om credincios, cu mare frică de Dumnezeu, un adevărat fiu duhovnicesc al Bisericii de Răsărit, cucernic împlinitor al convingerilor sale ortodoxe, pe care i le-a sădit în suflet tatăl său, Bogdan al II-lea, și mai ales mama sa, Doamna Oltea Maria, călugărită după omorârea soțului său la Reuseni.

O dovadă a prețuirii slăvitului înaintaș o constituie medalia jubiliară, pe care statul român a pus-o în circulație, cu prilejul sărbătoririi a patru veacuri de la moartea lui Ștefan. Pe reversul medaliei citim următorul text, deasupra și dedesubtul stemei Moldovei: „*Marelui strămoș Ștefan Vodă, la împlinirea a patru sute de ani de la șăvârlirea lui din viață, ca semn de recunoștință a neamului său (1504-1904)*” -

medalia jubiliară la patru veacuri de la moartea voievodului.

Pe avers, în jurul chipului voievodului purtând coroana Moldovei pe cap, se află textul: „**ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT – 1457-1504**”.

„Mare și Sfânt” sunt cele două supranume legate indisolubil de amintirea faptelor sale, vrednică de-a pururi de pomenirea urmașilor. Din cele înfățișate se desprinde concluzia că două au fost apelativele mai durabile cu care străinii și poporul român au cinstit și au însoțit amintirea

lui netrecătoare: „cel Mare” și „cel Sfânt”. Temeiul și mărturiile externe și interne prezentate până acum au justificat numele de „cel Mare”.

După tradiție și după vestigiile arheologice intrate în patrimoniul nostru național, cunoaștem că Ștefan cel Mare a purtat întotdeauna cu sine, mai ales în nesfârșitele sale războaie, un triptic. Pe el era, la mijloc, Mântuitorul, înconjurat de Maica Domnului și de Sfântul Ioan Botezătorul, ceea ce numim îndeobște „Grupul deisis”. Icoana se distinge printr-o rafinată tehnică a lucrăturii, prin subtilitate cromatică și prin ornamentația cu pietre prețioase. Tripticul se păstrează, până astăzi în Muzeul mănăstirii Putna. Este și aceasta o neîndoieală dovadă a profundelor sale simțăminte religioase.

Cea mai valoroasă pisanie, păstrată în decursul veacurilor se află inscripționată pe lespedea funerară a mormântului său, de la Putna, alcătuită chiar de Ștefan cel Mare, atunci când, meditănd adânc asupra viețuirii în lume și în Dumnezeu, s-a împăcat cu gândul că va veni clipa morții, pentru care s-a pregătit cu calm și inegalabilă așezare sufletească: „*În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Treime Sfântă de o ființă și nedespărțită, iată eu, robul Stăpânului meu Isus Hristos, Io Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn Țării Moldovei*”. - **pisanie pe lespedea funerară.**

Aceasta nu este doar o titulatură cancelaristică, de o formulă protocolară, ci de însăși concepția sa personală despre menirea tuturor lucrurilor.

Înălții Ierarhi ai Moldovei, din vremea din urmă, **Iustin și Teoctist**, au pus în valoare cuviincioasă toată imensa lui moștenire. Și nu numai la acestea se rezumă cultul care i se aduce constant lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Întreaga conștiință a neînficatului conducător se întâlnește într-un document de valoare unică, prin care se justifică evlavie cu care numele său este pomenit până astăzi de creștinătate.

Inestimabilul document este scrisoarea pe care acesta a adresat-o cărmuiturilor Europei, la 25 ianuarie 1475, îndată după victoria de la Vaslui:

„*Prea luminaților, prea puternicilor și aleșilor domni a toată creștinătatea, cărora această scrisoare a noastră va fi arătată sau de care ea va fi auzită. Noi, Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei, mă închin cu prietenie vouă tuturor, cărora vă scriu și vă doresc tot binele și vă spun domniilor Voastre că*

necredinciosul împărat al turcilor a fost de multă vreme și este încă pierzătorul întregii creștinătăți și în fiecare zi se gândește cum ar putea să supuie și să nimicească toată creștinătatea. De aceea, facem cunoscut Domniilor Voastre că pe la Boboteaza trecută, mai susnumitul turc a trimis în țara noastră și împotriva noastră o mare oștire, în număr de 120,000 de oameni... (urmează înșirarea celor zece nume de căpetenii turcești, printre care și Laiotă Basarab al Țării Românești, n.n.). Auzind și văzând noi acestea, am luat sabia în mână și cu ajutorul Domnului Dumnezeu nostru Atotputernic am mers împotriva dușmanilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare și pe toți i-am trecut sub ascuțișul săbiei noastre; pentru care lucru lăudat fie Domnul Dumnezeu nostru! Auzind despre aceasta, păgânul împărat al turcilor își puse în gând să-și răzbune și să vină în luna mai cu capul său și cu toată puterea împotriva mea și să supuie țara noastră, care este poarta creștinătății, și pe care Dumnezeu a ferit-o până acum. Dar dacă această poartă, care este țara noastră, va fi pierdută - Dumnezeu să ne ferească de așa ceva - atunci toată creștinătatea va fi în mare primejdie. De aceea, ne rugăm de Domniile Voastre să ne trimiteti pe căpitaniile voștri împotriva dușmanului creștinătății până mai este vreme, fiindcă turcul are acum mulți protivnici și din toate părțile are de lucru cu oamenii ce-i stau împotrivă, cu sabia în mână. Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștinească și cu jurământul domniei noastre că vom sta în picioare și ne vom lupta până la moarte, pentru Legea creștinească, noi cu capul nostru. Așa trebuie să faceți și voi, pe mare și pe uscat, după ce, cu ajutorul lui Dumnezeu cel Atotputernic, noi i-am tăiat mâna dreaptă. Deci, fiți gata fără întârziere. Dată în Suceava, în ziua de Sfântul Pavel, luna ianuarie, în 25, anul Domnului 1475, Ștefan Voievod, Domnul Țării Moldovei". (Ștefan cel Mare - scrisoare cărmuitorilor Europei)

Pentru credinciosul și viteazul voievod Ștefan, țara sa este „**poartă a creștinătății**”, cum n-o numise nimeni până la dânsul, cu sacra menire de a fi pavază și zid de apărare al întregii Europe. „Dacă această poartă va cădea, atunci toată creștinătatea va fi în mare primejdie”.

- **Ștefan cel Mare.** Evoluția istorică a arătat că la adăpostul bătăliilor și victoriilor voievodului

Ștefan, Europa a putut să-și construiască în tihnă catedralele, universitățile și celelalte bunuri materiale și spirituale.

Adresându-se căpeteniilor creștine ale Europei, Ștefan cel Mare și Sfânt o face fără discriminare de apartenență confesională, îndemnându-le stăruitor să alcătuiască un front comun de rezistență și de apărare a tuturor valorilor creștinătății. Prin această atitudine, el se dovedește un incontestabil precursor al principiilor Mișcării Ecumenice din zilele noastre, mișcare în care Biserica Ortodoxă Română activează cu autentic duh evanghelic, fiind convinsă că ea, în pofida unor deficiențe, constituie totuși o mare binecuvântare a veacului nostru.

Ștefan a fost cu siguranță, la vremea sa, singura căpetenie cu conștiință creștină europeană, care, dacă ar fi fost ascultată și urmată efectiv, ar fi putut arunca pe musulmani din partea Europei cucerită de ei până atunci și restaura imperiul creștin al marelui Constantin.

Îndelunga și zbuciumata domnie a ilustrului voievod Ștefan, nu reprezintă numai o perioadă de mare și sinceră afirmare a crezului său personal - credința creștină, cu o epopee de aspră confruntare militaro-politică, ci și o adevărată epocă de împliniri și de creații culturale, artistice, religioase, al căror prim motor a fost covârșitoarea sa personalitate.

Pentru toată vitejia și credința voievodului Ștefan, poporul român l-a numit: „**Ștefan cel Mare și Sfânt**”, rezumând tot respectul și evlavia pe care i-a acordat-o de-a lungul veacurilor.

Aceste profunde sentimente sunt exprimate în mod emoționant de către doi mari istorici astfel:

„Un om minunat, un sfânt cum nu mai poate răsări altul: căci el era izvorul a toată vitejia, el era fântâna tuturor dreptăților, el era marea bunătăților”(...), „Nici un colț de țară n-a rămas nesfînșit de biruințele lui sau de suferințele cu care le plătea”(...)"Tot ce a fost pe acest pământ se topește în lumina lui" (...) „Vor ști poezii, scriitorii de azi să dea glas iubirii nemărginite cu care, de patru veacuri, miile de mii ale poporului au înconjurat și mai departe decât hotarele Moldovei, chipul de viteaz bun, cuminte și sfânt al celui mai mare om ce s-a ridicat dintre români?”

Constantin C. Giurescu, cel mai de seamă istoric al românilor din vremea din urmă,

conchide în deplină consonanță cu noi: „*Această unanimitate de elogii ne arată cât de puternică a fost personalitatea lui Ștefan, cât de mult a impresionat ea pe contemporani și pe urmași. Și dușmanii au trebuit să recunoască marile sale însușiri, să se încline în fața faptelor, care vorbesc mai limpede decât orice laude; pe temeiul acestor fapte, care nu s-au limitat la un singur domeniu, ci au îmbrățișat întreaga viață a poporului, în toate manifestările ei, socotim, noi pe Ștefan, cel mai mare dintre toți domnii noștri. Mihai Viteazul a strălucit prin vitejia sa și prin reunirea - câteva luni numai - a tuturor celor „de un sânge și de o lege”, sub aceeași cârmuire; Brâncoveanu și-a câștigat o eternă glorie prin sprijinul ce a dat vieții culturale, prin admirabila înflorire artistică din vremea lui; alți domni, ca Matei Basarab, au fost buni gospodari; nimeni însă, ca Ștefan, n-a izbutit să concentreze armonios, în persoana sa, însușiri atât de variate și să realizeze opere atât de însemnate. Gloria lui va străluci veșnic în istoria patriei noastre*” (Constantin C. Giurăscu)

Cinstire îți aduce întreaga suflare românească, Măria Ta - Ștefan cel Mare și Sfânt!

Poporul român te cântă în legende iar Înalți Ierarhi ai Ortodoxiei Române te venerază în rugăciuni, ca pe cel mai mai „Mare și Sfânt” voievod la românilor. Roagă-te pentru poporul român în Împărăția lui Dumnezeu, slăvit și cinstit să fie numele tău, acum și pururea, în veacul veacului! Amin!

Trofee primite de scriitorul și jurnalistul Al.Florin Țene și familia sa din partea UZPR, Clubul „Scriitori din Generația 2000”, revista BOGDANIA și Editura UZP.

Astăzi, 24 iunie a.c. scriitorul Al.Florin Țene a primit prin Poșta Română un colet cu un conținut deosebit, expediat de scriitorul Ionel N.Marin. La deschidere s-a constatat că acesta conținea odoruri spirituale ce i-au fost acordate acum câteva zile, în lipsă, la Festivitatea organizată de revista BOGDANIA, Clubul “Scriitori din Generația 2000” și Uniunea Ziariștilor Profesioniști ce a avut loc la București.

Astfel, președintele național al Ligii Scriitorilor a primit Diploma “*Premiul Doru Dinu Glăvan* “*pentru devoțiunea și puterea de a sluji actul publicistic cultural în cadrul proiectului “Enciclopedia SCRITORII din GENERAȚIA 2000”* semnată de Nicolae Vasile din partea Clubului “Scriitori din Generația 2000”, Teodora Marin din partea Editurii Uniunii Ziariștilor Profesioniști și Ovidiu Zamfir din partea Revistei “Cronica Timpului.”

A mai primit Al.Florin Țene din partea UZPR Trofeul “*Doru Dinu Glăvan*”*pentru contribuția la realizarea ENCICLOPEDIIEI SCRITORILOR DIN GENERAȚIA 2000, “Cupa Festivalului-Concurs BOGDANIA”, Ediția a XI-a 2022, “DIPLOMA ANIVERSARĂ cu prilejul împlinirii a optzeci de ani de strălucită existență pusă în slujba literaturii și culturii române”* semnată de Președintele Asociației Cultural-Umanitară “Bogdania”, Ionel N.Marin. Diploma de Onoare, “*În semn de prețuire pentru strălucita opera literară și remarcabila activitate depusă în slujba culturii române*”.

Poeta Titina Nica Țene a primit din partea Revistei de creație și cultură “Bogdania” “*Premiul de Excelență pentru întreaga opera literară*” și poetul Ionuț Țene “*pentru literatură, promovarea proiectelor culturale și umanitare ale României*”.

Revista BOGDANIA pe lunile mai-iunie 2022, având 118 pagini, în mare parte este dedicată scriitorului și promotorului cultural Al.Florin Țene, în care remarcăm la pagina 19 un amplu studiu despre viața și opera scriitorului Al.Florin Țene, semnat de Ionel N. Marin, iar cele două tomuri masive: ENCICLOPEDIA “Scriitori din generația 2000” alcătuite de Nicolae Vasile și apărute la Editura UZPR cuprind lucrări semnate de Al.Florin Țene, Titina Nica Țene și Ionuț Țene, însoțite de fotografiile autorilor și curriculum vitae, inclusive un amplu articol

despre activitatea Ligii Scriitorilor, condusă cu profesionalism de Al.Florin Țene.

În acest context trebuie să remarc sutele de articole, omagii publicate în presă și felicitări primite de Al.Florin Țene cu ocazia împlinirii vârstei înțelepților olteni ardelenizați.

Profesor Maria Zăvoianu

George PETROVAI

Fantasticul, magicul și fabulosul în cultura română

Incontestabil că fundamentele gândirii și culturii românești sunt alimentate de izvoarele curate și bogate ale culturii sale populare. De aici decurge specificul culturii noastre, sau ceea ce definea Lucian Blaga prin „matricea spirituală a poporului român”.

Acuma sigur că sunt voci care se arată nemulțumite ba de specificul culturii românești, ba de neîmplinirile ei, ba de amândouă deodată. „Căci”, spun aceste voci, „o cultură atât de impregnată de folclor ca cea românească, are toate șansele să fie receptată de culturologii străini, în speță cei occidentali, ca o cultură interesantă în exotismul ei, dar are puține șanse să părăsească periferia culturii universale. Poți foarte bine, susțin nemulțumiții, să menții specificul național, dar în același timp să te apropii de marea cultură universală, singura modalitate prin care pot fi atinse cele două mari aspirații ale oamenilor de cultură: înfrățirea culturală și recunoașterea internațională. Dar pentru asta, noi, românii, trebuie să renunțăm la autarhismul cultural datorat folclorului, suficienței și influențelor pernicioase alimentate de vitregiile istoriei naționale. Nu în acest mod au procedat Eminescu, Blaga sau Mircea Eliade, cu toții trecuți prin universitățile Apusului?” Este clar că cei care judecă astfel au perfectă dreptate.

Dar iarăși mă întorc și zic: „Ce cultură, mă rog, se poate face într-o țară a aranjamentelor și cumetriilor, o țară unde grosul veniturilor celor mai mulți dintre cetățeni se duce pe hrană și întreținere, unde ziarele și canalele de televiziune se iau la întrecere în a promova submediocritatea sub multiplele ei chipuri și unde bunele intenții (ca de pildă editarea unei cărți) sunt tratate cu condescendență disprețuitoare de cei atât de bogați în bani și atât de săraci în duh?!...”

Cu toate astea, cercul vicios în care ne învârtim cam de mulțor trebuie odată și odată spart, pentru ca spiritualitatea românească să-și poată afirma vigoarea. Căci, nu este sigur că toate popoarele lumii simt pulsul istoriei, bunăoară așa ca romanii sau englezii, însă este absolut sigur că vor rămâne în istorie doar acele popoare care știu să-și interpreteze propria partitură în concertul culturii universale.

Revenind la tema anunțată în titlu, este cât se poate de nimerit să precizăm că fantasticul și fabulosul românesc cunosc în transpunerea lor cultă două faze (perioade) importante:

1). *Faza (perioada) clasică*, reprezentată cu maximă strălucire de triada de aur a culturii noastre naționale: Eminescu, Creangă, Caragiale;

2). *Faza (perioada) interbelică*, reprezentată de triada aparținătoare secolului douăzeci: Gala Galaction, Vasile Voiculescu, Mircea Eliade.

1.Perioada clasică a fantasticului românesc

Ca în atâtea alte domenii unde Mihai Eminescu și-a pus la bătaie pana sa iscusită, și la acest capitol el a dovedit o măiestrie pe cât de greu de egalat, pe atât de pilduitoare pentru contemporani și urmași. Fantasticul eminescian se înscrie pe două planuri distincte:

a).*Planul literar-filosofic (Sărmanul Dionis, Avatarii faraonului Tlă);*

b).*Planul producțiilor populare în versuri și proză (Fata-n grădina de aur, Miron sau frumoasa fără corp, respectiv Călin Nebunul, Borta vântului, Finul lui Dumnezeu).*

Uneori cele două planuri se intersectează și atunci rezultă fie prelucrări mai sumare (basmul *Făt-Frumos din lacrimă*), fie prelucrări de mare rafinament artistic (poemul *Călin –file din poveste*), fie că în poemul *Luceafărul* aceste prelucrări ating sublimul. Evident, nuvelele fantastice ne dezvăluie cel mai bine nu numai

concepția filosofică a lui Eminescu privind estetica fantasticului, ci și mijloacele utilizate pentru redarea lui.

Astfel, încă de la începutul nuvelei *Sărmanul Dionis*, Eminescu face precizarea că „Lumea-i visul sufletului nostru. Nu există nici timp, nici spațiu – ele sunt numai în sufletul nostru”. Ni se înfățișează în acest mod visul în dubla lui întrebuintare: ca element predilect al romantismului și ca principal mijloc pentru redarea fantasticului!

Iar fantasticul nu întârzie să-și facă apariția, atât prin întoarcerea în istorie la epoca lui Alexandru cel Bun, ocazie cu care are loc întâlnirea cu Maria, fiica spătarului Tudor Mesteacăn, cât și prin călătoria imaginară pe Lună, adică transpunerea în alt timp și spațiu. „Căci”, precizează George Călinescu, „spațiul și timpul împrumutate de la Kant nu sunt numai cadre intuitive ale unei umanități concrete, deoarece individul ascuns sub numele Zoroastru, Dan, Dionis este un prototip. Ele sunt modalități ale unei substanțe în actul de-a se realiza veșnic”.

Visul este procedeul prin care Eminescu își pune în valoare fantezia creatoare, conferind totodată credibilitate faptelor istorisite. De altminteri, până și lui Toma Nour – personajul principal din romanul *Geniu pustiu*, viața i se prezintă ca „un fantastic vis de nebun”! Într-o lume a minciunii, nedreptății și deziluziilor, doar visul rămâne zona de refugiu a artistului și instrumentul nepuizabil cu care acesta își poate plăsmui lumea sa.

Firește că Eminescu, mare admirator al străvechii culturi indiene, așa cum o dovedește înrăurirea profundă exercitată asupra lui de celebrul *Imn al creațiunii* (*Scrisoarea I, Rugăciunea unui dac*), avea temeinice cunoștințe despre concepția filosofilor indieni asupra acestei lumi – nimic altceva decât *maya* sau aparență! - și despre posibilitatea ieșirii din scurgerea timpului prin meditație și asceză.

Iar această „lume a tinereții fără bătrânețe și a vieții fără moarte”, plămădită prin abstragerea de sub influența timpului rău care ne macină pe noi muritorii, este populată de marele nostru artist cu elemente nepieritoare: dragostea și frumusețea în forma lor sublimă, încorporate în eternitate prin sistemul de coordonate *absolut-aștri-apă*. Apa este un element indispensabil al tuturor cosmogoniilor antice, și după cum se va

vedea în continuare, cu rol de prim rang în reflectarea aparenței și a jocurilor acestei lumi. Fie sub forma izvoarelor, fie – mai ales – sub cea a lacurilor și a mării, apa este nelipsită din tablourile eminescane de referință. Căci ea nu lipsește sub formă de lac nici măcar din cadrul creat pe Lună, după aselenizarea „prototipului uman” din *Sărmanul Dionis*! Iar tablourile eminesciene dobândesc viață și vrajă mistică prin prezența celorlalte două elemente indispensabile: femeia și Luna.

De reținut că femeia, așa cum este ea văzută de Eminescu, parcă ar fi încarnarea lui Yin, principiul feminin sau Cerul în filosofia taoistă: întotdeauna blondă și diafană, ca și cum ar fi zămislită din lumina lunii, și aproape totdeauna stranie și nepământeană, asemenea astrului ce-i pune frumusețea în evidență. De altminteri, cele mai inspirate versuri eminesciene sunt străbătute de lumina astrului nopții, care în *Geniu pustiu* este numit „dulce soare de argint”.

Cât privește bărbatul mistuit de dragoste din creația eminesciană, acesta, de regulă (Dionis, Ieronim, Toma Nour, Călin), este văzut ca întruchiparea lui Yang, principiul masculin al Pământului din filosofia taoistă: „zburător cu negre plete”, frumos și biruitor în toate încercările, până la atingerea scopului suprem – dobândirea ursitei, adică surprinderea absolutului prin unirea celor două principii.

De subliniat că Eminescu face distincție între îngeri și demoni într-o manieră categorică, deși nițel șugubeață, așa cum aflăm din nuvela *Cezara*: „Demonii sunt îngeri de geniu, pe când cei care au rămas în ceruri sunt cam prostuți...”

Fără excepție, „zburătorii cu plete negre” sunt asemuiți cu demonii, căci ei luptă pe viață și pe moarte împotriva forțelor potrivnice intențiilor nobile, pe când femeile – blonde, suferind de tristețe până la întâlnirea cu ursitul, fremătând de iubire și dorință de aici înainte, sunt identificate cu îngerii, acele ființe suprafirești, care tot în manieră taoistă, practică de regulă detașarea și non-acțiunea.

Desigur, non-acțiunea nu trebuie înțeleasă ca o neimplicare totală, întrucât îngerii – individual sau în grup – participă la făurirea istoriei și la împlinirea destinului uman prin veghe neîntreruptă asupra sufletelor ce le-au fost încredințate de Creator (fiecare, se spune, avem îngerul nostru) și prin anumite acțiuni punitive,

cum au fost cele îndreptate împotriva locuitorilor Sodomei și Gomorei.

Prin urmare, demonii lui Eminescu nu sunt creaturi satanice ce-și descoperă rostul și mulțumirea în acțiuni malefice, ci, dimpotrivă, asemenea daimonului socratician și supraomului nitzscheean animat de țeluri benefice, demonii eminescieni sunt de fapt niște eroi din galeria lui Prometeu, care luptă până la sacrificiul suprem pentru triumful ideilor generoase.

Însă prin acel Făt-Frumos născut din lacrimă și misteriosul Ioan din *Geniu pustiu*, Eminescu a creat categoria de îngeri blonzi, înzestrați cu fire de demoni. Căci prin țelurile fixate și prin primejdiile la care se expun (Ioan moare în timpul Revoluției de la 1848 din Transilvania), ambii se comportă aidoma demonilor din categoria celor amintiți mai sus.

O categorie aparte, anume cea *ambivalentă*, o reprezintă Luceafărul. În încercarea disperată de a câștiga dragostea fetei de împărat, el se aruncă prima dată în mare, de unde crește „un tânăr voievod cu păr de aur moale”, pentru ca la cea de-a doua ivire, „din a chaosului văi” să se-nchege un mândru chip cu „negre vițele-i de păr”. De altminteri și fata i se adresează prima dată cu exclamația: „O, ești frumos cum numa-n vis/ Un înger se arată!”, pentru ca la cea de-a doua apariție să-i adreseze exact aceleași cuvinte, doar că nu-l mai vede înger, ci demon.

Pentru a întări cele afirmate mai sus, este cât se poate de potrivit să amintim despre asemănările existente între *Demonul* lui Lermontov și *Luceafărul* lui Eminescu...

Fantasticul cultivat de Eminescu nu-i străin de cel al lui Edgar Allan Poe. Astfel, în *Avatarii faraonului Tlá*, Eminescu descrie în timpul primei metamorfoze scena cu dedublarea marchizului Bilbao, urmată de duelul acestuia cu imaginea lui ieșită din oglindă, scenă care în mod necesar ne duce cu gândul la povestirea *William Wilson* a americanului. De asemenea, principiul identității personalității umane, dezvoltat în narațiunea *Archaeus*, i-a fost inspirată compatriotului nostru de povestirea *Morella* a lui Poe, tradusă din limba franceză (ediția lui Charles Baudelaire) de către Veronica Micle.

*

Relația de prietenie dintre Eminescu și Creangă seamănă foarte mult cu cea dintre

Pușkin și Gogol. După cum Pușkin a fost geniul tutelar al literelor rusești, reprezentând pentru Gogol un permanent exemplu și îndemn, tot astfel trebuie văzută prietenia dintre cei doi clasici români: Este greu de întrevăzut (dar nu-i imposibil) cam cât ar fi realizat Creangă din opera lui fără îndemnul și încurajările marelui său prieten!

Făcând parte din aceeași familie literară cu Gogol, Ion Creangă impune în literatura română atât limba hazoasă și miezoasă învățată la Humulești încă de când era „o bucată de humă însuflețită”, cât și fabulosul de inspirație populară, cu personaje care-și păstrează graiul, portul și năravurile de țărani moldoveni, chiar și atunci când ele sunt înzestrate cu însușiri suprafirești, precum Gerilă, Setilă sau Flămânzilă.

Dar nici măcar fețele mai spălate, cum ar fi craii ori boierii, nu se abat cu o iotă de la ceea ce reprezintă specificul românesc – limba împănată cu proverbe și zicători, de parcă în opera lui Creangă ar fi un singur personaj sau, mai exact, de parcă am avea de-a face cu un Sancho Panza românesc multiplicat și așezat taman la locul potrivit, portul moldovenesc urcat din vremuri imemorabile și înțelepciunea cuminte și răbdătoare a românului din totdeauna.

Este ceea ce, de altfel, rezultă cu prisosință din întreaga literatură populară eminesciană și din încântătoarele basme ale lui Petre Ispirescu, este ceea ce Creangă exprimă mai bine decât oricine în cultura română, căci marele nostru povestitor întruchipează cea mai neaoșă expresie artistică a hazului popular.

Iar dacă descoperim surprinzătoare asemănări de nume, situații și întâmplări între basmele lui Eminescu și poveștile lui Creangă (de pildă, în *Finul lui Dumnezeu* descoperim rudele „fără acte de identitate” ale chipoaselor personaje din *Povestea lui Harap Alb*), respectiva asemănare nu face decât să întărească ideea enunțată mai sus – aceea a unității folclorului românesc.

*

Ion Luca Caragiale cultivă fantasticul cu precădere în povestirile *La Hanul lui Mânjoală*, *La conac* și *Calul dracului*, iar fabulosul reiese cu prisosință din basmul *Făt-Frumos cu moș în frunte*, adorabilă prelucrare după cunoscuta poveste *Riquet-cel-moșat* a lui Charles Perrault.

Caracteristica fantasticului caragialesc este aceea a explicației raționale care se poate da uluitoarelor întâmplări din aceste nuvele, căci tocmai pe această dialectică a semnificațiilor (normal/anormal, explicabil/inexplicabil, real/supranatural) se bazează literatura fantastică.

La Hanul lui Mânjoală și *La conac* sunt foarte asemănătoare în ceea ce privește firul acțiunii și elementele de supranatural incluse de autor. Ambele povestiri au ca eroi doi tineri neexperimentați, pradă ușoară pentru uneltele diavolești, care fie că acționează prin intermediul frumoasei hangițe, ajutată în îndeletnicirile ei de vrăji și de vietăți malefice (un cotoi, o ciudată căpriță), fie că se exercită prin ispitele individului roșcodan cu privire sașie (echivalentul omului roșu al lui Creangă).

Ambii eroi sunt reținuți în pofida voinței lor într-un spațiu închis – han, respectiv conac, unde se petrec lucruri dintre cele mai neverosimile. Autorul, vădit influențat de lecturile sale consistente din E.A.Poe, construiește acest cadru, întrucât el se dovedește mult mai aproape de gustul și înțelegerea cititorului român decât un eventual castel bântuit de fantome, spațiul predilect pentru desfășurarea acțiunii din romanele gotice englezești, iar mai apoi din scrierile romantice.

După cum opinează Florin Manolescu, în ambele texte poate fi vorba fie de o metaforă a drumului cu sens inițiativ (bunăoară, așa ca în *Povestea lui Harap Alb*), fie de un sens fantastic, deoarece încercările la care sunt supuși eroii s-ar putea să fie controlate de forțele infernului, forțe situate dincolo de puterea noastră de înțelegere.

Tot pe principiul mutațiilor duble, comentează în continuare Florin Manolescu, este scrisă și povestirea *Calul dracului*, mai puțin fantastică și mai mult fabuloasă, datorită faptului că eroii sunt personaje supranaturale, care realizează un spectacol extraordinar, rezultat din ingenioasa suprapunere a mai multor planuri: *aparența normală* (bătrâna cerșetoare și apariția lui Prichindel), *fabulosul* (Princhindel se vedește a fi drac în regulă, cu coadă și coarne), *călătoria fantastică* (alergătoarea nocturnă cu Prichindel în spinare se dovedește a fi o frumoasă fiică de împărat, atrasă de vrăjitorie), în fine, *revenirea la decorul inițial* odată cu ivirea zorilor.

În ceea ce privește sursele de inspirație (*Calul dracului* porcede în mod evident din

povestirea gogoliană *Vii*), Caragiale s-a arătat un constant admirator și traducător al unor prestigioși scriitori din literatura universală: Cervantes, Charles Perrault, Edgar Allan Poe. Extrem de benefică pentru opera lui Caragiale, implicit pentru literatura română, s-a dovedit influența exercitată de marele romantic american. Însăși faimoasa piesă *O scrisoare pierdută* i-a fost sugerată scriitorului român de *Scrisoarea furată* a lui Poe...

Dar dintre toți marii scriitori străini, Anton Cehov a exercitat influența cea mai fecundă asupra lui Caragiale, dacă se are în vedere faptul că celebrele sale *Momente și schițe* nu sunt decât fața autohtonă a nu mai puțin celebrelor schițe umoristice cehoviene: cu fapte banale și personaje neînsemnate, cu oameni necăjiți și burghezi mulțumiți de ei, cu scene memorabile de suficiență și prostie crasă, cu multă compasiune dar și mai multă amărăciune, în sfârșit, cu întreaga paletă a umorului dat de nume, limbaj, caractere și situații, în pendularea sa neobosită de la ironia blândă, până la șfichiul usturător al sarcasmului. Atâta doar că dacă personajele cehoviene, modeste precum părintele lor artistic, își manifestă cu fiecare prilej *agorafobia*, adică teama și reținerea de stradă, personajele lui Caragiale își dovedesc din plin *agorafilia*.

N.B. Analiza psihologică și teama obsedantă a cârciumarului Leiba Zibal de amenințarea tâlharului Gheorghe, teamă care avansează până la demența evreului, sunt înfățișate de Caragiale în nuvela *O făclie de Paște*. Se pare că subiectul, prin intermediul unei traduceri franțuzești, i-a fost inspirat scriitorului român de scena relatată în romanul *Măgarul de aur* de către Apuleius cu tâlharul a cărui mână a fost ținută cu un cui taman de zaraful ce urma să fie jefuit.

Chiar de la apariție, *O făclie de Paște* a generat nenumărate comentarii în legătură cu evoluția intrigii, cu cea a psihologiei evreului și apoi cu răzbunarea acestuia prin imobilizarea brațului răufăcătorului, imobilizare urmată de lenta carbonizare a brațului la flacăra unei lumânări.

Dacă cei mai mulți critici, printre care Titu Maiorescu și Nicolae Iorga, au văzut în nuvelă o mare realizare artistică, Duiliu Zamfirescu o găsește „slabă, cu o invențiune

slabă și o totală lipsă de estetică”. Însuși C.Dobrogeanu-Gherea, de acord cu Caragiale inclusiv în ceea ce privește alegerea unui evreu fricos drept unealtă a dreptății, își exprimă rezerva față de finalul nuvelei, pe care-l vede „prea brusc, prea neașteptat, pare a fi înadins căutat pentru a produce efect”. Tot Dobrogeanu-Gherea emite opinia că arderea mâinii lui Gheorghe ne stârnește mai degrabă sila decât groaza.

Alți critici s-au arătat preocupați de stabilirea paralelelor cu personaje și opere celebre din literatura universală: Leiba Zibal a fost comparat până și cu faimosul evreu Shylock din piesa shakespeareană *Neguțătorul din Veneția*, timp în care Constantin Dobrogeanu-Gherea s-a arătat preocupat să pună în evidență mai degrabă deosebirile decât asemănările dintre Caragiale și Dostoievski. Căci, ne spune criticul, dacă scriitorul rus reușește să ne înfățișeze în romanul său *Crimă și pedeapsă* „groaza și remușcările omului care a ucis”, Caragiale ne prezintă „groaza și frica omului de-a nu fi ucis”.

Deci, după părerea lui Gherea, „simțământul de groază este tot ce au în comun *Crimă și pedeapsă* și *O făclie de Paște*”. În schimb George Călinescu avansează opinia că nuvela *O făclie de Paște* este mai degrabă o nuvelă fiziologică decât una psihologică, și asta deoarece Caragiale este, din punctul său de vedere, „naturalistul nostru prin excelență”.

BEN TODICĂ (Australia)

Părerea unui om simplu sau „Bine ați venit pe planeta MEA!”

Aștept să sune ceasul care nu se poate lăsa încurcat în ițele false aruncate de Washington din cauză că nu e dotat cu filtre academice numite scaieți, care să atragă scamele purtate prin media. Mă întreba un amic cum se face că, dacă e așa rău în America, de ce nu se întoarce nimeni

acasă? Pentru că e puțin mai multă cărniță pe os, îi răspund. America de la înființare a fost și continuă să fie, mai sofisticat un bârlog al piraților. De când îi știu, ei în numele democrației și al libertății merg în jurul lumii și prădează munca și resursele omului truditor. Fac victimele praf, apoi se retrag cu scuza că au pierdut, ca să nu plătească, „vezi doamne” despăgubiri. Odată ajuns în peștera lor, plină de comori, devii parte din familia materialistă și mafiotă și nu mai ai șanse de scăpare decât împușcat de „casa noastră”. Te înhami financiar și cazii pe brânci muncind să le plătești fericit că ai o casă, casă în care dormi șase ore din 24 până la moarte. Totul e atât de precis calculat încât ți se lasă spațiu doar cât să-ți achiți datoriile. Dacă nu mă crezi întreabă cioara - că ea de la Mihai Viteazu încoace i-a cunoscut pe toți.

Dacă muncești cinstit, nu ajungi să ieși din acest lanț niciodată. Singurile posibilități de a te realiza sunt șmecheriile: adică să furi. Dar și asta cu multă atenție cât ți se permite, adică să furi mai puțin decât restul hoților. Sau să procedezi ca mine și alți mulți oameni cinstiți, să te angajezi în mai multe locuri de muncă. Adică lucrăm 16 ore pe zi, în două fabrici diferite ca să pot economisi bani pentru un depozit de casă.

În Australia am ajuns pentru că ofereau cetățenia în doi ani și ardeam de nerăbdare să mă întorc în țară să-mi văd familia. Inițial voiam să ajung în Suedia, dar când am văzut ce obstacole îți pun pentru cetățenie, adică să te căsătorești cu o suedeză și să aștepti vreo zece ani pentru cetățenie m-au speriat. Așa că am ales Australia, însă ajuns aici atât de departe și intrat în lanțul vieții, mai bine-zis în plasa materialismului occidental, nu am reușit să mă stabilizez financiar decât în 11 ani și atunci a trebuit să-mi vând casa pentru ca să pot plăti datoriile făcute pentru a-mi vizita țara și să-mi cumpăr o casă mai mică și de mâna a doua. Atunci alegi să rămâi tot în America în care ești tot sărac, dar magazinele sunt pline, decât să te întorci acasă sărac într-o țară cu magazine goale. Mă refer la anii '80.

În lagărul de refugiați din Italia, unde eram în jur de două mii de refugiați, printre care eram mulți care ne-am fi întors bucuroși acasă în România, la mama, realizând „iluzia fericirii cioburilor vestului”, dar nu o mai puteam face de frica pușcării și a bățăilor până la debilitare care ne așteptau la miliția română. Și atunci, dacă ești

nefericit, unde să mai fugi din America..., pe Lună? Rămâi în țara industriei producătoare de război și faci prunci care să moară pentru imperialiștii hrăpăreți. Că dacă vrei să te bucuri de comorile din peștera piraților și de mărgelile de la gât, trebuie să mergi și la război.

Toate războaiele lumii din ultima sută de ani au fost orchestrate de americani. E cea mai rapidă formă de îmbogățire. Și ce vedem azi în Ucraina este un război inițiat de americani pentru a ține Europa departe de resursele Rusiei. Americanii înțeleg pericolul pe care îl prezintă această comuniune și din acest motiv au tot interesul să producă debandadă în cele două părți. Ei fac petreceri și întâlniri somptuoase la Casa Albă, în timp ce proștii se omoară între ei și își bat joc unii de alții. Au avut grijă americanii să-și pună tot felul de oameni deșucheți în pozițiile cheie ale Europei.

De la prăbușirea celor două turnuri gemene încoace, ei aruncă aluatul iar „forțele”, cei doi se bat cu ce să-l umple și până să fie cozonac toți uităm de cine a pus baza, vedem tot felul de evenimente orchestrate diabolic în inițierea de conflicte militare și economice. Politicienii noștri războinici apar cu tot felul de justificări pentru atac și jaf în jurul lumii. În realitate, nu știm ce se întâmplă în războiul dintre Rusia și Ucraina. Nu știm dacă președintele Ucrainei este de carne sau o păpușă sau poate mai multe păpuși. Cine e comedianul, cine e președintele civil, cine e președintele militar disperat care strigă după bombe și ajutor NATO fără să-i pese de urmări. Nimeni nu strigă „pace”. E ca un bâlci. Cine sunt conducătorii Europei? Unde sunt? Unde e Papa de la Vatican? Unde sunt religiile americane care toate tac. Nu cer pace. Ce zice Dumnezeu?

„Bine ați venit pe planetă MEA!”

Eram pe terenul de fotbal din față blocului 15, pe direcția dintre el și baraca italiană. Frigeam carne împreună cu soția pe o placă de barbeque rotundă cu diametrul de 3 metri. Hâlcile de cotlete erau de mărimea unei plăci de pik-up de 30 de cm. Eu le întorceam de pe o parte pe alta. Lumea era la coadă la PÂINE la tanti Chira. Așteptau de la orele 6 dimineața. Soarele răsărise dintr-o dată ca după o ploaie torențială de vară și bălți de apă crescuseră peste fripturi. Atunci am realizat că focul se stinsese sub placa de 10 milimetri grosime. Ele erau doar pe jumătate fripte. Trebuia să aducem focul înapoi. Dar de unde venea?

Sursă era cinematograful 7 Noiembrie din Ciudanovița. Ultimile rânduri de scaune erau în flăcări și în acest moment doar cărbunii mocneau. Deci, aveam nevoie să lopătam cărbunii dintre rândurile din față peste rândul din spate ca să mărim focul pentru fripturi. Aveam lopețile la noi. Eram cu Gionea, colegul de la programul în limba română din Melbourne, Australia. Paznicul ne oprește: Aveți permis de fochiști? Nu. Dar de unde trebuie să-l avem? De la domnul Primar de jos, din restaurantul doamnei Eva. Mergem la restaurant și intrăm căutând din priviri primarul. Nu-l găsim și nimeni nu l-a văzut azi. S-au dus dracului fripturile. Am rămas cu lopețile în mână și avusem o poftă nebună de lopătat cărbuni. „Și cine-i de vină?” „Americanii!”, îmi răspunde Gionea, i-au sancționat pe ruși și-am rămas fără gaz. Ciorile de pe gard ne privesc îngrozite. „A înebunit specia!”. În toată porcăria asta, morții din ambele tabere întrețin economia de război. Oare se merită ce faceți? Dacă continuăm așa, o să pierim toți. Nici benzină pentru livrat pâinea n-o să mai avem. Pe oameniiăștia bolnavi după avere și război nu-i anchetează nimeni? Familiile astea cu mii de miliarde de dolari, în final se vor mânca între ei pentru vârf. Iar când vor veni extratereștrii, îi vor întâmpina cu sloganul „Bine ați venit pe planetă MEA!” Asta vreți?

Andrei BREABĂN

Podul iubirii

Nu este român care să nu fi auzit de Podul Grant din apropierea Gării de Nord din București, un adevărat simbol pentru capitala țării dar și pentru triumful iubirii adevărate care a prins viață și dincolo de mormânt. Istoria acestui monument istoric pornește din anul 1836, o perioadă extrem de frământată nu numai în Țările Române ci și în întreaga Europă, epoca ce a dat naștere marilor personalități care vor pregăti Revoluția de la

1848, continuată de alte momente de glorie în istoria poporului român, Unirea Principatelor, reformele lui Al. I. Cuza, obținerea independenței tânărului stat România, ca apoi cununa biruinței să fie pusă prin realizarea Marii Uniri din 1 Decembrie 1918, visul de veacuri al unei nații care a trăit oprimată de dușmanii din jur.

Rod al unei frumoase povești de dragoste, Podul Grant va aduna și duce spre eternitate idealurile de libertate ale acelor intelectuali care au înțeles că trebuie să fie sfărâmate lanțurile unei lumi încătușate și să deschidă porțile unei Europe a națiunilor libere, în centrul căreia să primeze omul, un obiectiv la fel de actual și în zilele noastre când libertatea este din nou în pericol, când credința și drepturile elementare ale omului sunt din nou călcate în picioare.

Povestea Podului Grant dovedește încă odată că drepturile și libertățile omului nu cunosc hotare, că omul, ca ființă unică, are aceleași sentimente și idealuri indiferent de limba pe care o vorbește și locul unde s-a născut. Colaborarea revoluționarilor pașoptiști din toate țările europene a fost argumentul decisiv care atestă că numai prin acțiuni unitare ce au la bază idealuri comune oamenii își pot apăra drepturile și se pot împlini țelurile pentru care au pornit la luptă. În această poveste de dragoste îl vom întâlni pe tânărul scoțian Effingham Grant, care a dat numele podului, tatăl său fiind proprietar de vase comerciale care făceau curse în Canalul Mânecii, de unde și aptitudinile de om de afaceri de mai târziu. Deși avea doar 16 ani când a ajuns în Țara Românească ca secretar al consulului Angliei la București, era marcat de ideile revoluționare care începeau să se afirme în Europa, care l-au făcut să se implice în tot felul de acțiuni etichetate ca fiind subversive de autoritățile vremii. În acest context a cunoscut-o pe tânăra Zoe Racoviță, nepoata lui Dinicu Golescu. Tatăl ei, Alexandru Racoviță, a fost ispravnic al Craiovei, iar mama, Ana Golescu, descendenta unei familii de Voievozi, i-a avut ca frați pe Nicolae, Radu, Ștefan și Alexandru-Albul, revoluționari de frunte în 1848, marii oameni politici de mai târziu. În momentul când s-au văzut prima oară, fata avea doar 10 ani. Se vor căsători abia în 1850, când tânăra prințesă valahă a împlinit 23 ani, primind la nuntă ca zestre bijuterii și 4.000 de galbeni obținuți din vânzarea unei moșii a mamei ei, de asemenea o frumoasă moșie situată

pe locul cartierelor de azi Regie și Crângași, cu palatul „Belvedere”, unde tinerii însurăței se mută după nuntă. Cununia a fost oficiată la biserica Kretzulescu din București în lipsa unchilor miresei, care erau surghiuniți departe de țară, unde se vor întoarce abia după unirea din 1859. După nuntă, pentru scurtă vreme mirele va deține funcția de locțiitor al consulului britanic la București, ca apoi să se dedice afacerilor. Drumul acesta a fost facilitat de reformele lui Cuza și apoi de deschiderea spre progres din vremea regelui Carol I.

Întorși în țară, unchii miresei se vor implica activ în dezvoltarea României moderne primind funcții importante în stat, Ștefan Golescu, Nicolae Golescu și Alexandru G. Golescu zis Arăpila au îndeplinit pe rând funcția de prim ministru iar Radu Golescu a fost colonel în noua armată română. Maria, sora scoțianului, s-a căsătorit cu altă personalitate proeminentă a politicii românești din acea vreme, C.A. Rosetti, unul din fondatorii Partidului Liberal, care a îndeplinit mai multe funcții în stat între care și cea de prim ministru. Ea a fost modelul ales de Rosenthal când a pictat tabloul "România revoluționară" în 1848.

Implicându-se în dezvoltarea României, căreia i s-a dedicat cu totul, Effingham Grant devine un important industriaș și fermier, a cultivat în premieră orhidee, a înființat o fabrică de tutun, ia parte la alte afaceri din care unele la cererea Guvernului României.

Din povestea de dragoste a scoțianului cu frumoasa Zoe Racoviță, care a durat toată viața, au rezultat 16 copii, toți primind cetățenie română prin decizia Senatului României. Idila va sfârși brusc în anul 1892, când Zoe a murit de boală, la numai două săptămâni sfârșind din viață și soțul ei sfâșiat de durere din cauza pierderii suferite, o dragoste cum rar cunoaște lumea și care va dăinui în inima poporului nostru prin acel pod care va lua numele scoțianului, inaugurat de fiul său Robert în anul 1909, un alt fiu fiind cunoscutul pictor Nicolae Grant. Un pod care a unit două suflete spre eternitate, a căror poveste suntem datori să o păstrăm și să o ducem mai departe, ea aflându-se la temelia ființei noastre naționale alături de nenumăratele jertfe pe care poporul nostru le-a dat, lacrimi și sânge îmbinate cu iubire, cu credința și dragostea de neam a unor oameni valoroși de care am avea nevoie și în

zilele noastre, când însăși existența ne este din nou pusă în pericol. Numai cu o asemenea iubire putem păstra și duce mai departe limba, credința și tot ce ține de ființa noastră națională, exemplul celor doi fiind elocvent. Iar cei care pășesc pe acest minunat pod, cu toate prefacerile suferite în timp, să se oprească pentru o clipă în loc pentru a vărsa o lacrimă pe el și a aduce astfel un omagiu dragostei nemuritoare a celor doi, ale căror suflete scurte și azi îndurerate de viitorul sumbru al nației române pe care și de acolo, din Cer, îl întrezăresc. Cheazășie a legăturii noastre cu trecutul Podul Grant dăinuie și va dăinui veșnic în sufletele poporului român ca dovadă a mântuirii sale.

Podul Grand, București

Prof. Geo CĂLUGĂRU
Im memoriam: DIMITRIE CANTEMIR
 – Primul nostru enciclopedist

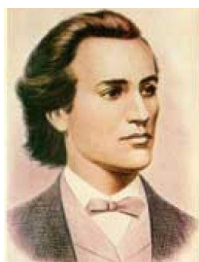
Născut în 26 octombrie 1673, a murit la 21 august 1723, la Dimitrovka. Strămoșii au fost

răzeși moldoveni, dar tatăl Constantin și fratele Antioh ajung domni ai Moldovei. Începe studiile la Iași cu dascălul grec Ieremia Cacavelas. La Constantinopol a stat, cu întreruperi, mai bine de 20 de ani, fiind garant al tatălui, apoi capuchehaia (reprezentant al fratelui domnitor). Aici își continuă studiile la Academia grecească, în domenii variate și devine poliglot. Este numit domn al Moldovei în 1710, după ce în 1693 mai ocupase înalta funcție numai două săptămâni, neacceptat de turci. Încearcă eliberarea țării de sub puterea turcească prin alianță cu rușii, dar bătălia de la Stănilești (1711) este pierdută. Pribegește în Rusia, alături de alți moldoveni, unde rămâne până la moarte, cu intenția nerealizabilă de a-și înfăptui visul eliberator. La propunerea lui Leibniz este ales membru al Academiei din Berlin. A fost sfetnic apropiat al țarului Petru I și ministru în epoca marilor reforme rusești. Este socotit primul nostru enciclopedist, savant cu faimă mondială, autor de lucrări redactate mai ales în limba latină și în limba română.

Lucrări istorice: „Creșterea și descreșterea Imperiului Otoman” (latină, 1716), tradusă în engleză, franceză, germană; „Hronicul vechimii a româno-moldo-vlahilor” (1717, în latină), cu o versiune românească neterminată; „Viața lui Constantin Cantemir” (latină, 1716-1717); „Evenimentele Cantacuzinilor și ale Brâncovenilor (rusă, 1718); Lucrări monografice: „Descriptio Moldaviae” (1716, redactată în latină, la cererea Academiei din Berlin; Sistema religiei mahomedane (1722); Lucrări filosofice: „Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul” (1698, text paralel, românesc și grecesc); „Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi” (latină, 1700); „Logica” (1701); „Istoria ieroglifică” (1705), primul nostru roman alegoric, operă care ilustrează barocul literar românesc. A fost socotită pe rând: roman, pamflet, epopee, satiră, eseu, poem, fiind din toate câte puțin, dar mai mult decât fiecare în parte. Acest Lorenzo de Medici al nostru, cum l-a numit George Călinescu, a alcătuit prima hartă a Moldovei, a mai scris un „Tratat de muzică turcească” în limba turcă și a făcut cercetări complexe asupra Caucazului, în 1722 (la cucerirea căruia a luat parte), rămasese în manuscris.

Poeți și poezia lor...pe cărările timpului!

Mihai EMINESCU
(15.01.1850-15.06.1889)

Din străinătate

Când tot se-nveselește, când toți aci se-ncântă,
Când toți își au plăcerea și zile fără nori,
Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă
L-a patriei dulci plaiuri, la câmpii-i răsători.

Și inima aceea, ce geme de durere,
Și sufletul acela, ce cântă amorțit,
E inima mea tristă, ce n-are mângâiere,
E sufletu-mi, ce arde de dor nemărginit.

Aș vrea să văd acum natala mea vâlcioară
Scăldată în cristalul pârăului de-argint,
Să văd ce eu atâta iubeam odinioară:
A codrului tenebră, poetic labirint;

Să mai salut o dată colibele din vale,
Dorminde cu un aer de pace, liniștiri,
Ce respirau în taină plăceri mai naturale,
Visări misterioase, poetice șoptiri.

Aș vrea să am o casă tăcută, mititică,
În valea mea natală, ce undula în flori,
Să tot privesc la munte în sus cum se ridică,
Pierzându-și a sa frunte în negură și nori.

Să mai privesc o dată câmpia-nfloritoare,
Ce zilele-mi copile și albe le-a țesut,
Ce auzi odată copila-mi murmurare,
Ce jocurile-mi june, zburdarea mi-a văzut.

Melodica șoptire a râului, ce geme,
Concertul, ce-l întoană al păsărilor cor,
Cântarea în cadență a frunzelor, ce freme,
Născur-acolo-n mine șoptiri de-un gingaș dor.

Da! Da! Aș fi ferice de-aș fi încă o dată

În patria-mi iubită, în locul meu natal,
Să pot a binezice cu mintea-nflăcărată
Visările juniei, visări de-un ideal.

Chiar moartea, ce răspânde teroare-n omenire,
Prin vinele vibrânde ghețoasele-i fiori,
Acolo m-ar adoarme în dulce liniștire,
În visuri fericite m-ar duce către nori.
1866, 17/29 iulie

Rugăciunea unui dac

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mâine, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una;
Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-
mi:

Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?
El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii,
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenimei izvor de mântuire:
Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Și inima-mi umplut-au cu farmecele milei,
În vuietul de vânturi auzit-am al lui mers
Și-n glas purtat de cântec simții duiosu-i viers,
Și tot pe lângă-acestea cerșesc înc-un adaos:
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!

Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă rădă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să mă ucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o -
Când ura cea mai crudă mi s-a părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și fără de lege de voi muri - atunci
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l-arunce,
Ș-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să asmuțe câinii, ca inima-mi s-o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!

Preot Marcel MIRON

Fișă de analiză

Privesc prin microscop
picătura din sângele meu
și notez pe fișă:
- în această moleculă
a adormit Dumnezeu
- în această picătură
este prezent Dumnezeu
- aceasta a fost
particula Dumnezeului meu
- pe aici a trecut peste apele vieții
Duhul lui Dumnezeu
- din hotarul sângelui tău
spre sângele meu
a pășit Dumnezeu
- prin sângele meu
și sângele tău

a curs Dumnezeu
- în sângele tău
și-n sângele meu
trăiește și lucrează Dumnezeu.

Temperatura din Rai

Sfântului Serafim de Sarov

În mijlocul pădurii înghețate
cu zăpadă înaltă
ucenicul încălțat în ciubote vechi
sparte în tălpi
tremură și plânge:
părinte mor de frig!

Ava ridică mâinile
iar căldura se revarsă
peste pădurea trosnind de ger
peste nămeții înalți de omăt.

Ucenicul se încălzește
aruncă hainele
cojocul
scoate cizmele
privește zăpada înghețată
și mirat întreabă:
Ava
este așa de mare zăpușeală
dar zăpada nu se topește?

Aceasta este temperatura din rai
acolo nu-i nevoie de căldură
toți se îndestulează cu Dumnezeu
El nu topește ghețarii
doar îmblânzește sufletele speriate.

Ilogica logicii

lui Petru Ioan

Ilogic

sau poate chiar logic este
ca într-o zi toridă de vară
când soarele arde cu foc și cu pară
să privești ca Diogene la lumina lumânării
chipurile trecătorilor transpirați
și să te întrebi
care-i filosof
care-i om
și care este mai puțin sfeșnic
suport pentru zâmbetul veșnic.

Logic

sau ilogic vorbind
de ce să umbli cu lumânarea morții
ca să găsești printre frescele vii
pe cei aleși ai sorții!
sau printre văgăuni și locuri uitate
să cauți comori ascunse
în verb și cuvinte
topite în magma fierbinte
născute mai ieri
din răstigniri și învieri.

Logic

sau poate ilogic este
să ne mirăm de tabloul
pictat de îngerul păzitor
pe materialul din dotare
oferit de creator
cer și stele
unde vedem că un bărbat fără vârstă
trage după sine
pe caldarâmul proaspăt spălat
un năvod
plin cu cărțile înțelepciunii
scrise
ori încă nescrise
bordurate cu aurul propriilor vise.

Logic

sau ilogic este să ne întrebăm
dacă aceste cărămizi de hârtie
vor fi mâncate de lacome omizi
care vor zbura apoi din crisalide
fluturi colorați în tabloul vieții
unui om fără de vârstă
bătut de soarele unei amiezi toride.

Ultraviolete

Primăveri
îmbătate în parfum de violete
pagini de carte
cu biografii pe sfârșite!

Ducem
cărțile din inimi
la cabinetul de ultraviolete
să reînvie
anotimpurile sălbatice
primăvăratice.

Crapă germenii vieții uscate
din picioare
din mâini
de pe spate
necoapte rodire
uscate petale de trandafiri
printre vieți presate
în eterna carte.

Uităm
ce vrem
dar ținem mintea vie
spre ce cădem.

Mircea Dorin Istrate

RUGĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ

*Motto: „Trecător prin ceruri ninse
Cu luceferii în roi,
Însfîntesc cu-a mele vise,
Urma carului cu boi”*

Doamne ce-ai făcut atâtea pentru raiu-ți din
poveste
Unde neamuri nesfârșite dimpreună veșnicesc,
Fă de vrei, ca toți aceștia să vorbească românește
Că nu-i limbă mai frumoasă pe întinsul tău
ceresc.

Are miere în cuvinte și e leac de pus la rană
Dacă ții în al tău suflet tănuitele dureri,
Ea împacă și unește, ce dezbină și destramă
Și e vorba îndulcită la iubiri de primăveri.

Și-apoi Doamne, rugi smerite ce 'nălțăm la ceruri
sus
Pline toate de nădejde pusă-n ultima speranță,
Doar în limba românească au cuvântu-n jale uns
Când cerșim iertări spășite, la păcatele din viață.

Și-apoi doina cu aleanul, și-apoi dorul cu fiorul
Nu Tu pusu-le-ai, Mărite, în cuvântul eminesc?
Inimi toate să tresalte, însfîntească-se cu dorul
Când poeții vruți de tine, românește glăsuiesc.

N-ai pe boltă un Luceafăr înroît cu alte stele
Care-n noapte luminează nesfârșitul Tău ceresc?
Și-apoi raiul fără margini, îmbuibat cu toate cele
Nu e plin de noi românii, ce pe Tine te slăvesc?

De-asta fă a noastră vorbă toți pe-acolo s-o
vorbească,
Că e limbă de Cazanii însfîințită de dieci,
Și e veche ca Adamii din grădina Ta lumească
Ce ne-ai dat-o să o ducem, din-ceputuri până-n
veci.

Doina Bărcă

CÂNTEC DORULUI

Dorul l-am pus în răsărit de soare,
În zi și-n orizontul meu imaginar,
Îs nestatornică precum un val de mare,
Ce caută în noapte lumina unui far.

Capricioasă nu-s ca și Fortuna,
Mă prind și într-o geană de lumină,
Chiar mă-ntregesc visând în nopți cu lună,
Adevărat, când îmi e dor, nu am hodină!

Cum pomii niciodat' nu obosesc,
Ca-n fiecare primăvară să dea-n floare
Eu fac din doruri cântec și poveste,
Să las pe drumul vieții, pe care-s trecătoare.

LUMEA CLIPEI

Se rostogolește clipa cu repeziciune,

Uneori duioasă, uneori perfidă,
În eternitate deseori stăpână,
Veșnic la ureche cu flori de lumină.

În clipa de azi, în clipa de mâine,
Mă scald ca un prunc în albe iubiri,
Te ating flămândă cu nemărginirea
Dragostei, în clipe prefăcute-n lumi.

Lumea de dor ori lumea de frumos
Lumea anotimpurilor mele,
Clipe talisman să le port cu drag,
Clipe-nmiresmate-n șiraguri de stele.

VIS ȘI DORINȚĂ

Îți ghiceam
frumusețea prin
vălul transparent,
Trecând de bucurie la extaz,
Dincolo de aripa destinului transcend,
Când inima-mi ating de-al tău obraz.

Tremura-n fericire iubirea dintre noi,
Îți trag ușor pe umeri vălul,
Gânduri de păcat mă năpădesc șuvoi,
Eu te dezbrac cu ochii mei ca cerul.

Adulmec trupul tău de albă inocență,
Dorințe-nflăcărate mă mistuie adânc,
Destinul care m-a-nzestrat cu tine!

LUMINĂ ALBĂ

Când te-am atins am devenit lumina,
Din candela iubirii la care m-am rugat.
M-am dorit roua din zorii dimineții,
Să-ți fiu eu prima apă care te-a udat.

Când te-am atins, am devenit o stea,
Prinsă-n cununa nopții sus, pe cer,
În zorii dimineții să te caut,
Eu să-ți fiu prețiosul giuvaier.

Dar știi... despre cum să iubești,
Nicăcând nu poți a învăța.
Rămân acea lumină albă...

MEDALION LIRIC

Cristian Petru BĂLAN (SUA)

INIMA, IZVOR DE VISE

Inima, izvor de vise revărstă-n idealuri,
Tu, când bați, ești ceasul vieții din vremelnice
trupul firii ...
Lung să-ți fie pulsul ritmic, muzică cu-armonici
valuri
Măsurându-ne-atent pașii către culmile iubirii.

Inimă de-oțel pe-afară și cu miez de lavă-ncinsă,
Tu mi-ai fost busola ființei arătând doar miezul
noptii,
Însă polul forte-al vieților, cu lucirea lui
distinsă,
Este totuși Răsăritul - astrul zilei, dar și-al sorții.

Inimă, condens de cosmos ce imiți tot universul,
Nu atât prin rotunjime, ci prin raze infinite
Care-amplifică simțirea cum i-aprinde-n creier
mersul,
Căci și-n inimă-s mari taine, gânduri, părți
nedescoperite ...

Inimă, punte de aur spre Tronul Divinității,
Cel ce greu cărase Crucea azi pe drum cară
Unirea
Și-L simțim că-i foarte-aproape de-acea clipă a
Răsplății,
Clipa când planeta noastră El o va numi:
IUBIREA!

GOLURILE DIN SUFLET

Oricât de mare-l credem și oricât de capabil,

Totuși, un gol în suflet există... Poate-s multe!
E-un adevăr sensibil, dar este pardonabil,

Căci nimeni nu-i perfect în lumea cu tumulte.

De cum ne naștem, viața, părinții, știința, școala
Ori anturajul - prietenii - ori muzica, ori arta -
Tot ce-i cultură - toate, vor să ne umple coala
Care-i cu totul goală când vieții-i trecem poarta.

Și, zi de zi, ne-o umplem până ne-o facem plină,
Încât cei mândri strigă: „Acum noi știm de toate!”
Poate chiar eu, ca dâșii, crezând că n-am vreo
vină,
Mi-am zis la fel; și totuși... ceva-mi lipsea din
date...

Până-ntr-o zi când, sigur, simțeam că-s două
goluri -
Și-s mari! Erau CREDINȚA și celălalt -
IUBIREA...

De fapt, sunt două aripi ce ne înalță zborul,
Iar de-mi lipsesc din suflet, săracă mi-e trăirea!

Fără Credință, viața-i zigzag prin labirinturi,
Cu mari intrări splendide, dar toate se înfundă,
Căci ea e Farul vieții ce-n inimi dă alinturi.
Cei care o sfidează în bezne se afundă!

Iubirea-i o fiică a Credinței - și-i divină.
Ea e la fel de sfântă dacă-i adevărată!
Ea-i marea fericire, de-i pură și deplină,
Căci dragostea-i chiar viața - și-i binecuvântată!

Iubirea e regină pe cosmica natură:
Ne-a zămislit florii din noi în mii de fețe,
Ne-a îmbrăcat în taine cu-o mândră țesătură,
Încât atunci când arde - dă vieții frumusețe...

Golurile mari din suflet în clocot de cleștare
Ne saltă-n ochii lumii de-s pline și-s sfințite.
Devin munți pân' la ceruri ori stele orbitoare,
Fiind valori de aur în lumea de ispite.

*Credința face totul posibil,
iubirea face totul simplu.*

Alexandru Florin ȚENE

Poetul și Călugărița

Din umbra cerului spre înserate
Aluneca pe-o rază cu minuni
Poetul venind din poeme și păcate
În chilia Călugăriței cu rugăciuni.

Tăiașe Poetul cu pana fereastră în cer,
Speranță de lumină și rugăciune,
Călugărița asculta melodiile ce pier
În cuvintele heruvimului, o minune.

Seara rugăciunea ei era o speranță
Aștepta ca Poetul să-i deschidă Cerul,
Însă el venea pe-o lumină nevăzut la față
Călind în versuri verbul ca oțelul.

Sângele-i ardea ca viscolul în munte
Rugăciunea pălea în tăcere la icoană
Când Poetul își făcea din cuvinte punte
Spre inima ei împietrită în ruga din strană.

Dimineața când năvăleau zorii albi
Călugărița aștepta heruvimul să vină,
El rătăcea prin câmpii cu boi codalbi
Adunând pentru ea în cuvinte lumină.

Seara aștepta Poetul din Cer să răsară
Spunând rugăciuni citind de pe foi
Însă roua gândului, amară,
Înlăcrima tăcerea pentru amândoi.

Mileniul își scrie istoria pe oglinda mării

O însingurată cuprindere de valuri
Îngenunchind în fața aceluiași uscat,
Mileniul adăstat desculț pe maluri
Își scrie istoria pe-un val de vânt curbat.

Și stânci de cuvinte în spuma cărunță
Sunt scrise pe apă de la sud la nord

Istorii cu crime într-o existență cruntă
Ce-a însângerat și ultimul fiord...

Abia acum nevăzute albastre mâini
Scriu adevărul pe pagini de apă
O enciclopedie la care latră niște câini
Din care mileniul se mai adapă.

Florentin Smarandache

ISTORIA LIMBII ROMÂNE

S-au descoperit în pământ cioburi mari de
cuvinte
de pe vremea traco-geților.
(Aceste cuvinte care, pentru a încălzi, le spargem
și facem cu ele focul lângă tâmplă.)

Ele încântă stelele, plantele, animalele,
plâng roua și zâmbesc mugurii.
Ele tac liniștea, cântă mierla
și răsar iarba
și bat briza dinspre partea de răsărit a inimii.

Mă veți găsi cerșind un Univers

Plâng orele printre ani, ore rămase
statui albe
în lava cernită a vremii.

Zarea (plină de ruine) se strâmba la mine,
prin codri vântul
atârna în ștreang.

Acolo, la margine de spațiu,
mă veți găsi cerșind un Univers.

DE CULOAREA PLÂNSULUI

...amiaza mohorâtă ca o conservă de pește
stricat

Sânt străzile pline, goale
Și viața este moarte
Eu sunt stăpânul a tot ce nu există.
Trăiesc în afara mea.

Vântul trage iarba de chică
Pe lada cu gunoi ploaia e pisică

Dau la spălat câteva versuri sordide

Aceasta vreme
e nevreamea mea.

Ioan Miclău Gepianu

ZORI DE ZI

Dintr-un vârful de munte pe-altul, dimineța-
și leagă zorii,
Iar pe-un plai, gură de rai, sună clopotul Miorii
Și-l aud de-aici, din lume, pun urechea la pământ,
Aud buciulul lui Horea, al lui Iancu aprig cânt.

Aud clipotul ce-l face unda de izvoe când pică
După-o stâncă mai înaltă, dedesubt, pe-alta mai
mică;
Se încheagă-n melodie, care eu o pun în vers:

Iar pe-a viselor cărare eu prind aripi vulturești,
Străbătând cu gândul vesel locurile strămoșești,
Aud Neamul cum suspină, cugetând spre
împlinire,
Cu puternică voință în a inimii simțire.

LACRIMA

E lacrima rod al simțirii,
E sângele alb al iubirii,

Izvorul în creier îl are -
Știați asta, tu, suflete, oare?

Știați că ea cade ca focul
Și-n inima mare își sapă doar locul,
Cum sapă lumina în aștrii,
Secătuiind o lumină din ochii albaștrii?

Dar e și rod al simțirii ferice
In inima vie lumini să ridice,
Tot lacrima vine cu izul ei bun:
Depine ce-n creier oamenii-și pun.

Pe drumul către Dumnezeu

”Pe drumul către Dumnezeu,
Un pelerin pornii și eu!
Eu mi-am ales prin oameni drum...:
O, Doamne, ce inime de scrum...”

Și-atunci, mi-am zis, c-ar fi mai bine,
Pornirea s-a încep prin mine cu iubire,
Căci tot de la gâlcevi și portul armei,
Nu-i drum ce-ar da un spirit dramei -

Acestei drame omenești
Purtată azi pe scena planetei pământești!
Și-ndată ce-am inspirat scânteile iubirii,
Mi s-a deschis din mine legea întregirii:

E legea sfinteor iubiri, E Dumnezeu,
Spre care pelerin pornii și eu.
De mi-am ales prin oameni drum,
Găsesc iubirea fiind drumul cel bun!

Nicu Doftoreanu

TANGO DE SFÂRȘIT

Motto:

Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,

Și vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.

Luceafărul - Mihai Eminescu (1850-1889)

Când ești copil...

N-ai **TRECUT**!

Doar **PREZENT**...

și cam atât!

Nu știi de ce te-ai născut!

Destinul îți e trasat,

Dar nu-i trecut pe curat,

E lăsat la maturat!

Când ești tânăr grija ta

Este doar... de-a nu rata

Distrația ce va urma,

După ce-n dor vei scurma,

Făcând totul mototol

Spre a căpăta control!

Când ești mult prea implicat,

Și de viață înșfăcat

Te simți prins... și-n ghiare luat,

De mulțime de nevoi

Ce-ți fac sufletul vâlvoi

Doar când privești înapoi!

Când ești trecut spre final

Și vrei să trăiești normal,

Fiindcă te-ai acomodat

Constați că ești demodat,

Deoarece... nu contezi

După ce te-ndepărtezi

De copilăria scut...

Când n-aveai deloc... **TRECUT**

Virgil CIUCĂ, New York

Poetului Nemuritor

Luceafărul veșnic trăiește

Prin sufletul unui popor

Cu versul lui care sfințește

Și loc, și timpul trecător

Luceafărul mai strălucește

Căci versul lui nemuritor

Nu-l vom uita, doar românește

A scris poeme care dor!

Luceafăr peste universuri

Tu ne-ai cerut reîntregirea

Și-ai îndemnat Țara, prin versuri,

Să-și consfințească "nemurirea"

Luceafărul încă trăiește

Și strânși, uniți sub tricolor,

Noi îl slăvim împărătește

Pe El, Poet Nemuritor...

Luceafărul nu a murit, trăiește!

Luceafărul nu a murit, trăiește

E protejat în lumile celeste

În locuri sacre, unde nu-l lovește

Ura celor născuți să îl deteste

Deși ucis, luceafărul trăiește...

El, cel plecat în alte lumi să spună

Cum încercau să-l ardă, mișelește

Rătăcitori prin Țara lui străbună

Luceafărul a re-nviat, trăiește,

În sferele înalte neadmis

De farisei ce vorbesc păsărește

Și ne-au impus să fie interzis

Călătorind spre Nistru, de la Tisa,

Dorea să-și vadă Țara re-ntregită!
Și-a amintit că neamul "plânsu-i-sa"
Căci l-a trădat o lume ipocrită

Când Basarabia e arvunită
Luceafărul nu a murit, trăiește,
A reînviat în lumile celeste
Au încercat să-l ardă mișelește
Rătăcitori născuți să îl deteste!

Dumitru Ichim (Canada)

DIS-DE-DIMINEAȚĂ

Cel-Al-Toatelor-Unul
a uitat ușa întredeschisă
la piatră.
Se vede până-n odaia
de dincolo a ei.
Perdelele-s trase.
Cineva se-aude plângând.
Ca văpaia.
Știți voi ce mult
doare-nceputul,
scânteia, focul, sărutul?

Cel-Al-Toatelor-Unul
a uitat ușa întredeschisă
la apă.
Se vede până dincolo
de pâlparea
celor ce vor veni
pe-a valului coamă.
Numele lor speranță
se cheamă,
dar nu înseamnă nimic
lacrărilor,
când miroase ranced
a-nserare.
Știți voi ce mult doare
când nu rostești durutul,
scânteia, speranța, sărutul?

Cel-Al-Toatelor-Unul
a uitat larg deschisă ușa
inimii lui.

Trecutu-au trei nopți peste noapte.

Femeile pescarilor
deja în straietele nopții
și-ale văduvirii intrară.

Nimeni nu-i închide ușa.
Nimeni nu privește-nlăuntru.
Cel-Al-Toatelor-Unul
e singur.
N-are om să-i aprindă opaița
și peste frică să-l treacă.
Doar inima lui se aude,
dis-de-dimineată, cum toacă:
dar dacă... nisipul răspunde,
dar dacă... valul răspunde,
dar dacă... noaptea răspunde.
Știți voi luminii
ce mult îi doare-nceputul,
scânteia, iubirea, sărutul?

Elena CĂPĂȚÂNĂ

Liniștea gândului

Am prins un gând umblând haihui.
L-am mângâiat ca pe un pui,
Abia ieșit dintr-o găoace,
Când prinde raza să se joace.

I-am dat liniștea din ape
Ca ideea s-o adape
Și să clocească mai mulți pui
Trăind iubirea dorului.

Pământul s-a simțit dator
Și i-a sărit în ajutor
Cu liniștea-i de catifea,
Atrasă de el dintr-o stea.

Cu liniște l-a-mbrățișat
Și Soarele, care-a păstrat,
Din lumina creatoare,
Doar soluții novatoare.

Când l-am surprins... m-a inspirat.
Și-n aer gându-nveșmântat
Și-a găsit singur liniștea,
Cu bucurie,-n mintea mea.

Pe șoseaua dorului

Pe șoseaua dorului
m-am întâlnit cu Tine, Doamne.
Ai descuiat lacătul inimii mele,
cu cheia iubirii Tale,
mi-ai înmuiat inima împietrită
cu Lumina Duhului mângâietor
și ai dat libertate Adevărului
să mi se dezvăluie,
Iar cu trei degete,
înmuiate în Viață,
mi-ai pus pecete pe frunte,
semn al dorului de Tine.

Mihai MERTICARU

MODOVĂ, GRĂDINĂ SUSPIN-DATĂ

Moldovă, grădină suspin-dată,
de oribile pofte parcelată,
pași-ți sunt uituci și-n gol se afundă
într-o ceață deasă și imundă.

Moldovă, candelă cu lacrimi amare,
nu mai sta-n genunchi, ridică-te-n picioare!
cine te-a aruncat așa departe
și te-a-ngrădit cu vorbe deșarte?
Moldovă, grădină suspin-dată,
rană supurândă, nevindecată,
ajuns-ai sobor de slugi,
de ce rabzi, de ce nu fugi?

nu ți-e dor de frații tăi,
de ce stai tot printre răi?
dărâmă zidul, repară podul,
taie-i captivității nodul!

NOAPTE BUNĂ, TATĂ

Noapte bună, tată, noapte bună,
ai plecat și-s singur în furtună,
dormi adânc, n-auzi cum tună
și-ai uitat să fim iar împreună!

noapte bună, tată, bună noapte,
te-ai culcat pe un morman de fapte,
n-auzi strigături, n-auzi nici șoapte,
ne mistuie pe ruguri doruri coapte!

noapte bună, noapte bună, tată,
câinii nu mai conțenesc să bată,
floarea din livezi e scuturată,
satul nu mai e ce-a fost odată!

noapte bună, noapte bună, tată,
o dată-n viață ai făcut-o lată,
de mâna c-o absență nimbată,
te-ai rătăcit în zarea bifurcată!

bună noapte bună, bunule tată,
satul e trist cum n-a fost niciodată!

Dimitrie GRAMA

DRUM SPRE FERICIRE

Plâng din ce în ce mai mult
Și tu îmi aduni cu grijă
Fiecare lacrimă spunându-mi
Că atunci când plâng
Eu nu le pot prețui.
Îmi spui că așa
Ai făcut întotdeauna

Mi le-ai arătat mai târziu
Să mă bucur de ele.
Dar eu îmi amintesc
Un timp când nu plângeam
Când lacrimile erau doar
Niște stropi întâmplători
De ploaie.
Tu nu ți-l amintești
Umblai turbat atunci
De neliniște și mă loveai
În ochii proști care
Nu înțelegeau ce vrei...
Acum îmi spui că drumul
Nostru spre fericire
N-a fost ușor.

LÂNGĂ MINE PE PRISPĂ CUVINTELE

Lângă mine pe prispă au murit
Cuvintele pe care voiam
Să ți le spun.
Privirea îmi era tulbure
Și mi-e teamă că
Nu te voi recunoaște.
Mîna menită să-ți mîngîie obrazul
Tremură când o ridic
Să-mi pipăi fața
Când mă asigur că exist.
Să știi că uneori îți aud glasul
Deghizat în foșnetul frunzelor
În susurul izvorului și
Mai ales deghizat în tăcere.

Te aștept.
Poate că această după-amiază tîrzie,
Ar fi trebuit să o sacrific rugăciunii
Poate că ar fi trebuit, cu ajutorul
Preoților, să tai păcate:

Știi ce frumos ard păcatele?
Ce mireasmă, Doamne,
Ce mireasmă de rai jefuit...!

Ionel MARIN

Omul, scânteie divină

Suntem umbra unor stele,
Scânteie divină, visul luminii,
O clipă la marginea lumii,
Freamăt de doruri și dorinți,
Hoinari prin anotimpurile Terrei...
Cu un țipăt de durere deschidem ochii,
Părăsim cu regrete fascinanta călătorie...
Este firesc ca setea de frumusețe s-o potolești
Din propriile izvoare, din matca proprie,
Să crească și înflorească odraslele veșniciei.
Îngerul din noi cu aripi de lumină,
Ne-acoperă și îndeamnă, mereu,
La iubire și nestinsă bunătate...
Noi, oare îl simțim, urmărm?
Vuietul vieții, plăcerile lumii,
Poverile, bucuriile, suferințele,
Ne-ngenunchează ori le învingem?
Când zâmbetul înflorește, clipele
Devin raze netopite de răutate,
Luminează poteca fiecăruia dintre noi.
Atunci, sufletul îmbrățișează sacre izvoare,
Cu bucuria eternei armonii, aprinde
Negreșit Steaua cu numele tău,
În Galaxia neînvinsă de timp...

MARIA STURDZA CLOPOTARU

CONȘTIINȚA VIBRATORIE

rămâi o clipă tăcut
și îngerul păcii
îți va deschide una câte una

rogvaivele porți ale cunoașterii divine
când vei ajunge la Poarta cea Mare
miresme de roze te vor atrage
spre Palatul de Purpură al eternității din tine
vei dobândi sacralitatea conștiinței vibratorii
și simplitatea Adevărului
atunci vei ști de ce Universul
pulsează prin palmele tale
devoalându-ți nebănuitele taine
râuri de lumină vor însufleți curcubeul
ca tu să-l așterni la picioarele lumii
să-i luminezi Calea

MUZELE LUI APOLLO

când *Muzele lui Apollo* te cheamă
și geme Parnasul de cântecul lor
capcanele Herei să nu te-nspăimânte
sunt dese perfide și dor
în apa Castaliei de vor să te-arunce
Moirele reci cu plete cărunte
din scăldătoarea vrăjită nu ieși
decât cu laurii Daphnei pe frunte
nu poți să te-appropii de Templu impur
Oracolul să-l consulți la-ntâmplare
din lumea lui Hades pithonul răpus
e umbra din tine ce-ți vine-n răspuns
în *Delphi* ies aburi ce parcă-nfioară
și cad preotese tăcute-n extaz
prin gura Pythiei profeția coboară
și teama de Zeu te-apasă-n grumaz

de n-ai păzit a *Legii* cumpătare
ș-ai tăinuit Lumina prin unghere
vei fi atins de propriul bumerang
iar dacă-ai adâncit *cunoașterea de sine*
în mrejele sclaviei n-o să luneci
întemnițat în trup din nepăsare
când alții vor voi să dăltuiască-n tine
să nu-ți cedezi *divina ta putere*
cu ea poți stăpâni chiar Zeii din Olimp
în ritm și vers întregul Univers

când *Muzele lui Apollo* te cheamă
pe firmamentul infinitelor splendori
să îți urmezi destinul țesut de Moire
din *Lyra Sacră* în note și culori
să-ți cânti divinitatea să se știe
că lumea mai pulsează este vie
nu-i un ecou de rece hologramă

EUGENIA DUȚĂ

STRIGĂT

Am nevoie de un prieten,
Am strigat în pustie
Și vocea mea tremurată
A răsunat tânguitor
Peste-ntinderea-învolverată
A nisipului răvășit
De vîntul încercărilor.

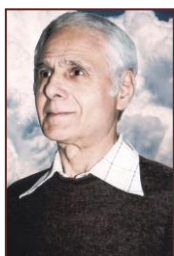
Vorbele mele s-au lovit
De pereții imaginari
Ai unei peșteri primordiale
Și s-au întors
Rușinate și singure.

Doamne,
Am implorat,
Tu știi negreșit:
Singurătatea
E la fel de rea
Ca și Moartea.
Frumosul și suferința
Sunt de-mpărțit.
Cred că doar încerci
Să vezi cât sunt de tare
Pentru ca apoi
Să-mi dai Premiul cel mare:
Un umăr de prieten
Pe care să plâng
Sau să râd,
Sau să-i simt sângele
Pulsând în artera gâtului.
Tu știi mai bine, Doamne!
Mi-am făcut temele
În viață.
Poate doar aștepți
Cu răbdare divină
Să-mi dai Premiul
La plecare,
Să mă însoțească

În tunelul
Spre sfânta Lumină.

Florin CONSTANTINESCU

CÂTEVA GÂNDURI

Aflându-vă în fața unui prag
Spre-o zonă ce e plină de-ntrebare,
Noi vă dorim ca să priviți cu drag
În jurul vostru, dar și-n depărtare!
Să vă simțiți, mereu, în zi-nsorită
Ca florile ce-n ramuri verzi anină,
Cu sufletele pline de lumină
Să v-avântați spre-o zare liniștită!
Hrăniți-vă din marea-nțelepciune
Și-n suflete, mereu, curați să fiți;
Iubirea și frumosul să sădiți
În orice loc piciorul îl veți pune!
Aflându-vă în fața unui prag
Spre-o zonă ce e plină de-ntrebare,
Să nu uitați că trebuie răbdare
Și muncă spre-a vă face drumul drag!

DORINȚĂ

Prin micile cuvinte adunate
Și risipite-apoi pe o hârtie,
Dorim s-aveți în casă bucurie
Și-n suflete și-n trupuri sănătate!
Lumina unui soare viu și blând
Să vă cuprindă-n falduri străvezii,
Înseninându-vă și, zi de zi,
Să fiți mereu purtați de bunul gând!

Marius IONESCU

TABLOU ABSURD

Într-o zi,
priveam teatrul străzii
așa cum te uiți
la filmele tale
de amor,
de amar
și de jale

Orașul surd
și mult prea absurd
zăcea
pierdut în decor

Mă și miram
cum de nu le e rușine
să se dea în stambă
în așa hal
când nimeni
n-a avut bun simț
să le plătească
un biet bilet,
să le asculte
aberația lor mută –
de unde replici
când
„restul e tăcere”?

JOC DE SUFLET

Cu ochii-n cerul tăcut
de atâtea stele-n concediu,
ascult o inimă
ce-mi cântă de stea...

Cu gândul în direcții aiurea
de-atâta haos pe cap de suflet,
văd o clipă
ce-aleargă pe-o linie moartă

Și-abia atunci când se va opri
va ști el gândul
de sufletul ce tace
asurzit de zgomotul vieții

Liviu ZANFIRESCU

CATRENE PATOGENE

METEO NEFIRESC

Ciudat cum circulă
Vremea din zori
Pe șes caniculă
La munte ... ninsori?!

PRESIMȚIRE

Simțim ROBORU-ul s-a triplat
Teribil trece și-un fior
Ce pe moment s-a și cuplat
La gândul că va fi ... RO.MOR!?

VREMURI

La nivel istoric de îndatorare
Vin măsuri de austeritate

Mor salarii printr-o "înghețare"
Printr-o lege plină de păcate!

DRUM ÎN EPIGRAMĂ

Lui VIOREL MARTIN

Trudind pe lângă corifei din plin
Epigramist s-ajungă VIOREL
N-a vrut cărarea unui Moș Martin
Ci a-ndrăznit urcuș spre ... PĂSTOREL!

PERSPECTIVĂ

Profesor, avocat, IT-ist
Sunt meserii însă, șocant
Pentru românul futurist
Prioritară-i ... emigrant?!

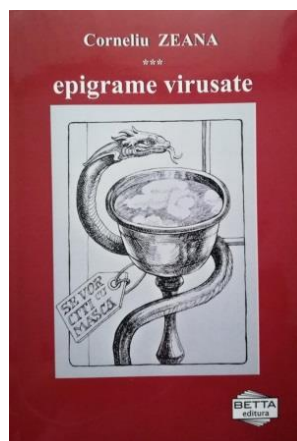
ROCADĂ

În "ROMÂNIA EDUCATĂ"
Morala ce a fost se curmă
Și în elogiu, "nestemată"
Se promovează cea de... "turmă?!"

DEDICAȚIE

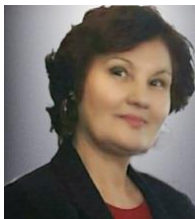
*Dl dr. Corneliu ZEANĂ pentru
Placheta, "CATRENE VIRUSATE"*

Catrenele sunt "pe sprânceană"
De la celebrul dr. ZEANĂ
Periculoase, din păcate
Că-s ... "Epigrame virusate?!"

POEZII PENTRU COPII

Iuliana DINU

ÎNTÂMPLĂRI DIN CRÂNG

S-a ndreptat o vrăbiuță, către mine ciripind
Și-a nceput să-mi povestească, vesele-ntâmplări
din crâng:

Cum, că iepuri drăgălași țin poieniță,
Scorbură într-un copac și-a făcut o veveriță.
Broasca saltă jucăușă, printre frunze de pe lac,
Lângă ea vine și-i face serenadă un brotac,
Mierla cântă-n vârf de ram, cucu-i este partener,
În bârlog stă somnoros, deranjat ursul „Mor-Mor”,

Ar mai vrea să lenească și să doarmă liniștit,
Dar de-atâta gălăgie scoate nasul plictisit.
Vrei, nu vrei se prinde-n horă, trebuie să nu
lipsească,
I-a prescris bursucul-medic „țopăială” să
slăbească.

Hoțomanca vulpe vine, intră-n joc rapid și ea,
Își mișcă coada stufoasă, vrea lecții de dans să
dea,
Se înalță pe lăbuțe, trupul tot și-l unduiește,
Către lup trage cu ochiul și în juru-i se-
nvârtește...

Sunt atâtea taine, jocuri în pădurea cu povești,
Bucurii pline de viață, doar aici le întâlnești!
„Te rog, dragă veveriță, du-mă mâine și pe mine,
La spectacolul din codru, să mă bucur lângă
tine!”

SĂRBĂTOAREA DIN POIANĂ

În poiana din pădure este mare sărbătoare,
S-au strâns fluturi, păsărele și tot felul de-
animale.

Sosesc rând pe rând și găze, invitate sunt și ele,
Ce grăbesc și vin în zbor, pe ierburi și floricele.
Soarele veghează blând, cântecul cuprinde zarea,
Recital dau ciocârlia, mierla și privighetoarea.
Fluturii candid valsează, vrăbiuțe ciripesc,

Lupul, vulpea și bursucul în horă parcă plutesc.

Vine și ursul Martin, se mișcă mai cătinel,
Nu prea poate ține pasul, dar se-nvârte-n joc și el.
Iepurașii sunt zglobii, veverițe sar pe crengi,
E atâta vrajă-n codru, care nu cunoaște legi!
Stau cuminte lângă o tufă, să-nțeleg ce se
întâmplă,
Mă uimește veselia, cântul, jocul, lumea multă!
Un arici care filma, îmi șoptește: „Mergi și
joacă!”
Avem oaspete de seamă: Primăvara minunată!”

ÎN OGRADĂ LA BUNICA

În ogradă la bunica este mare tevatură,
O rățușcă cu boboci vrea să meargă să se scalde,
Nu suportă-așa căldură.
Doi ieduți voioși aleargă, unul mai ștregar din
fire
Se cocoată pe o scară, dând emoții mamei capre:
„Treci aici, pe bătătură!”

În coteț doi purceluși guițau de nu se poate,
Ar dori ceva mâncare, că-s flămânzi
Nu vor să rabde.
Agitat dă din copite și nechează „Coamă Sură”
E târziu, s-a luminat, vrea nutreț și el
Din șură.

Deodată se aude din cuiabar o cotcodacă
Ce-și deschide mare pliscul voind liniște
Să facă,
Foarte indignată zboară în ogradă la mijloc:
„Toată ziua, vă e gândul, la mâncare
Și la joc!”

Cocoșelu-i dă dreptate, găinușei c-o stima
Se mândrea cu ea prin curte, că-i moțată
Și oua...
Cu ulcica de grăunțe
Iată, vine bunicuța
Lângă ea aduce apă, într-o cofă
Nepoțica.

Roată-n jurul lor s-au strâns lighioanele din curte,
Ce mâncau în mare grabă mulțumite
Și tăcute.
După ce și-au făcut plinul, s-au retras cuminiți la
umbră,
Deja se gândeau la cină, până atunci...

E vreme lungă.

Doar cățelul „Urechiușă” sugea sub un colț de masă:

„Când doresc, eu am lăptic, de la mama mea, Frumoasă!”

DULĂUL

Un dulău alb și lățos, lenevea întins prin curte,
În juru-i îi da ocol, un iedut cu „fițe” multe,
Când văzu că nu se mișcă, hotărî să-l tachineze,
Își chemă și frățiorii, ca frumos să se distreze.

Peste câine cu tupeu sări fratele roșcat
Dar, acesta sta cuminte, nici în seamă nu l-a luat,
Vine-n grabă alt iedut, se cocoată sus, pe câine
Și simțindu-se comod, bucuros aici rămâne.

Amuzată, mama, capră, nu se lasă mai prejos,
Hopa, sare deodată, peste câinele lățos.
Un mielut ce privea lung, îndrăzni și el să sară
După care, repejor se ascunse sub o scară.

Lățosului nu-i păsa, îi plăcea, mult joaca lor.
Plictisit de-atâta lene, își întinse un picior,
Ridică o clipă capul, căscând cu o gură mare.
Speriate au fugit, jucăușele-animale.

S-au pitit pe după casă, se-ntrebau: „Ce-o să ne facă?”
Îl știa cam fioros, mare „Șef” peste ogradă.
Dar, dulăul s-a întins, a privit și s-a culcat...
Bucuroși, atunci ștregarii au luat joaca de la cap.

Simion Felix Marțian - sonete

Sonet de august

Clipesc uimite albele amiezi
Când timpul bate-n geamul dinspre soare
Cu berze pregătite de plecare,

Și-și picură carminul prin livezi.

La sânul verii parcă-i mai răcoare
Când zarea se umbrește cu cirezi,
Și-amurgul pune stele și diezi
În tril albastru de privighetoare.

Dar drumul către coacere, gustar,
Este un timp al împlinirii-n sine,
Nu filă fâlfâind în calendar.

Și, cu uimirea năvălind în mine,
Îmi pun dorința vie pe altar:
Mă îplinește-n timpul Tău, Divine!

Sonet înstelat

Răcoarea nopții cuibărită-n ciuturi
Dezmiardă vara și al ei cuptor,
Sub cerul devenit coplesitor
Cu stele izvorând din începuturi.

Nețărmlu greu țesut din absoluturi
Și astrele, țâșnind scăpărător,
Strivesc prezentul, și în umeri dor
Tăioase chingi cu rădăcini în luturi.

Îmi scutur stelele căzând pe pleoape
Și, recules, mă-nchin adânc smerit,
Simțind că Dumnezeu e-aici, aproape!
O, Doamne,-Ți mulțumesc de... infinit,
Ca dar primit prin dragostea agape,
Căci sunt prin Fiul Tău înveșnicit.

Sonet marin

Oglindă albastră, sau zbulcium intens,
Zâmbind prin dantele de val, sau ursuză,
O simți cum cunoașterii vii se refuză,
Sub straiul misterelor sale, imens.

Și vuetul tainic ne pare o scuză
Privind refractările ei fără sens,
Sau poate că-n vâlul secretelor, dens,
Se simte ea însăși adesea confuză.

Abis de enigme țesute în larg,
Ne pare că-n urlatul ei are ură
Când valuri în stâncile vieții se sparg;

Dar peste primejdii și-a lor mugitură
Se-nalță măreț al speranței catarg,
Căci, Doamne, Tu zisu-i-ai: „Taci! Fără gură!”

Sonet pacifist

Istoria-nalță bocancii, din nou,
Punându-și podoabe găsite-n rastele,
Și hâde miasme cu moartea în ele
Dau tușa finală acestui tablou.

Șenile și sânge și foc și zăbrele,
Și goarna chemând cu funestu-i ecou
Dau lumii aspect de sinistru cavou
Și flamura păcii scâncește-n atele.

Război? Dar de ce, când e pace-n Christos!
Iubind, să cântăm din viori, nu din durde
Și totul va fi mai curat, mai frumos!

Lăsând la o parte discordii absurde,
Și-aducând Dumnezeu lui păcii prinos,
Dați drumul pe pajiște păcii, să zburde!

Titina NICA-ȚENE: Taina scrisului – Iubirea reciprocă

Era 13 iunie 1963. Soarele dogorea puternic și pe băncile din parcul Drăgășani era multă lume. Se sărbătorea Ziua Grâului. Treceau spre stadionul orașului fete cu cununi de grâu pe cap. Acolo urma să aibă loc o serbare. Eu stăteam singură pe o bancă din parcul orașului, un parc mic, cu câțiva pomi și o fântână arteziană, parc ce mi se părea că e cel mai frumos din lume. De fapt nu mai văzusem altul. A venit un băiat brunet și slăbuț și mi-a zis:

– Pot să stau și eu pe banca asta lângă tine?
M-a cuprins dintrodă o bucurie de nedescris. Nu mai eram singură. Un suflet de om vroia să se așeze chiar lângă mine. L-am privit și nu-mi

venea să cred ochilor. Parcă-l mai văzusem undeva și chiar așa era. Era băiatul de la Casa de Cultură din Drăgășani care citise poezii, alături de Gheorghe Tomozei, Dan Deșliu, Doru Moțoc, Traian D. Lungu ș.a. Imi plăcea dar îmi era și frică. La fel ca în „Zburătorul” lui Eliade. Și, tata, îmi spusese că niciodată să nu umblu eu după băieți. Să-i lasă ă umble ei după mine. Eu să fiu încrezută. Dar acum nu mai aveam chef să fiu încrezută pentru că mă simțeam chiar singură...

– Dar mai sunt bănci... i-am răspuns... fiind timorată de traista cu ciuperci pe care o lăsase lângă mine pe bancă o femeie din satul meu...

– Mai sunt dar eu aici vreau să stau... zice, arătând traista cu ciuperci...

– Bine, faci ce vrei...

– De ce ești supărată?

– Nu am cu cine să merg la serbare pe stadion...

– Nu-i nimic, lasă că mergi cu mine..

– De fapt eu vă cunosc. Am fost la casa de cultură din Drăgășani aduse de la școala noastră să ascultăm mai mulți poeți și erați și dvs acolo...

– Da!? Mă bucur că mă cunoști...

Am luat-o încet spre stadion. El fiind din oraș îl cunoștea toată lumea. Mi-a spus simplu că îl cheamă Florin și că dă la facultate la Craiova. Acum trebuia să stea acasă să învețe, dar s-a plictisit și a ieșit în oraș. Și eu i-am spus că mă cheamă Titina că sunt din satul Ușurei și suntem șapte frați. Am terminat școala profesională hortivitică și o să plec în Maramureș unde este fratele meu profesor și cred că o să fiu și eu învățătoare. Acum avem un an de practică agricolă și eu o fac ca și învățătoare și apoi școala se transformă în tehnică și primim diplomă. Nici eu nu prea înțelegeam ce însemna asta dar eram bucuroasă că-mi mai umplu timpul cu ceva... căci acasă nu aveam ce face. Parcă ne cunoșteam de când lumea, cu el totul era simplu și ușor. Deci, în cinci minute i-am spus totul despre mine. Mi-a spus că scrie poezii și asta m-a fascinat că și eu încercasem să scriu câteva versuri chiar prin clasa șasea.

Prima mea poezie suna așa: „*Ce frumos e-n luna mai/ Când soarele strălucește/ Când pădurea-i ca un rai/ și salcâmul înflorește!*” Când i-am citit-o lui fratele meu mai mare a zis că asta nu e poezie e o exclamație! Mi-e mi se părea că e genială. Mă și vedeam ajunsă mare poetă. Dar dacă fratele, pe care-l credeam cel mai deștept de pe pământ, a zis așa, înseamnă că așa este și nu

am mai scris. Lui Florin nu am îndrăznit să-i spun nimic. Ziceam că dacă el este poet mare o să rădă de mine. Mergând spre stadion, Florin se întâlnea cu prietenii, toți îl cunoșteau. Îi spuneau că e „corupător de minore” când l-au văzut cu mine așa o fată de nevoie... Trecând pe lângă un lan de porumb, care erau mai mare decât gardul, l-am rugat pe Florin să-mi rupă o frunză. Mi-a rupt și mi-a dat-o dar nu înțelegea ce fac cu ea. Am zis că așa vreau să o țin în mână să-mi treacă dorul de acasă, de porumbul din Sârbeana și din Dadeșu. El fiind poet m-a înțeles! La stadion m-am simțit mândră că am și eu pe cineva cu care să stau. Fetele erau invidioase când m-au văzut cu un băiat. Era deci, duminică, 13 iunie 1963! Era ziua lui Florin dar nu mi-a spus. Mai târziu am văzut că scrisese în agenda lui: „Azi, 13 iunie 1963, de ziua mea, am cunoscut o fată de la Ușurei. Are șapte frați o numesc «mărunțica câmpului și îmi va fi soție!»” A scris și prima poezie pentru mine:

*„Te-am cunoscut pe banca de lemn
Gând aruncat peste apa uleioasă.
Așteaptă râul, tăcut și solemn
Cu mine să te-ntorci mireasă.*

*Cerul a aprins candelabre cu lumină coclită
Clopotul nopții a-nceput să bată
Apa în ramă de luncă, neclintită
Așteaptă să-ți fure chipul de fată...”*

Atunci mi-am dat seama ce mult mă iubește! A fost dragoste la prima vedere. Seara, după serbare, ne-am despărțit și i-am spus că a doua zi voi pleca la Ușurei și apoi în Maramureș. El și-a luat la revedere cu tristețe și mi-a urat drum bun.

Florin, băiatul brunet pe care-l cunoscusem în orașul Drăgășani – după ce m-a întâlnit pe bancă-s-a dus acasă și le-a spus părinților că nu mai dă la facultate la Craiova fiindcă a auzit el că la Baia Mare sunt mai multe locuri la Institutul Pedagogic de trei ani și merge acolo cu un coleg. Părinții s-au mirat de hotărârea aceasta bruscă a lui dar l-au lăsat în pace. Nu bănuiau că el cunoscuse o fată despre care scrisese în agenda lui din 13 iunie 1963 așa: „Azi am cunoscut o fată. Mărunțica câmpului. O cheamă Titina. E tare frumoasă și naivă. Are șapte frați, e din satul

Ușurei și ea îmi va fi soție!” Tot atunci a scris și poezia „Te-am cunoscut pe banca de lemn”. Așa că a mers la Baia Mare unde a și reușit la examenul de admitere la facultate. După câteva luni a început să mă caute prin comunele învecinate cu Baia Mare. Știa că sunt învățătoare pe undeva... dar nu știa unde. Și așa din aproape în aproape a aflat unde sunt. A mers pe jos 40 de kilometri până în satul Valea Seacă din comuna Tarna Mare. Era o zi splendidă de vară când mă cheamă gazda și imi spune că pe mine, „aia mică”, mă caută un băiat de prin părțile noastre. Când am auzit am mărit pașii. Nu știam cine poate fi. Pe Florin îl uitasem cu totul. Când l-am văzut, obosit mort, mi-a fost milă de el și am zis:

– Vai dar cum ai mers tu, băiat de oraș, 40 kilometri pe jos?

– Uite așa am mers, de dragul tău... De ce ai plecat că eu te iubesc...

Nu-mi venea să cred ochilor ce vedeam și urechilor ce auzeam. Pe de altă parte mă și bucuram că acolo eram tare străină. Mi-a spus că este în anul întâi la Institutul Pedagogic din Baia Mare și că la anu' o să treacă la fără frecvență și va fi profesor cu mine la Valea Seacă.

– Bine dar părinții tăi ce vor zice?

– Păi sunt major, pot hotărî singur... am 20 de ani...

– Pe părinții mei nu-i prea interesează de mine... Suntem prea mulți și ne-a pierdut numărul. Ei doresc să știe decât dacă suntem sănătoși și cam atât, dar voi dacă sunteți doar doi copii la părinți... Bănuiesc că și pretențiile sunt altfel...

– Eu doar atâta știu că te iubesc și vreau să fiu alături de tine, restul nu contează...

Eram și bucuroasă și speriată. Florin și-a luat cu chirie o cameră la un oșean, nu departe de mine și prietena mea. Stătea acolo sâmbăta și duminica și mai ales în zilele în care lipsea de la facultate. De fapt începuse să lipsească mult mai des de la cursuri și asta mă îngrijora. Când a avut la facultate o reuniune cu dans m-a invitat și pe mine. Am intrat într-o sală luminată feeric, colorată cu baloane verzi, albastre, roșii, atârinate de tavan și pline cu confetti. Colegele lui mi s-au părut niște zâne, așa erau de minunat îmbrăcate și erau și foarte frumoase. Eu i-am spus lui Florin că dacă aș fi în locul lui aș alege pe oricare fată de acolo nu aș umbla ca nebunul după o fată

săracă de la țară cu șapte frați cum eram eu. El a zis că eu sunt cea mai frumoasă și nu-i trebuie niciuna de acolo. M-am mirat de hotărârea lui. Eu eram, amețită de ce vedeam. Mi se părea totul în jur fascinant, nu mai văzusem așa ceva.

În anul doi Florin a trecut la fără frecvență și s-a angajat profesor de limba română la clasa a șasea. L-au angajat imediat, ba se mirau ce căuta el acolo care era la facultate! Restul cadrelor didactice erau cam fără studii dar nu aveau de ales. Nimeni nu venea în acel sat pierdut de lume fără cele mai elementare condiții de viață. Mi-e îmi plăcea foarte mult. Casele erau acoperite cu paie, oamenii erau aspri dar erau și buni. Eu mă delectam cu lanurile de grâu ce unduiau în soare, cu zâmbetul nevinovat al copiilor, mi se părea un miracol ce mi se întâmplă. Deci Florin a luat cameră cu chirie la un oșean! Eu stăteam în continuare cu prietena mea Ioncica și nici nu mă gândeam la altceva!!! El mă privea cu înțelegere și râdea de naivitatea mea... Din ce în ce mai greu pleca Florin de la Valea Seacă la Baia Mare să-și dea exemenenele. A scris cu mare durere poezia „Despărțire”:

„S-au ciocnit două stânci ca două valuri în amurg

Și eu am țâșnit ca o flacără,

Metaforă a unei nopți în care iubita

A ascuns în sân izvoarele fântânii,

Să nu o mai aștept...

O picătură de rouă ne-a luminat drumul

Și eu am plecat prin câmpul de levănțică

Imbătut de stelele unei inserări fără nume,

Iar tu te-ai strecurat, nevăzută între două fire de iarbă

Tăindu-mi calea

În care greierii au amuțit...”

Îmi citește poezia și mie nu-mi vine să cred că cineva ca el mă iubește așa de mult. Eram mai mult speriată decât fericită... De atunci au trecut mai bine de o jumătate de secol. Aceași iubire ne ține împreună. Ne bucurăm de cei cinci nepoți: Paul, Catinca, Darius, Anastasia și Ștefănel. Cei doi băieți ai noștri, Ionuț, scriitor și istoric, fiind șeful culturii pe județul Cluj, iar Florin specialist în televiziune, cu familiile lor... Ei sunt realizările noastre de care ne bucurăm. Iar despre cărțile noastre, peste o sută, lăsăm cititorii să vorbească despre ele.

PROZĂ SCURTĂ

Mihai Maxim

O CĂLĂTORIE DE LA BERLIN LA BUCUREȘTI, ÎN IULIE '68

A venit și ziua plecării. Silviu și Anca și făcuseră bagajul cu câteva zile înainte. Nu era prima dată când plecau cu mașina în țară. Având însă și rulota, acum va trebui să meargă mai încet. Și vor face trei zile în loc de două. Auzise că parcarile hotelurilor nu sunt foarte sigure și, pentru a nu avea surprize cu bagajul din rulotă, Silviu a aranjat cu foștii colegi din centrală să doarmă câte o noapte la ambasadele noastre din Praga și Budapesta. Anca și Genu s-au bucurat pentru că vor călători numai ziua și vor putea admira în tihnă locurile pe unde vor trece.

I-a condus la plecare colegul care l-a înlocuit la post; el va prelua și apartamentul.

-Bine că ne-a condus Stelu. Nu plecăm ca dintr-o casă străină, a spus Anca, făcându-și discret semnul crucii după ce s-au îndepărtat de bloc.

Genu primise acordul părinților să facă școala de șoferi în vacanța următoare și pe toată durata călătoriei a stat pe post de copilot lângă Silviu, funcție deținută până de curând de Anca. Trebuie să învăț să mai și renunț. S-a făcut băiat mare, s-a consolat pedagogul din ea.

Până la Dresda Silviu a tras tare: vremea era superbă, drumul, știut, Wartburg-ul, pus la punct de mecanici nemți, dorul de casă, mare. Nu au mers pe centură ci au intrat prin oraș. Cine știe când și dacă vor mai veni pe la *Elbflorenz* (*Florența de pe Elba*), cum era supranumită datorită multor clădiri monumentale construite în stil baroc, de unde și numele de stilul *Dresden Baroc*. Din nefericire pentru patrimoniul mondial, majoritatea lor au fost distruse de bombardamentul aviației anglo-americane din februarie 1945, când au fost uciși de trei ori mai mulți civili ca la Hiroshima. Un act inutil, pentru că războiul era ca și câștigat de aliați. Au fost reconstruite doar palatul Zwinger, ce adăpostește câteva muzee, și Kreuzkirche, biserică refăcută de mai multe ori și în diferite stiluri de-a lungul celor optsute de ani de când i s-a pus piatra de temelie. Anca și Genu știau toate acestea pentru că uneori îl însoțeau pe Silviu la întreprinderile

partenere din Dresda. Acum au fixat momentul, fotografiindu-se la ruinele Hoffkirche și Frauenkirche. Ca să nu piardă din timp, au mâncat câte un conwursht la un chioșc de lângă parc, au băut câte o limonadă și *Călătorului îi șade bine cu drumul!* Genu chiar se amuza: Vali (cum își alintau ei Wartburg-ul) mergea parcă mai repede acum, precum caii pe drumul de întoarcere spre casă. Anca era fericită că *Amorezul* este vesel, probabil o va uita repede pe nemțoaică. Tip sportiv, frumos, inteligent, fiu de diplomat, ce fată i-ar rezista? Despărțirea e mai ușoară pentru cel care pleacă. Schimbă peisajul și personajele. Cel care rămâne întâlnește mereu lucruri și locuri care să-i amintească de ființa iubită. Și apoi fiecare plecare este un nou început. Pentru Genu era însă și o întoarcere în trecut. Privind la fetele de pe stradă în minijupe și cu pieptul dezgolit, flăcăul și-a adus aminte de Nuți cea de la patru. Și i s-a făcut dor de ea. Poate că ea l-a și uitat. Sau și-a găsit alt iubit, că soțul...Nu i-a luat nimic din Germania, măcar așa, pentru impresie. Dar lasă că va găsi ceva printre cadourile cumpărate de mama.

La granița cu Cehoslovacia i-a așteptat o surpriză care le-a trezit sentimentul patriotic. Când au arătat pașapoartele, grănicerul și-a chemat superiorul și împreună le-au prezentat onorul. Cu bruma de rusă care îi mai rămăsese din facultate, Silviu a înțeles că grănicerii își exprimau astfel respectul și recunoștința pentru atitudinea curajoasă a României de a se situa de partea Cehoslovaciei în scandalul politic la nivel înalt provocat de *Primăvara de la Praga*. Au trecut prin localități mai mari și mai mici, toate cu străzi asfaltate, cu spații verzi în jurul blocurilor cu balcoane înflorite. Nici nu și-au dat seama dacă erau orașe sau sate. Probabil așa vedea și Ceaușescu viitorul României în care vor dispărea diferențele între sat și oraș. La câmp tarlalele erau despărțite de alei pietruite, pe care skodițele își așteptau liniștite stăpânii ocupați cu muncile agricole, făcute cu prășitori mecanice sau minitractorașe. Și-au amintit cu tristețe de colectivității de acasă care mergeau pe jos la câmp cu sapa în spate, cu traista de merinde într-o mână și cu ulciorul de apă în cealaltă. Până au ajuns la Praga au mai avut parte de câteva gesturi de prietenie. La o benzinărie i-au înconjurat șoferii mașinilor care alimentau la pompă, îngrămădindu-se să-i strângă mâna și să-

l bată prietenește pe umăr pe Silviu, repetând mereu *Dekujeme vám* și *Rumuny prateľé*, iar la un stop i-au claxonat și le-au făcut semne prietenești și chiar i-au aplaudat. Când le-au povestit colegilor de la Ambasadă, aceștia nu au fost surprinși, confirmând că au avut parte de multe asemenea manifestări de simpatie, mai ales în ultimele zile.

Au luat cina la *Zlatého tygra* și apoi au făcut o plimbare prin centru. În oraș era mare animație, grupuri de oameni discutau agitat și gesticulau, iar la instituții și la blocuri era arborat steagul Cehoslovaciei. Atmosfera era încărcată, se simțea că plutește ceva în aer. A doua zi au plecat devreme pentru că până la Budapesta aveau vreo cincisute de kilometri de parcurs. La Bratislava au zăbovit doar cât să ia masa și acolo, la fel, s-au strâns slovacii în jurul lor, iar ospătarul a refuzat să ia banii pentru consumație de la *rumuny prateľé*. Nu le-a tihnit mâncarea, temându-se să nu fie vreo provocare la mijloc. Și-au amintit că există și reversul medaliei – nu toți slovacii îl susțin pe Dubcek și s-au grăbit să părăsească orașul. Abia pe drum Silviu și-a dat seama că bieții oameni erau sinceri, doar Dubcek era slovac și unul din punctele programului *Comunismul cu față umană* era federalizarea țării. Pentru că nu au mai vizitat centrul, au ajuns la timp și la Budapesta. Intrând în Ungaria, au observat o schimbare de peisaj. În pusta maghiară aerul era dogoritor, iar diferența dintre sat și oraș era evidentă. Casele erau mai puțin arătoase și au apărut căruțele, care, într-adevăr, nu circulau ca în România pe drumul principal, ci pe drumeaguri alături cu șoseaua. I-a impresionat însă capitala ungară prin circulația aglomerată și, mai ales, prin mărimea unor edificii care aminteau de trecutul de a doua capitală imperială. Dar maghiarii erau de admirat și pentru frumusețea podurilor și pentru iscusința de a fi știut să amenajeze malurile Dunării. La ambasadă erau așteptați de Sică Suci, fostul său coleg de facultate, acum secretar I cu probleme economice. Camerele de oaspeți erau ocupate și Sică le-a reținut un apartament la hotelul „Astoria“. După ce s-au cazat au plecat cu familiile la o terasă pe malul fluviului, unde s-au răcorit de arșița de peste zi și au admirat Palatul Parlamentului. Au plecat de la Budapesta binedispuși, dornici să ajungă cât mai repede acasă.

Au ajuns însfârșit în România. După ce au ieșit din zona de graniță, au oprit mașina la umbra unui pom și Silviu a făcut câteva flotări și genuflexiuni ca să-și dezmoștească brațele, gândindu-se la ce îl așteaptă la serviciu. Nu va reveni pe aceeași funcție, doar fusese avansat secretar I. Ar vrea însă să rămână în aceeași direcție.

Anca și-a făcut iarăși cruce, mulțumindu-i Celui de Sus că au ajuns cu bine în țară. Apropiindu-se de casă, a început să se gândească cum se va reacomoda cu munca la școală, cu drumul zilnic din Drumul Taberei până în Berceni. Poate reușesc să se mute undeva mai în centru, Silviu spunea că are niște promisiuni. Dar ce poți face în două luni de zile cât a mai rămas până încep școlile?

Numai Genu era confuz. Nu știa dacă să se bucure sau să se întristeze. A învins sentimentul de bucurie. Urmează cea mai frumoasă perioadă din viață - studenția, vârsta de aur, cum spunea tatăl său.

Au băut câte o sticlă de pepsi-cola ca să se răfrișeze și s-au grăbit să ajungă la popasul unde mâncau de fiecare dată când ajungeau în țară. Și ca de obicei, au comandat ciorbă de fasole cu afumături și sărmăluțe în foi de viță. La desert Anca și Genu au mâncat clătite cu dulceață de cireșe amare, iar Silviu... o ciorbă de burtă. Între timp a ajuns și un autocar cu turiști - cei cărora li se făcea vama atunci când au trecut ei granița - și s-a dus liniștea. Anca a ciulit urechile și i s-au confirmat așteptările. Toți au comandat fasole - care în ciorbă cu afumături, care cu ciolan afumat la felul doi. Și musai cu murături. Români get-beget! Și toți au băut țuică de Turț, numai Silviu ca de obicei, borsec. *Doamne, îți mulțumesc că mi-ai dăruit un asemenea bărbat! Ce mult îl iubesc!*

Într-adevăr, Silviu merita toată dragostea Ancăi. Și acum, prevăzător, ca în fiecare an, a vorbit la telefon cu directorul Hotelului Partidului din Sibiu și a reținut un apartament pentru toți trei. De fiecare dată îi aducea o pereche de pantofiori și o cutie de bomboane cu ciocolată pentru Getuța, fetița lui. Acum au scos un pled din mașină și s-au retras pentru siestă într-o poieniță din apropiere. Așa ceva nu puteau face în Germania. Cei trei sute cincizeci de kilometri până la Sibiu îi parcurgeau în șase ore, pentru că pe drumurile noastre nu puteau scoate o medie

orară mai mare de șaizeci de kilometri. După ce au trecut granița, au constatat cu durere diferența dintre țările din centrul Europei și cele din Est. Așa cum coborai pe hartă de la NV spre SE, așa cobora și nivelul de civilizație și de bunăstare. Probabil de aceea esticii pleacă atât de greu în Occident. Să nu facă comparație. Și să nu uite drumul de întoarcere.

După Arad, au început să apară satele locuite de sași. Gospodăriile lor erau situate de obicei în centrul satului, dovadă că era o așezare întemeiată cu multe secole în urmă de coloniștii germani și mărită cu timpul pe seama trăitorilor autohtoni. Adevărate citadele, compuse din două-trei corpuri, cu fundație și acoperișuri înalte, aliniate la stradă și lipite între ele, cu garduri și cu porți metalice sau din lemn care ascundeau curtea interioară, păstrau parfumul evului mediu. Acoperite de taină, așteptai să se deschidă poarta ferecată pentru a lăsa să treacă un călăreț în armură cu lancea la subsuoară. Iar de la fereastra înaltă o mână ascunsă după draperie să fluture năframa de borangic. În imaginația lui Genu, el era cavalerul, iar Trudi, tână domniță pentru inima căreia se va bate în turnir. Mai aproape de Sibiu, localitățile cu populație săsească s-au înmulțit - Apoldu, Orăștie, Sebeș, Săliște, Orlat, Sibiu, apoi Șelimbăr și chiar pe Valea Oltului - Tălmăciu, Turnu Roșu. Erau imagini familiare, pe care le urmăreau cu emoție. Așa a înțeles Anca cum se naște empatia în conștiința celui care a trăit un timp într-o țară străină și a socializat cu localnicii, le-a cunoscut istoria, cultura și preocupările. Au ajuns la hotel la ora potrivită pentru cină. Și tot ca în fiecare din ultimii trei ani, au dormit în același apartament. Dimineața au luat micul dejun împreună cu *tovarășul director Vasiliu* și la plecare au lăsat loc de bună ziua cu o sticlă de whisky Ballantines. Nu că directorul era băutor sau că nu ar fi avut de unde să-l procure, dar au lăsat loc de bună ziua..

Chiar dacă era mai dificil, aleseseră să meargă pe Valea Oltului, pentru că timp aveau berechet. În plus, drumul era pitoresc și mai puțin aglomerat și voiau să aranjeze la Călimănești un sejur la particulari pentru o cură de ape pentru Anca. Apa de la izvorul numărul 5 era mai bună decât toate medicamentele de bilă. Anca o simțise pe pielea, pardon, fierea ei, și i-o confirmase și doctorul Weiss de la Policlinica

Corpului Diplomatic din Berlin, care avea un văr primar în Apoldul de Sus.

Au ajuns la București pe la cinci după masă și au mai găsit un loc de parcare aproape de scară, să le vină ușor la cărat bagajele. Oricum, aceasta era treaba bărbaților. Părinții lui Silviu îi așteptau la umbră pe banca din fața blocului cu ochii pe ceas și cu urechea la zgomotul mașinilor care intrau pe alee. Apartamentul strălucind de curățenie era aerisit, frigiderul plin și masa pusă. Iar ei erau acasă!

(Fragment din romanul „JOCUL CU FOCUL”, București, SEMNE, 2021)

Adrian Nicolae POPESCU

Să n-ai parte!

„Hai, măi Niculai! Rămâi la noi peste noapte! Mai stăm, mai povestim... Umplem și ranița, să dea pe-afară. Până te liberezi... ho-ho, mai este!”

Chiar ar fi vrut să rămână, dar nu se cădea. Erau și ei obosiți, ca după nuntă. Unde s-a pomenit ca vărul să stea cu mirele și cu mireasa în aceeași încăpere? Mai ales în asemenea noapte!

„Lasă, Gheorghe, avem timp. Oi mai prinde vreo permisie, că armata-i lungă. Da' cu mâna goală nu plec, mai ales că cei din pluton știu unde-am fost. Vără și-o sticlă!”

Din poartă le ură să fie sănătoși și să se mânie pe rând. Le făcu din mână și dispăru în noapte, pe cărare ce ducea la pârâu.

„Deschideți, miliția!”

Și o rafală de băți cu pumnul în ușă, de spuneai că ne dăramă casa. A doua zi, așa, cam pe la zece.

„Ăi, Bolotoc, deschide, n-auzi? Miliția!”

Damian și cu încă unu' erau de serviciu în duminica aia. În urma lor, mătușa, mama lui Nicolae, cu ochii izvor de lacrimi.

„A fost la nuntă, da?”, întrebă Damian, scriind într-un caiet cu un pix negru. „Ce s-a întâmplat? Cu cine s-a bătut?”

„Da, a fost, cum nu?”, răspunse Gheorghe. „Nu a fost bătaie. Nu au fost nici tare mulți oameni... Da' ce s-a înt...?”

„Și pe la cât a plecat?”, i-o reteză scurt, celălalt milițian.

„Pe la patru, nu? Da' ce s-a întâmplat?”

Mătușa căzu în genunchi, plângând în hohote și lovind pământul cu pumnul. Cu colțul baticului, mama își acoperi gura și începu și ea să plângă.

„Niculai, Niculai! Măi, băiete, cum te-ai dus tu, măi băiete! Cine ți-a făcut ție asta, cine ți-a făcut? Așa de tânăr... Abia ai avut jurământul... În loc să bați pas de defilare, batem cuie în scândură... Pe cine mai aștept eu în poartă, măi, Niculai, băiatu' mamei!”

„L-a găsit o copchilă cu oile dimineață, lângă pârâu, chiar înainte de punte. Capul crăpat, cu ditai bolovanul. Bolotoc e porecla, da? Cum te cheamă în buletin?”. „Ungureanu. Ungureanu Gheorghe, toa'rsu' milițian. Ați găsit și ranița lângă el?”

„Ranița? Care raniță? Nu era nimic!”

„Vaaai!”, icni mama și fugi repede în casă.

„Unde pleci, femeie? Nu pleacă nimeni până nu lămurim cum a fost! Ziceai că avea raniță? Buuuun! S-o luăm în ordine, de la început.”

Damian, șeful de post, își dădu șapca jos și se așeză pe prispă, scuturând pixul negru care nu prea voia să scrie.

„Aduceți-o înapoi aici! Se pare că știe mai multe...”

Ne luă pe fiecare în parte și începu a ne-ntreba ce știm, ce-am auzit, ce-am văzut. Cu scrisul lui mare, Damian umpluse un sfert de caiet cu notițele sale. Venise și rândul mamei.

„Unde-ai zbughit-o, așa repejor? Ia, spune mătăluță... ce s-a întâmplat?”

Se uită în ochii surorii sale, cerându-și iertare din priviri și începu, încet să povestească. Rămaserăm toți muți. Spunea cum, ieșind noaptea în ogradă fiindcă n-avea somn, auzise un urlet scurt, de spaimă ori de durere. Se-ntâmpla după vreo două - trei minute după ce ne petrecusem soldatul la poartă. Văzu în lumina lunii o umbră de om ce trecea puntea în fugă. Doar ranița părea a fi a lui Nicolae... Intră apoi

în odaia ei, înspăimântată, ferecă ușa și stinse becul, fără a spune nicio vorbă.

„Și de ce n-ai strigat, mamă? De ce nu ne-ai chemat?”, prinse a o sfădi Gheorghe. „Îl luam, îl spălam, puneam o fașă, ăăă, îl duceam la spital... Așa poate nu...”.

„Cum te-a răbdât inima? Cum ai putut să nu strigi, să nu spui nimic?”, izbucni mătușa, sfârșită de durere. „Ești și tu mamă! Suntem surori... Cum ai putut, Catrină? Unul singur aveam, știai asta. Și-acum n-am parte de el. Să n-ai nici tu parte!”.

Plecă, lăsând în urmă poarta deschisă. Pășea pe aceeași cărare ce ducea la pârau, trecând împiedicată puntea pe care băiatul ei nu apucase s-o treacă.

La doi ani de la nuntă, fratele Gheorghe murea. Era în iarna lui '79. Venea cu bicicleta, de la serviciu; lucrase la fabrică în schimbul doi. Era un viscol în noaptea aceea, de nu vedeai doi metri în față. L-au găsit a doua zi în drum, înghețat, sub zăpadă, la zece pași de gardul livezii.

Maria, soră-mea cea mare luase o boală grea. Nu apucă să se mărite; prinse a i se usca creierul. Nu mai cunoștea pe nimeni. Am îngrijit-o noi, până când închise ochii, la doi ani după Gheorghe.

Ileana o ducea bine, avea un aprozar al ei, în târg. Singura cu copii: băiat și fată. Toate bune, până într-o zi, când pe cea mică a izbit-o o mașină, în curbă. Venea acasă, de la școală. Acum e în scaun cu rotile. Băiatul? Dumnezeu știe... Se auzea că a murit și el într-un accident, plecat fiind la muncă, în Italia.

Eu am avut post bun, în port la Constanța. A trebuit să mă întorc acasă, cu toate necazurile astea. Vorbeam c-o fată, n-a vrut să vină cu mine. M-am angajat pe unde am putut; am lucrat ici-acolo, până m-au dat afară. Restructurarea.

M-am supărat și m-am îmbolnăvit cu nervii. Râde lumea de mine; umblu iarnă, vară cu căciula pe cap că mi-e rece. Mai vorbesc singur câteodată și scuipe pe drum, că mi se usucă gura. Nu am nici pensie, nici tânăr nu mai sunt. Urmăresc înmormântările, parastasele de la bisericile din oraș. Am vreo cînșpe ani de când fac asta. Vin pe jos și mănânc și eu o masă caldă. Pomana o luam acasă, i-o aduceam mamei. S-a stins și ea acum cinci ani, fie iertată!

Nimic nu s-a mai aflat de-atunci; făptașul poate e și astăzi în viață. Și Damian, milițianul și-

a pierdut și el singurul băiat: într-un cap de pod. Era pe motocicletă, avea viteză...

Am ajuns! Mulțumesc că m-ați luat cu mașina. Altfel trebuia să merg tot pe jos. Azi sunt două înmormântări: o bunică de optzeci și un ofițer. Săracu', abia ieșise la pensie! Colonel, om mare... ce vorbim? Ce n-avea, ce-i lipsea? Dar, na'... nimeni nu știe când se rupe...

Sănătate! Poate și altădată, când o să mai vedeți pe drum, dacă o să vreți să opriți... Dumitru. Dumitru îmi spune!

George PETROVAI

Întoarcerea rătăcitorului
(Poem baladesc în trei acte-urmărire din
Bogdania nr. 93-94, martie-aprilie 2022)

Personajele:

Samuel, 70 de ani, tatăl lui Daniel și Benjamin
Naomi, 50 de ani, soția lui Samuel și mama
flăcăilor

Daniel, ca la 30 de ani

Benjamin rătăcitorul, 21 de ani

Sara, iubita lui Benjamin, 18 ani

Iosif, fost ortac de petreceri al lui Benjamin, 35 de ani

Ethan, slujitorul lui Samuel și omul de încredere al lui Daniel

Actul III

(Din nou acasă)

Camera din primul act.

Scena 1

Samuel

(întins pe pat)

Mezinul meu rătăcitor,

acuma sunt convins că vei veni

și m-oi înzdrăveni.

Doar cât am ațipit
și-un vis mi s-a trimis,
în care-am fost vestit
că-ncoace ai pornit...
Îți mulțumesc, Atotputernice,
că-n mare mila Ta
nu doar că m-ai iertat
pentru-ndoiala jignitoare,
dar chiar mă răsplătești
cu bucurii suprafirești,
dovadă că poți orice vrei,
dar nu vrei tot atât cât poți.

Scena 2

Intră Naomi.

Samuel
N-a apărut încă băiatul?

Naomi
De care-ntrebi? La câmp este cel mare
și-ndată-acasă va sosi,
iar de mezin doar Domnul știre are.

Samuel
De cel pierdut întreb, căci Daniel
e-aici cu noi și-și are rostu-n viață.
Dar vine azi și răătăcitul.
Vestit am fost de astă-dimineată.

Naomi
(surprinsă)
Vești de la el? În care chip,
că sol pe-aicea n-am zărit?

Samuel
(rar și apăsător)
Solul ceresc mi-a spus în vis
că fiul nostru lecuit
chiar azi spre casă va porni.
În vis destinul-i biruit...

Naomi
(dezamăgită)
O, visul tău!...Visăm atâtea...
Nici când nu mi s-a revelat divinul...
Dar, apropo, vrei să-mi explici
cum visul biruie destinul?

Samuel
Te-oi lămuri, deși nu crezi:

În vis doar spiritul lucrează,
și el fiind nemuritor,
din timp face prezent continuu
- prezenta clipă-nveșnicită –
astfel că vede totu-n el
(în timpul nostru liniar,
soarta-i drapată-n viitor!)
și-i veșnic însetat de Genitor...
(Se oprește ca să tragă cu urechea la agitația de
afară.)

Scena 3

Intră Beniamin. Se repede la Naomi și o sărută cu
multă afecțiune, pe urmă fuge la Samuel, care –
uimit și fericit – se ridică în capul oaselor. Fiul își
sărută tatăl pe amândoi obraji și-i ia mâinile
slăbite între palmele lui fierbinți. Mama deja
lăcrimează, iar cei doi bărbați se privesc cu ochi
umezi.

Naomi
O, fiu iubit, ce mult mă bucur
de revenirea ta acasă!
Ești sănătos? Pari obosit
și fața ta-i așa de trasă...

Beniamin
Cu sănătatea nu mă plâng,
dar oboseală-am adunat –
azi-noapte somnul chinuit,
acum pe drum rău hurducat.

Naomi
(îngrijorată)
Ce-anume somnul ți-a stricat?
Că înainte dormeai dus...

Beniamin
Un vis extrem de sugestiv
(mai bine zis mesaj de sus)

prin care eram îndemnat
s-o iau spre casă-n goana mare,
căci numai dacă-s lângă el
tata se pune pe picioare.

Ba și mai și, visul cerea
în mâna mea s-o strâng pe-a lui.
De-aceea m-am grăbit să fac
după porunca cerului...

Naomi

(extrem de surprinsă)
Zici c-ai avut și tu un vis?!
Păi, puiule, asta-i minune:
Azi-dimineață tatăl tău
avu aceeași viziune!

Beniamin
(sărind în picioare)

Tăicuțule, e-adevărat
c-am fost deodată printre stele?
(cu evlavie)

Cred, Doamne, că ești Cel ce ești!
Ajută necredinței mele!

Samuel
(tulburat, coboară din pat cu ajutorul fiului,
face câțiva pași prin cameră, apoi se așază pe un
scaun)

Da, scumpii mei, puterea Lui
minune-i pentru om atunci când vrea:
Perfectul sincronism din vise,
venirea ta
și-nzdrăvenirea mea.

Pentru că, iată, nu mai sunt
al patului sărman captiv –
când spiritul e sănătos,
trupul nu poate sta pasiv...

Beniamin
(cu însuflețire)
Iubiți părinți, vreau să vă spun
că Sara e a mea aleasă.
Cu voia voastră-o să mă-nsor
și-oi fi un vrednic om de casă.

Naomi
(sărutându-l)
Copilul meu, sunt fericită
că vrei ce noi doar am sperat!
Aleasa ta, oricine-ar fi,
este oricând bine venită.

Dar m-am pornit pe turuit
când tu flămând ești și-nsetat.
La ale mele am fugit...

Samuel

Ethan să vină pân-aicea-ndat!
(Naomi iese.)

Scena 4

Samuel
(din ce în ce mai bine dispus)
Și zi așa, mezinului
i s-a făcut de-nsurătoare,
luând-o cu ceva-naintea
moștenitorului mai mare.

Beniamin
La fire și la-nfățișare
fără pereche-i Sara mea.
Ai s-o cunoști și sunt convins
că vei fi fermecat de ea...

Dar iat-o în medalion
mai splendidă ca o regină;
averea ei spitaluală
se va vedea când o să vină.

Samuel
(privind medalionul)
Nimic de spus, este frumoasă
această noră viitoare.
De are sufletul pe-aproape,
ești numai bun de-nsurătoare.

Cu toate astea, sfatul meu
e să nu-ți arzi iubirea toată,
ci las' din ea pentru atunci
când fugi de soață câteodată...

Scena 5

Intră Ethan.

Samuel
(cu neascunsă satisfacție)
Ia uite-aici, dragă Ethan,
Pe cine domnul ne-a adus!

(Ethan îl salută pe Beniamin)

L-ai căutat cum te-am rugat,
dar în zadar, ieri tu mi-ai spus.

Ethan
(cu aceeași privire piezișă)
Am alergat ca un nebun
tot întrebând, fără' să-l găsesc...
Beniamin

Din cafenea eu te-am văzut
și repede-am fugit afară.
Dar parcă strada te-nghițise,
nici vorbă să te mai zăresc
în zorul meu până spre seară.

Samuel

Asta-i esențiala diferență
dintre puterea omului
și cea a Domnului:
Ce pentru om e „Nu se poate!”,
la El se derulează ca pe roate...

(către slujitor)

Când Daniel va apărea
să fie-ndată-nștiințat
că frățiorul lui s-a-ntors
și că de mine-i așteptat.

Iar pân-atunci, pentru ospăț,
vițelul cel mai gras să-l tai
de bucurie c-a venit
feciorul nostru rătăcit!
(Ethan iese.)

Scena 6

Samuel

Sunt intrigat, băiatul meu,
De ce-nainte ai rostit:
Doar cel ce-un plan al lui urmează
dispare și nu e de găsit!

Și planu-ascuns al lui Ethan
să-l dibuiesc nu e prea greu –
mie minciuni cu căutarea ta,
de tine să fugă mereu.

În chipu-acesta ticălos
vroia a ta înstrăinare
și-n mine sila să sădească
față de marea-ți desfrânare.

Fiind el doar executantul,
rămâne-o tristă constatare:
Cel care planul l-a croit,
intenții hrăpărețe are!...

Beniamin

Mi-aduc aminte că în vis
eram afară în ogradă,

iar tu de-aicea mă strigai.
Dar n-am putut să vin la tine,
pentru că-n prag stătea Ethan
cu hădu-i rânjet de satan,
zicându-mi că poruncă are
de la stăpânul Daniel
să mă trimită la plimbare.

Samuel

(duios și îngrijorat)
Te rog, iubitul meu copil,
din cap să-ți scoți orice-ndoială
despre-a lui Daniel morală!

Vreau armonie între voi
după al tău divertisment
și pentru asta voi pleda
până în ultimul moment.

Adu-ți aminte-n *Tatăl Nostru*
pe Dumnezeu ce-L implorăm:
„Și Tu greșelile ne iartă
precum greșii ni-i iertăm”!

Fiind un sacru-angajament
pe care zilnic ni-l luăm,
el trebe-ntocmai respectat.
Altminteri este-un greu păcat.

Scena 7

(Intră Daniel.)

Daniel

(foarte aprins și neprivindu-l pe mezin)
Îți pare, tată, că e drept
ca eu să mă spetesc cu munca
și-obișnuit să fiu tratat,
iar cel ce bani a risipit
(întreaga parte cuvenită),
nu doar să fie grațiat
la jalnica lui înturnare,
ci și regește ospătat?!

Păi, pentru mine niciodată
un miel sau ied tu n-ai tăiat,
dar pentru el în mare grabă
vițelul gras l-ai înjunghiat.

Samuel

(cu blândețe)
Îți voi răspunde, Daniel,
doar după ce vă-mbrățișați.

Cum vă iubesc să vă iubiți,
iar nu să vă îndușmăniți...

Daniel
(cu ironie)
Amorul tău e cam bălțat:
Ben e de tine adorat,
pe când eu sunt doar agreat.

Samuel
Iubirea mea, egală-n fond,
diferă numai la culoare:
Tu ca bărbat plinit primești
aspră iubire bărbătească,
Ben în formare-i răsplătit
cu gingașa iubire femeiască.

Dar vrea statutul de bărbat:
Aleasa și-a găsit-o,
acum visează căsnicia
și să devină om de casă.
(Frații își întind mâinile și se îmbrățișează.)

Daniel
(către mezin)
Crezi că mă las de tine depășit?
Și eu aleasa mi-am găsit...

Beniamin
(printre lacrimi)
Ce fericire că-s cu voi
și ca bărbat pot să vă spun
că aspru vă iubesc pe amândoi.

Samuel
Și-acuma, Daniel, ca-ntre băbrați
îți voi răspunde la-ntrebarea pusă:
Nu te-am tratat în mod festiv
fiind cu mine-aci-mpreună
și-avându-le pe toate-n mână.
Consideri că n-ai fost apreciat,
deși de-ncrederea-mi te-ai bucurat?
Vișelul nu mi-a fost cerut
de-acest fecior pierdut cândva
și astăzi regăsit.
Am vrut să-l onorăm pe înturnat,
iar Domnului să-l mulțumim că l-a-nviat.
De tu erai în locul lui
și-n lume rătăceai,
crezi c-altminteri făceam
atunci când reveneai?...

Cronici literare, recenzii, comentarii

Al. Florin ȚENE: Rolul izvoarelor istorice în reconstituirea mentalității colective în România și în Primul Război Mondial în viziunea istoricului Petre Din

Din când în când primesc de la istoricul prof.Petre Din câte o carte semnată de domnia sa sau antologii cu articole despre evenimente istorice ale elevilor Liceului Teoretic "Gheorghe Lazăr" din Avrig, cărți coordonate cu mult profesionalism și tact pedagogic de **profesorul Petre Din**.

Cartea, pe care am primit-o de curând, intitulată **"România și Primul Război Mondial-Istorie și mentalități colective"**, apărută la Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2022, are o dedicație ce mă onorează: *"Domnule Președinte al Ligii Scriitorilor, Alexandru Florin Țene, Vă dăruiesc acest volum în semn de respect și multă prețuire și vă mulțumesc pentru suportul acordat în promovarea cărților personale și ale Liceului Teoretic –Gheorghe Lazăr- din Avrig. Cu multă grațitudine ss Din Petre, Sibiu, 17.06.2022."*

Volumul de 297 de pagini se deschide cu prefața semnată de Prof.Univ.dr.Emilian M. Dobrescu, membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, în care concluzionează: *"Avem în față o lucrare riguroasă privind analiza problematicei complexe derulate în Timpul Primului Războiului Mondial, puse în fața contemporanilor de atunci, dar și a noastră, a urmașilor de acum, prin care profesorul Din Petre prezintă cu măiestrie inegalabilă temele abordate."*

Cartea este structurată în 16 capitole, deschându-se cu "Introducere", și se încheie cu o bogată "Bibliografie" ce cuprinde 81 de lucrări dintr-o arie de "Lucrări cu caracter general" (67), "Lucrări cu caracter special" (4) și "Lucrări privind istoria mentalităților colective și a imaginarului social" (10). Fiecare capitol are un rezumat în limba engleză, realizat de profesorii: Claudia Nedelcu, Cosmin Cîra, și Cătălina Cimpoyeru.

În "Introducere" autorul ne atenționează că o parte din studiile cuprinse între copertile

acestei cărți, 15 la număr, au fost publicate în diferite reviste de specialitate, iar reconstituirea Primului Război Mondial *“nu vizează doar derularea evenimentelor politice și militare.”*

Situația militarilor din tranșee, a fost dificilă și inumană, alimentarea cu hrană a soldaților a fost insuficientă, iar starea psihologică a acestora deplorabilă.

Autorul se apleacă cu acribie asupra cercetărilor evenimentelor politice și a situației armatei din perioada Marelui Război Mondial, a lipsurilor și a proastei dotări. Relațiile diplomatice și economice dintre România și Bulgaria în perioada de doi ani, 1914-1916, inclusiv ocuparea Dobrogei de către Puterile Centrale, în limba germană: *Mittelmächte*, au fost națiunile Germaniei, AustroUngariei, Imperiului Otoman și națiunile Bulgariei, care au luptat împotriva Atlantida în timpul Primului Război Mondial. Numele acesta a fost dat deoarece cele cinci națiuni erau localizate între Imperiul Rus la răsărit și Franța și Regatul Unit la apus. Interesante sunt studiile despre operațiile militare din Galiția, cu caracteristicile lor, cu sacrificiul soldaților, inclusiv analiza situației prizonierilor de război.

Istoricul Din Petre analizează memorialistica, cu acribie, ca realitate trăită de ciobanul român Nicolae S. Șucu, personaj obișnuit dotat cu abilități de conservare, căsătorindu-se în Bulgaria, el fiind născut în comuna Mățău de lângă Câmpulung Muscel, a fost nevoit să lupte ca militar bulgar, împotriva conaționalilor.

Un alt caz a fost al celui numit Octavian Tăslăuanu, intelectual din Transilvania care, chiar dacă nu avea afecțiuni prohasburgice, a fost nevoit să lupte în Galiția sub flamura imperiului austro-ungar. Istoricul Din Petre relatează condiția de prizonier a maiorului Gheorghe Caracaș, făcând un periplu prin memoriile unor iluștri intelectuali, precum Ion Bulei, Titu Maiorescu, notele politice ale lui Alexandru Marghiloman, amintirile lui Constantin Argentoianu, Sextil Pușcariu etc.

Studiul asupra mentalității colective și al imaginarului social în condiția de prizonier al maiorului Gheorghe Caracaș, îi dă prilejul autorului, prin relatările istorice, să abordeze experiența traumatizată pentru militari.

Interesantă este abordarea realității războiului în viziunea martorului ocular a medicului militar Raul Dona. care a fost căsătorit cu Niculina Delevrancea, a treia fiică a scriitorului și omului politic Barbu Ștefănescu Delevrancea. Jurnalul acestui medic militar este o adevărată creație literară prin care ne transmite generațiilor de astăzi drama societății românești care a trecut prin frustrări, dezamăgiri și experiențe tragice.

Interesant este studiul asupra memorialistului Raul Dona care cu obiectivitate relatează adevăruri de necontestat despre Primul Război Mondial. Însemnările acestuia analizează implicarea factorului politic în luarea deciziilor medicale, trădările unor ofițeri superiori, inclusiv momente fericite în cadrul familiilor. Însemnările din 29 iunie 1917 ne reliefează aspectele militare și ale vieții politice interne. Practic profesorul Petre Din analizează însemnările lui Raul Dona în cinci studii, bine structurate și analizând documentele vremii cu talentu istoricului, dar și al arhivistului.

Plecarea intempestivă și în debandadă a armatei germane din București stârnește un entuziasm colectiv provocat și de aspirațiile naționale care compensează suferințele generate de război, cum subliniază în încheiere autorul.

Prezentul volum, conținând studii deosebite, semnate de profesorul Petre Din, se înscrie ca o pagină autentică în cadrul istoriei Patriei, iluminând o zonă mai puțin cunoscută de publicul larg, așezându-l pe autor pe un pedestal al noii generații de istorici. În acest sens îl recomandă și biobibliografia autorului care este licențiat al Facultății de Istorie și Filozofie a Universității “Babeș-Bolyai”, specialitatea Istorie și al Facultății de Științe Politice. În anul 1996 a absolvit cursurile de Studii Aprofundate în Istorie și în anul 2003 a obținut titlul de doctor în istorie sub îndrumarea Prof.univ.dr. Andrei Magyari. În anul 2004-2008 a activat ca lector universitar doc.asociat la Facultatea de Litere și Istorie Râmnicu Vâlcea a Universității din Pitești. Petre Din este autor a 11 cărți, despre o parte din acestea am scris cronici.

A publicat 116 studii și articole în diverse reviste de specialitate. A participat la 89 de sesiuni de comunicări științifice naționale și internaționale. La ora actuală Petre Din este cadrul didactic la Liceul Teoretic “Gheorghe Lazăr” din Avrig.

**Eugenia Duță despre vol. „TAINA DINTRE
DEALURI, autor CLEOPATRA LUCA,
Editura Astralis, 2021**

TAINA DINTRE DEALURI

Un volum de proză scurtă adună muncă, inspirație și cizelare, de-a lungul a multor zile. Scriitorul adună pe hârtie sclipirea unei idei care traversează o clipă mintea sa dar nu își termină munca în momentul în care pune punctul final. Doamna Cleopatra Luca trece prin lumea exterioară modestă și voit invizibilă, dar de o deosebită calitate umană și literară. Dumneaei adună ca într-o memorie digitală orice amănunt observat și toate acestea, încadrate în ambientul orașului, al satului sau al Naturii, devin mici perle de scriere atentă, fină, precisă și, nu în ultimul rând, plăcută la citit.

Noul volum, „Taina dintre dealuri”, apărut la Editura Astralis în 2021, cuprinde 20 de astfel de scurte povestiri, dintre care, ultima și cea mai consistentă este intitulată chiar astfel, „Taina dintre dealuri”.

Am avut onoarea de a recenza 6 dintre cele 13 cărți ale distinsei autoare, apărute anterior, așa că pot spune că mi-am făcut o părere de ansamblu asupra stilului dumneaei, asupra subiectelor preferate și asupra modului de prezentare.

Și în acest volum, doamna Cleopatra Luca ne introduce în viața unor cupluri, a unor familii mai mult sau mai puțin obișnuite, aducând în prim plan întâmplări obișnuite în esență, dar prin modul de punere în scena paginii, prin transformarea în mici scenete, prin deosebitul său talent de povestitor, ne face să înțelegem că viața este compusă din cuante banale dar care se adună în globuri compacte și dense, alcătuind ceea ce se cheamă LUMEA, VIAȚA.

Iată, de exemplu, schița „Răzbunare”, o proză de doar 5 pagini, care investighează mintea unei profesoare, creionând un caracter de femeie

singură și singuratică, temătoare din cauza noii lumi în care lucrurile sunt întoarse pe dos față de ordinea naturală a curgerii evenimentelor de până nu demult. Ca o maestră a prozei scurte, doamna Cleopatra Luca pune pe hârtie clar, limpede dar cu scânteii, o întâmplare care a avut urmări psihologice, foarte bine fixate în imaginația cititorului, punctând în același timp și aspecte ale mediului cartierului, ale mediului școlar, ale mediului social în care, cu fine trimiteri, fixează și noile și încurajatele tendințe spre „normalitatea” LGBT-ului. Și toate acestea în doar 5 pagini!

Cu atenție la regulile prozei scurte în special și ale prozei în general, autoarea are grijă de a așeza narațiunea în spațiu și timp dar și în psihologie, atât prin minunate descrieri de natură dar și prin punctări care ne ancorează în timpul istoric specific fiecărei povestiri. O bogăție de sentimente și trăiri condimentate cu imagini din trecut, ne introduc în cadrul temporal dar și suflesc al eroilor. Nici nu e nevoie de pagini întregi, pentru că stilul concis, ușor ironic și acid, înclinând adeseori către umorul englezesc, sec dar eficace, o ajută pe scriitoare să comprime în doar câteva pagini acțiuni care cuprind în sine o multitudine de momente și pe care, culmea – sau nu –, cititorul le înțelege și le apreciază, dezvoltând mental ideea transmisă cu măiestrie.

Tablouri emoționante se conturează în imaginația noastră, surprinzând frânturi de viață pe lângă care noi am fi putut trece fără să le observăm căci ele se derulează cu discreție uneori, dar care cuprind în ele trăiri de multe ori complexe. Iată de exemplu, gestul atent, grijuliu și impresionant prin umanitatea omului simplu și necăjit, bătrânul cizmar infirm și sărac, din „Dar pe Firicel cui îl las”, se așează în tabloul aprecierilor asupra talentului de fin observator al autoarei, alături de incursiunea în psihologia unui biet copil care nu înțelege de ce mama sa a dispărut din peisaj, dar cu nimic mai prejos nu se află descrierea scurtă dar profundă a frământărilor bieteii mame, încarcerată pentru vina de a fi furat ceva de mâncare pentru fiul său. Desigur, prilej pentru înțepăturile cu adresă la nereguli din Justiția poate uneori prea oarbă și mai puțin legată la ochi, privind pe sub legătură, la portofelul vinovatului. Alături de ironia aruncată cu un aparent aer nevinovat, doamna Luca reușește să ne impresioneze descriind

atașamentul copilului, până la devotament, față de animalul care rămăsese singurul său prieten. Minunată, concisă și tulburătoare tăbliță de viață.

Înduioșătoare și tristă, povestea căelușei Finuța aduce câteva lacrimi în ochii cititorului.

Ultima proză scurtă amintește de stilul folosit de autoare în romanele sale, căci în discursul naratorului se intercalează ample povestiri din epoci istorice și sociale diferite, fără a ne deranja, căci ele sunt conectate cu naturalețe. Apropierea de nuvelă nu se face doar prin numărul paginilor ci și numărul personajelor și glisarea în timp și spațiu. Firul narativ este bine condus, eroii sunt angrenați cu măiestrie în situații diverse, evenimentele se combină imperios și intriga care devine gradat interesantă, nu lasă să se stingă interesul cititorului.

Această proză scurtă nu poate fi încadrată la genul „schiță”, ea are suficient de multe personaje, baleiază perioade lungi de timp, acțiunea se extinde pe o perioadă agitată și plină de amintiri, aproape vizuale și pentru cititor. Intriga nefiind deloc simplă, iată-ne într-o încurcătură de a o clasifica și de aceea lăsăm această plăcere analiștilor.

Proză scurtă? Povestire? E adevărat, proza scurtă înseamnă că autorul a îngrămădit esențe tari în recipiente mici. Iar apariția atâtor volume de proză scurtă în ultimul timp arată că scrisul românesc nu moare, că el nu și-a epuizat resursele și doamna Cleopatra Luca este un reprezentant care îi face cinste.

Desigur, cele 20 de proze așa zis scurte, ar putea, cu un liant bine gândit, să alcătuiască un roman. Dar, așa cum sunt prezentate, independent, sunt mai ușor de citit. Ceea ce nu micșorează cu nimic meritul autoarei, dimpotrivă.

Elena Buică-Buni

NOTE DE LECTURĂ DESPRE „VINE SENINUL” VOL. II, AUTOR: GABRIELA CĂLUȚIU-SONNENBERG

Lectura scrierilor Gabrielei Căluțiu-

Sonnenberg este o plăcere deosebită; o bucurie izvorâtă, înainte de orice, din inteligența unui scris rafinat și bine inspirat.

Economistă de profesie, cu doctorat luat cu brio, Gabriela Căluțiu-Sonnenberg a purtat, în adâncul ființei sale, dragostea de literatură pe care a sorbit-o din atmosfera casei emanată de ambii părinți, dăruiti limbii române ca profesori. Gabriela Căluțiu -Sonnenberg face parte dintr-un neam cu o largă acoladă a deschiderii gândului și a împlinirii faptelor.

De când am cunoscut-o, mi s-a părut că pe chipul ei era dăltuit un destin, creația literară, chiar dacă pe atunci nu-mi închipuiam cum s-ar putea înfăptui. Dar s-a dovedit adevărul vorbeii înțelepte din bătrâni, „ce ți-e scris, în frunte-i pus”, și se împlinește așa cum este destinul hărăzit de forțe mai presus de zona noastră pământescă. Părerea aceasta, a predispoziției pentru scris, am găsit-o acum, cu deosebită satisfacție, relatată de autoare în povestirea „Rețeta prescrisă” care deschide acest volum. Numai așa îmi explic că și-a dovedit în timp plăcerea de a scrie eseuri în care ne transmite o informație, o noutate, o problemă pusă în dezbatere publică asupra căreia își îndreaptă puterea farurilor gândurilor sale.

Scrisul i-a oferit o „șlefuire” a gândului, un altfel de mic univers al lumii în care trăiește ca într-un zborul înalt al creației. E o voce originală, autentică, are un discurs complex, adesea de meditație profundă, înfrumusețat de oralități sprințare. Își cântărește cu atenție resursele lucidității și ale siguranței de sine, deși se consideră întotdeauna nemulțumită de forma finală a acestora.

Acestea pun în lumină cultura sa și o anumită ascutime și subtilitate a inteligenței. Nu de puține ori trebuie să faci câte un popas pentru a medita asupra raționamentelor expuse sau să revii asupra frazei. Referitor la modul său de creație, autoarea ne spune într-un interviu publicat pe internet: „E un act de așternere spontană de idei, o acțiune care mă absoarbe complet. Când sunt la tastatură, nu se poate vorbi cu mine: nu aud nici măcar dacă sună telefonul. E o stare aproape febrilă. Ulterior, las să treacă ceva timp peste ce am scris și revin asupra textului de nenumărate ori. Îl prelucrez mult, tai și adaug, ba chiar, uneori, îl citesc cu voce tare, ca să văd cum sună, dacă e melodic sau sacadat, dacă e dur sau moale. Practic nu sunt niciodată mulțumită cu rezultatul

final. Mereu mi se pare că aş putea să înnobilez textul şi mai bine”.

Dar, în profunzime, cititorul vede iscusinţa şi siguranţa cu care struneşte cuvintele în frază, căci creaţia sa expresiv stilizată, lasă impresia de spontaneitate, stârneşte fascinaţia, aşa cum se simte la toate persoanele care stăpânesc bine mai multe limbi de largă circulaţie. Ca tot omul poliglot, Gabriela Căluţiu-Sonnenberg stăpâneşte bine subtilităţile cuvântului şi arta aşezării lui în vecinătatea cea mai potrivită a celorlalte cuvinte surori. Proza sa îmbină în chip armonios emoţia cu profunzimea şi raţionalul, emană un ton de magie şi, nu de puţine ori, un joc subtil ludic. I-am admirat întotdeauna dibăcia cu care foloseşte un „eu” omniprezent şi confesiv. Având vocaţia prieteniei, scrisul său se adresează cititorului ca unui prieten pe care îl are în faţă.

Vorbind despre scrierile sale din acest volum, ele sunt o alcătuire de proză scurtă, ca şi cele din primul volum apărut în ianuarie 2007, lucrări publicate în rubrica permanentă ”positive attitude”, pe care o deţine de aproape 20 de ani în revista de cultură „Observatorul” din Toronto-Canada, condusă cu înţelepciune de directorul ei, Dumitru Puiu Popescu. Ca întotdeauna, sunt scrieri cu miez, scrieri care aşază literatura la locul ei, după atâtea încercări prin toată lumea de a primumi în fel şi chip această artă a cuvântului. Toate lucrările sale stârnesc interesul şi satisfacţia cititorului prin jocul spontan al ideilor, prin lumea interioară a textului.

Tema acestor lucrări ne plimbă prin neaşteptate locuri sau situaţii, parcă intenţionat autoarea vrea să ne amintească de unitatea în diversitate. Dau culoare şi plăcută surpriză prezentarea inedită a unor obiceiuri, mentalităţi, subtilităţile unor direcţii ale evoluţiei pe Terra sau al specificului dezvoltării ţărilor care au tangenţă cu viaţa sa. Ne duce de multe ori prin ţara natală „căci în România încă mai experimentez febra cotidianului spumos, a orientării din mers şi a continuei tatonări de alternative”, îi admiră şi îi urmăreşte ritmul paşilor evoluţiei pe toate planurile. Pasul schimbărilor în bine stârneşte un „Hmmm, de lins degetele şi de reflectat, mai ales pentru cei care încă nu sunt convinşi că ţara a progresat de la comunişti încoace.” E fascinant modul cum coboară autoarea în adâncul semnificaţiilor. Un cuvânt, un licăr de viaţă sau al unei fapte, un gest ceva mai deosebit ori te miri

ce altceva stârnesc năstruşnicia ori, din contră, ceva care poate sta liniştit în şirul celor trecute repede cu vederea, în paginile Gabrielei Căluţiu Sonnenberg, prinde viaţă pe neaşteptate şi toate se întorc pe-o parte şi pe alta, se învârtesc, se perpelesc şi, din fărâma de viaţă ce era în ele la început, apare o altă lume, cu alte înţelesuri peste care nu poţi să treci uşor.

Uneori chiar face deschiderea eseului cu o ştire şocantă pe care o pune în dezbatere: „Citesc într-o revistă din Spania despre un kit de supravieţuire destinat cultivării cărnii de om pornind de la celulele epiteliale proprii. Setul conţine instrucţiuni, ustensile şi recipiente pentru cultivarea probelor recoltate din peretele interior al obrazului. Le putem automultiplica după dorinţă, alimentându-le in vitro cu sânge cu termen de valabilitate expirat, reciclat de prin spitale” (Omul cultivat).

Scrisul său ne destinde cu o predispoziţie ludică, spontană, cu rostogoliri de cuvinte foarte plăcute şi productive, inteligent numite de autoare „fente lingvistice”: „Îmbibaţi cu sete de putere, ţurţurii unor posibile conflicte armate atârnă ameninţător de pe la streşinile celor mai solide case, inclusiv de faţada edificiului celui mai bătrân şi «înţelept» continent” (Delicateţe amară).

În acest eseu, autoarea, cu un zâmbet discret, ne îndeamnă să reflectăm la răsturnările de valori întâlnite în viaţa noastră, aşa cum a fost salamul de soia blestemat pe vremea comunismului, care a devenit mai târziu un aliment valoros, ori stridii care au fost considerate ucigătoare, acum sunt delicateţiuri de mare preţ la restaurantele de mare lux. O astfel de răsturnare este posibilă privind Covidul: „...nu ştim în ce măsură pilulele amare ale anilor covidieni se vor transforma în dulci delicatose ale viitorului omenirii. Este posibil ca, într-o bună zi, să ne felicităm pentru una sau alta. N-avem de unde şti care dintre actualele noastre „reprogramări”, fie ele genetice sau informatice, ne vor îndulci traiul peste decenii şi secole”. Vorbind despre viitor, îi prevăd autoarei o perspectivă luminoasă a creaţiilor sale. Ştim că o operă poate să treacă proba timpului când îţi rămâne în memorie şi te cheamă să revii asupra lecturii ei, aşa cum se întâmplă cu aceste scrieri care te răscolesc prin idei, prin viraje neaşteptate, prin noutăţile ieşite de pe „magistrală”, aflate din presă şi pe care încearcă să le aşeze la locul cuvenit.

DIN CREAȚIILE TINERILOR CREATORI PREMIAȚI LA FESTIVALUL - CONCURS DE CREAȚIE LITERARĂ BOGDANIA.

Simion Elena Cristina

Data nașterii: 19.12.1993, satul Tutana, județul Argeș.

Studii: este licențiată în Științele comunicării, specializarea Jurnalism (2013-2016), în cadrul Universității “Lucian Blaga” din Sibiu.

A urmat un masterat în domeniul relațiilor internaționale la “Universidade da Coruña” (2017), prilej cu care s-a apropiat de cultura spaniolă, manifestând interes pentru limba și istoria Spaniei. În prezent, locuiește în București, acolo unde își desfășoară activitatea profesională în domeniul comunicării.

Pasiunea pentru literatură și lumea cărților i-a fost insuflată de către mamă – în perioada liceului a fost fascinată de literatură universală, în special franceză și rusă, pentru ca mai târziu, pe băncile facultății, să aștearnă primele povești. Timp de câțiva ani a scris doar pentru ea, în jurnalul propriu, scrisul devenindu-i refugiu și

alinare. Mai târziu, la îndemnul mamei, a decis să participe la concursuri literare.

Premii obținute: Noiembrie 2019 – Premiul II în cadrul concursului literar *Mihail Sadoveanu*, secțiunea proză, concurs organizat de Muzeul Național al Literaturii Române Iași;

*Noiembrie 2019 – Mențiune în cadrul concursului literar *Moștenirea Văcăreștilor*, secțiunea proză, concurs organizat de Centrul Județean de Cultură Dâmbovița;

*Octombrie 2019 – Mențiune în cadrul concursului literar *Călimara cu cerneală*, secțiunea proză, concurs organizat de Casa de Cultură a Studenților Târgu Mureș;

*Iunie 2019 – Premiul II în cadrul concursului literar *Rezonanțe Udeștene*, secțiunea proză, concurs organizat de Centrul Cultural Bucovina;

*Mai 2018 – Premiul II în cadrul concursului literar *Lirismograf*, secțiunea proză, concurs organizat de Casa de Cultură a Studenților Sibiu;

*Aprilie 2016 – Premiul III în cadrul concursului literar *Lirismograf*, secțiunea proză, concurs organizat de Casa de Cultură a Studenților Sibiu.

*Premiul II la concursul literar *Bogdania*, anul 2020, premiul II la concursul literar *Mihail Sadoveanu*, mențiune la concursul *Moștenirea Văcăreștilor*, mențiune în cadrul concursului *Călimara cu cerneală*, premiul III la concursul literar *Radu Rosetti*.

Având o legătură specială cu Spania, țara unde a căpătat mai multă încredere în ea și a învățat să zâmbescă din tot sufletul, a început să scrie și în limba spaniolă. Câteva dintre lucrările ei au fost publicate în ziarul *La Voz de Galicia*, câștigând totodată și premiul II în cadrul concurs literar *Relatos del Camino*. Este pasionată de călătorii și fotografie. Este o tânără sociabilă și sensibilă deopotrivă, mereu dornică de a cunoaște și de a descoperi cât mai multe lucruri.

*Premiul I la secțiunea Proză scurtă, Grupa I, la ediția a XI-a a Festivalului-concurs internațional de creație literară Bogdania, București, 21 iunie 2022. A participat cu proza: *Iubire și destin*.

Motto: “Fii bun de câte ori se poate. Și întotdeauna se poate” (Dalai Lama)

Iubire și destin

Trecuse deja de miezul nopții, dar Ileana încă stătea în salonul rece, luminat slab de candelabrul vechi. Adâncită în gândurile sale,

uitase să aprindă focul în șemineu, deși afară era iarnă. Un fior, de frig sau de frică, a cuprins-o și deodată, s-a ridicat în picioare, trântind scaunul de lemn, cu spătar. A privit în juru-i: nu mai rămăsese nimic din conacul Dumbrăveanu de odinioară, loc al petrecerilor și al ospăturilor de seamă. Doar un candelabru de lemn, o masă mare pe care stătea o fructieră goală, niște scaune care erau răsfirate în întreaga odaie și pianul. Pe peretele galben era agățată o fotografie înrămată: în dreapta un bărbat sobru, cu mustață răsucită după moda vremii, îmbrăcat la costum negru și cu pălărie, în partea stângă o femeie cu privire ageră, cu bucle aurii și un șirag de perle la gât, iar între cei doi jucăușa Ileana, cu ochii ei albaștri și zâmbetul ștrengar. Trecuseră aproape 80 de ani de la momentul acelei fotografii. Nu mai rămăsese nimic din acea fetiță plină de viață și pusă pe șotii. Deși născută în sânul celei mai bogate familii de pe Valea Lotrului, având un viitor favorabil, destinul fusese crunt cu Ileana, care își semnase sentința la nefericire și singurătate.

Privind fotografia, femeia a simțit frigul din salon. S-a îndreptat spre șemineu și a aprins focul. Lemnele trosneau, iar Ileana se văzu deodată din nou copil. Ce copilărie fericită avusese! După cum am spus, familia Dumbrăveanu din Voineasa era una de vază: tatăl, Filip Dumbrăveanu, fiu unor moșieri, intrase în armată și, la scurt timp după război, fusese avansat în gradul de general. Mama, pe numele de fată Otilia Croitoru, era fiica de doctor din comuna Mălaia, o familie de intelectuali extrem de respectată. Și, după, vorba românească, *cum banul la ban trage și păduchele la păduche*, cele două familii au vorbit să-și împreuneze averile și să facă nuntă. Norocul tinerilor a fost că s-au îndrăgit pe loc, deși nunta fusese aranjată. Toate aceste lucruri și multe altele, le aflase Ileana de doica Matilda, femeia care o crescuse de la 3 luni. Și, iată, așa a crescut Ileana, cu doică, cu lecții de pian pe care i le dădea mama, o artistă desăvârșită, cu rochii după moda vremii, călătorii cu trenul la Paris și câte și mai câte privilegii. Când mergeau Dumbrăvenii la biserică, toată țărâtimea privea la ei ca la niște sfinți, căci pe vremurile acelea oamenii umblau desculți, bărbații aveau izmene, iar femeile cămăși lungi și veste de lână, doar Dumbrăvenii erau îmbrăcați în Țoale scumpe, iar femeile aveau

pantofi cu toc. Tare se mai minuna lumea de fiica lor Ileana, căci aceasta avea ochii ca marea, părul auriu ca soarele, pielea ca spuma laptelui. “Parcă-i de porțelan”, spuneau femeile, în timp ce doica Matilda scuipa pe fată și-i descânta de zor ca să alunge deochiul.

În fiecare duminică, în casa Dumbrăvenilor răsuna muzica, iar familiile de vază din comunele vecine soseau cu trăsura pentru dans și voie bună. Oamenii se înfruptau cu fripturi de miel și prăjituri cu miere gătite de doica Matilda și ajutoarele ei. În sat, oamenii abia tăiau câte o găină la Sfintele Sărbători, iar masa lor era doar vreun castron de urzici cu mămăligă. Pe cât erau de bogați, pe atât de lacomi și zgârciți erau însă, Dumbrăvenii. Nici resturile de la ospetele lor nu le dădeau oamenilor care stăteau la poartă, ci le aruncau câinilor de vânătoare. Tare avari și mândri mai erau, și nu suportau să se apropie de țărani mai mult decât era nevoie. Dar oare nu se trăgeau și ei tot din țărani? Otilia fusese, o perioadă, mai inimoasă, dar se dăduse după soțul ei, și acum era mândră, crescându-o la fel și pe Ileana. Ce o mai certa pe fetiță când o prindea că se juca cu copii țăranilor sau când le ducea, pe furiș, cozonac și pâine. Așa că, în timp, Ileana deveni și ea cu nasul pe sus, conștientă fiind de frumusețea și averea ei. La cei 17 ani, se gândea deja la măritiș, doar generalul Filip îi spusese că avea o partidă bună pentru ea: un militar înalt și frumos, de familie cu tradiție, tot din comuna Mălaia, de unde era și madame Otilia.

Ileana zâmbi trist și-și aminti acea seară de martie, când avea să-și cunoască logodnicul. Toată ziua se fătăise în sus și-n jos pe scări, în așteptarea petrecerii. Doica Matilda îi făcuse părul rulouri, iar cu rochia albastră de voal, Ileana chiar părea o zână din poveste.

– N-am greșit când ți-am ales acest nume, i-a spus tatăl admirativ, în timp ce i-a sărutat mâna. Era lumina ochilor lui, deși la nașterea ei avusese o umbră de supărare că nu ieșise băiat, atunci când doctorul i-a spus că madame Otilia nu va mai putea avea alte odrasle. Dar boierul căutase cu dârzenie un logodnic care să-i fie mai degrabă fiu decât ginere.

– Ai să vezi că te îndrăgostești pe loc de Augustin, crede-mă când îți spun. E un băiat rafinat, un gentelman în adevăratul sens al cuvântului!

– Ah, papa, sper să nu mă minți! Vreau să mă îndrăgostesc, nu mai am răbdare!

După ce o sărută de frunte, acesta ieși din cameră, iar Ileana începu să valseze și să-și cheme iubirea. Tare mult își dorise o iubire, toate prietenele ei erau deja căsătorite de cel puțin un an, doar ea își așteptase prințul și acum nu mai avea răbdare.

– Doică, sper să fie chiar un prinț și să aibă și un cal alb, nu vreo gloabă, hahaha, se amuza Ileana, nerăbdătoare să-și cunoască alesul.

Iat-o acum, cum coboară pe scară ca o zână, în aplauzele admirative ale întregii săli, în timp ce un tânăr înalt și blond se apropie de ea, și-i sărută galant mâna:

– Un înger s-a coborât astă seară printre noi, mi-e teamă că îți vei înălța la cer și m-am să te revăd, îi spuse acesta cuceritor.

– N-avea grijă, aș fi zburat doar dacă nu mi-ai fi făcut impresie bună, îi răspunse fata, fără ocolișuri.

Tinerii s-au plăcut, așa că au început să se vadă mai des, ieșeau la călărit, admirând câmpurile cu viță de vie sau cele cu grâne. Tot ce vedeai cu ochii, păduri, lanuri de grâu, viță de vie, stâne de oi, toate erau ale Dumbrăvenilor. Uneori, Ileana îi cânta la pian, mergeau la picnic, ba chiar generalul Filip a fost de acord să-i însoțească la Călimănești, acolo unde rezervaseră camere la Hotelul Central. Trecuseră doar câteva săptămâni de când se cunoșteau, dar Augustin nu mai avea răbdare, așa că și-a anunțat intenția de a face nuntă mai repede.

– Când ne întorcem dăm petrecere și invităm lumea la nuntă! i-a răspuns tatăl fetei.

Porțile conacului erau deschise și invitații soseau neîncetat. Servitorii cărau tăvi de argint pline cu bunătăți, în timp ce doamnele casei încă se mai aranjau. Pentru acest eveniment, Ileana își comandase o rochie de mătase de la Paris, de culoarea sidefului, iar părul și-l lăsase pe spate, știind cât de mult îi plăcea lui Augustin. Și, iată, băiatul îi puse pe deget un inel, apoi o invită la dans, în aplauzele tuturor. Nunta avea să fie peste 3 săptămâni, în prima duminică din mai. Doica Matilda, supersițioasă din fire, mustăcise auzind data nunții și încercase fără succes să o facă pe Ileana să-și schimbe părerea. Deși trecuse de miezul nopții, petrecerea era încă în toi, când deodată porțile salonului s-au deschis cu putere, făcându-și apariția niște vlăjgani cu pumnale la

brâu și cizme de piele. Până ca toți cei prezenți să reacționeze și să scoată pistoalele, aceștia s-au repezit la tinerele domnițe și le-au pus cuțitul la gât.

– Un singur pas și i-am tăiat jugulara, spuse unul care o prinsese pe Ileana.

Atunci, un alt tovarăș începu să strângă tot felul de obiecte de valoare din salon, tăvile și tacâmurile de argint, cupele de cristal, bibelouri și tablouri, sub privirile îngrozite ale tuturor.

– Nu știți cu cine vă puneți, spuse Filip Dumbrăveanu care făcuse în pas în față și-și dusesse mâna la pistol. O să plătiți scump!

– Fii pe pace, știm exact cu cine ne punem! Nu face vreo prostie că-i sucesc gâtul domniței tale.

În doar câteva minute, tâlharii strânseseră mai multe lucruri și se pregăteau să plece. Ileana tremura de frică și deodată simți mâna rece a hoțului, care-i smulse colierul de aur de la gât, șoptindu-i la ureche: – Ai devenit și tu mândră și avară, n-a mai rămas nimic din copila bună și darnică! Și hoții ieșiră din salon la fel de repede cum intraseră, fără ca cineva să-i poată urmări. Prea târziu dăduse generalul Filip ordinul ca militarii să plece în căutarea hoților. Încă tremurând de frică, Ileana s-a lăsat purtată pe brațe de Augustin, care a rămas cu ea până aceasta a adormit.

A doua zi, toată lumea aflate deja de ceea ce se întâmplase la conac, iar generalul Filip era nervos că nimeni nu dăduse de urma tâlharilor. Augustin aflate, însă, detalii importante: – O ceată de haimanale, se consideră urmașii Haiducilor de pe Valea Lotrului, fură de la bogați și dau săracilor, apoi se pierd în pădurile din împrejurimi.

– Nu știu cu cine s-au pus! Vreau să răscoliți pădurile și să trimiți oameni pe la magazinele din comunele alăturate, sigur trebuie să vândă pe acolo tot ce au furat. Trebuie să îi găsim cât mai repede!

Apoi, privind spre Ileana, care era palidă ca ceara, i-a spus:

– Fii pe pace, nunta se ține, tu continuă cu planurile!

Doar că Ileana era tulburată de ceea ce se întâmplase, dar mai ales de vorbele bărbatului care o amenințase. Nu-i dădeau pace și, cum era tot mai agitată, a decis să iasă să ia o gură de aer. Era spre asfințit și ea se îndrepta spre pădure, de mult timp nu mai mersese într-acolo, dar încă mai

știa drumul. Pierdută în gândurile ei, nu-și dădu seama că era urmărită, când deodată, s-a trezit față în față cu tâlharul de noaptea trecută. Cuprinsă de spaimă, aceasta a privit în jur, dându-și seama că era pierdută. Citindu-i parcă gândurile, bărbatul i-a răspuns:

– Stai liniștită, nu te omor, nici nu-ți fac rău. Vocea lui era chiar blândă, iar Ileana și-a făcut curaj și l-a privit. Să fi fost de vârsta lui Augustin, doar că fața îi era arsă de soare, în jurul ochilor și la colțul gurii avea riduri, iar părul îi era alb la temple. Parcă mai văzuse undeva acei ochi verzi...

– Nu mă recunoști, nu? o întrebă bărbatul.

Fata rămase tăcută, iar atunci bărbatul i-a dezvăluit: – Sunt Victor, băiatul grăjdarului, ne jucam împreună, mai știi?

Și imediat fata și-a amintit de frageda ei copilărie, când fugea ca să se joace cu copiii țăranilor, le ducea dulciuri și pâine proaspătă. – Da, acum îmi amintesc, a răspuns ea sfioasă. Parcă acum, fiindcă îl cunoștea, nu îi mai era frică, așa că s-a așezat pe iarbă, ascultând poveștile lui Victor, deși Ileana nu îi pusese nicio întrebare. Așa a aflat că se alăturase acestei cete de băieți pentru a ajuta oamenii din satele de pe Valea Lotrului: – Tu și bogătani care-ți trec pragul ne veți numi bandiți și hoți, dar sătenii ne numesc binefăcători. Ce știi tu, Ileana, cum e să dormi flămând, să umbli desculț, să n-ai un lemn să pui pe foc? Ție nu ți-a lipsit niciodată nimic. Știi că mă doare când te văd așa nepăsătoare. Că erai mică și împărțai cu noi colacii și jucăriile tale. De ce te-ai schimbat așa? Pentru ce n-ai mai venit la joacă cu noi, atunci când te chemam?

Un sentiment de rușine o cuprinsese pe fată, și-și plecă privirea:

– De ce-mi spui toate astea? Nu ți-e teamă că te dau pe mâna tatălui meu?

– Dacă a mai rămas ceva din fata pe care am cunoscut-o, n-ai să o faci, spuse Victor în timp ce se ridică în picioare și luă drumul spre pădure.

– Stai, nu pleca, a strigat Ileana.

– Peste 3 zile o să fiu aici din nou, am să te aștept la asfințit.

Fata plecă grăbită spre conac, unde întreaga familie o aștepta îngrijorată: – Ne-a fost atât de teamă că ai pățit ceva, i-a spus cu reproș mama, în timp ce o îmbrățișa. Augustin răsuflă și el ușurat văzându-și aleasa teafără. Părinții o certară pentru nesăbuiința ei, apoi Ileana se retrase

în camera, dar nu a putut să închidă un ochi toată noaptea, gândindu-se la cele petrecute. Victor trezise ceva în ea, un sentiment pe care încă nu-l înțelegea, știa doar că abia aștepta să îl vadă și că pentru nimic în lume nu-l va da pe mâna militarilor.

Cele trei zile au trecut atât de greu, iar Ileana refuzase să mai iasă cu Augustin, motivând că încă se simțea slăbită. Pe la asfințit, a fugit spre pădure, unde s-a întâlnit din nou cu Victor. Acesta i-a întins lăntișorul de aur și privindu-i rana de la gât i-a spus:

– Iartă-mă că ți-am făcut rău, voiam doar ceva al tău. Uite, l-am reparat, ți-l înapoiez.

– Păstrează-l, i-a răspuns Ileana, care se aruncă la gâtul lui și-l sărută pătimaș.

Focul din salon se stinsese, iar bătrâna Ileana și-a mângâiat buzele, dorindu-și parcă să mai simtă sărutarea iubitului ei. Apoi, și-a amintit cronologia evenimentelor, cu aceeași repeziciune cu care se desfășuraseră, acum mai bine de 60 de ani. Deși planul de nuntă continua, iar ea trebuia să se arate entuziasmată în fața părinților și logodnicului, Ileana se vedea pe ascuns cu Victor. Tânărul haiduc îi mărturisise că o iubea încă din copilărie și că visase întotdeauna ca ea să fie mireasa lui. Și Ileana îl iubea pătimaș, așa cum nu crezuse că putea să iubească vreodată. Victor era un bărbat trecut prin greutăți, nu avea mâinile delicate, nici vorbe alese, așa ca Augustin, nu studiasse și nici nu știa să cânte la pian, dar avea un suflet bun și o inimă mare. Cei doi trăiau o iubire de poveste, iar taina lor era protejată de natură. Uneori, Ileana se întrista pentru că ziua cununiei se apropia, iar ea tot nu le spusese nimic părinților. Cum era să le spună că se dăruise unui om pe care ei și totți apropiații îl vedeau ca pe un tâlhar? Cum să le spună că ar vrea să îl urmeze în lume, chiar dacă asta însemna să renunțe la toată bogăția de la conac? La fel de trist era și Victor văzând că fata nu era decisă să înceapă o viață nouă alături de el. “Iubirea nu ține de foame, așa că te înțeleg, îi spunea el încercând parcă să o încurajeze, dar și să o determine să ia o decizie. Ține minte doar, eu nu vreau să fiu amantul tău, așa că nu-ți face gânduri că ne vom mai vedea dacă te măriți.”

Dar, Ileana, nu putea să ia nicio decizie, era între ciocan și nicovală, iar ziua cununiei venise. – Ești un înger pe pământ, i-a spus tatăl atunci când a văzut-o în rochia de mireasă, în

timp ce i-a dăruit buchetul de lăcrămioare. Cu ochii în lacrimi și cu sufletul sfâșiat, Ileana s-a urcat în trăsură, iar caii au pornit la galop spre biserica din sat. Tot drumul fata s-a gândit doar la Victor al ei, la mirosul lui de urzică și de sare, la brațele lui puternice, la ochii lui plini de iubire și speranță. Apoi, se gândea la părinții ei, la Augustin cel rafinat, care nu-i făcuse nimic rău, ba din contră, la început chiar îi plăcuse de el și n-ar fi vrut să-i îl rănească. Întrebările o răscoleau atunci, iar Ileana era din ce în ce mai agitată. Iată, biserica. Nu mai era cale de întors, avea să se cunune cu Augustin, deși sufletu-i tânjea după Victor. Se gândi atunci că și-ar dori ca Victor să vină și să oprească cununia, dar el deja îi spusese că o va da uitării. Ba mai mult, Ileana găsisse pe pat și lănticul ei de aur. Cum se furișase Victor la conac, era un mister. Ileana coboară din trăsură, iar nașul o așteaptă, în timp ce în biserică răsună *Vino, mireasă din Liban*. În fața bisericii se adunaseră țăranii, spre nemulțumirea generalului Filip, care le aruncase o privire necruțătoare: *O gloată lacomă de pâine și circ*, spusese acesta ca o prevestire de rău augur.

Ileana privi spre biserică, mirosi încă o dată buchetul de lăcrămioare, trase aer în piept, făcându-și parcă singură curaj, și se îndreptă cu pași mărunți spre naș. Atunci, se auzi un nechezat puternic și, cu inima plină de emoție, Ileana s-a întors și l-a văzut pe Victor, îmbrăcat la costum, mai frumos ca niciodată: – Domniță, v-am spus că dintotdeauna am visat să-mi fiți mireasă. Ileana l-a privit pe Victor și, fără să stea pe gânduri, a alergat spre el, spre uimirea tuturor țăranilor care au început să aplaude, în timp ce invitații ieșeau din biserică. Ileana a întors privirea și și-a văzut părinții pentru ultima oară: doica Matilda o ținea de braț pe madame Otilia, boierul Filip dădea disperat ordine ca cineva să-i urmărească, în timp ce Augustin privea împietrit cum îngerul vieții lui își luase zborul, fără ca el să o poată împiedica. Lacrimi amare îi curgeau fetei la gândul că făcuse atât de mult rău oamenilor care o iubeau.

Deși anii trecuseră, durerea era la fel de puternică pentru Ileana, pentru ea timpul nu fusese medicament, nici alinare. Nu putea să se ierte pentru răul făcut, spunându-și mereu în tăcere: *O viață să mai trăiesc și tot nu as plăti păcatul*. Închise ochii și-și aminti din nou: calul gonia peste rău și peste câmpurile

Dumbrăvenilor, până au ajuns într-o poiană, unde îi așteptau popa haiduc:

– Ți-am spus doar că te fac mireasă. Uite, soarele ne e naș! Și popa i-a cununat sub soarele arzător de mai. – Nu mai plânge, o sa fii fericită, iar părinții te vor ierta cu timpul, ai să vezi! O să am grijă de tine!

Încurajată de vorbele omului iubit, Ileana nu se mai simți așa de tristă, deși avea o presimțire rea.

– Îți pare rău că ai venit?

– Din contră, mă bucur că te-ai întors după mine. Deși fata nu mințea, inima îi era împărțită și se gândea la părinții ei. Oare Victor avea dreptate că o vor ierta? Oare într-o zi îi va vedea din nou?

Fericirea tinerilor căsătoriți a durat 7 zile, nici mai mult, nici mai puțin. În tot acest timp, Victor i-a povestit tot mai multe lucruri despre aventurile lui, i-a arătat tainele naturii, i-a amintit de jocurile din copilărie. A fost un timp prețios, de parcă amândoi știau că moartea i va despărți. În a șaptea zi, chiar la răsărit, s-au trezit înconjurați de armată, condusă de Filip Dumbrăveanu și Augustin. Cei doi dormeau îmbrățișați, pe o pătură veche, lângă un foc ce se stinsese de mult. Victor nici n-a avut timp să reacționeze atunci când s-a trezit cu pistolul la tâmplă. “Tâlharule, ți-am spus că vei plăti scump, dar nu m-ai crezut.” Deși se aruncase la picioarele tatălui său, cerând îndurare, Ileana nu a putut să schimbe destinul. Victor n-a apucat să-i spună niciun cuvânt de adio. “Am crescut la piept un șarpe. Mai bine mă uicideai, decât să mă umilești”, i-a spus tatăl cu o privire plină de ură. Apoi, tatăl plecă.

Ileana și-ar fi dorit ca tatăl să o fi împușcat și pe ea, pentru a-i curma suferința. Iată, iubitul ei zăcea acum fără viață, în timp ce ea-l plângea amar, simțind că ea fusese cea care îi adusese moartea. Nu știa ce să facă, dar nu voia să-i părărească trupul. A doua zi, haiducii le-au găsit urma și au ajutat-o să-l îngroape pe curajosul Victor. Popa, cel care-i cununase, îl îngropa acum pe Victor. *Din țărână venim și în țărână ne vom întoarce*. Tot el a luat-o pe Ileana pe cal și a dus-o până la conacul din Voineasa. “Mult noroc, fiică răătăitoare”, i-a spus popa, deși Ileana nu-și dăduse seama dacă râdea de ea sau chiar îi urase din suflet. La conac, domnea o tăcere tristă, iar fata s-a cutremurat, ca înaintea unei mari tragedii. Când deschise ușa de la salon o izbi mirosul morții: iată, părinții ei zăceau fără

suflare, în timp ce doica Matilda îi jelea. “Mare năpastă, mare necaz, Doamne, Doamne, n-au suportat conașii umilirea și au ales moartea cu otravă. Mare păcat, mare păcat. Of, copilă, ce-ai făcut, ce-ai făcut? Ai sânge pe mâini, copilă, ai sânge pe mâini”.

Ileana deschise fereastra lăsând aerul rece de iarnă să pătrundă în conac. Dar, în zadar, mirosul morții tot nu-i dispărea din nas... Prea mulți ani de când își ruga moartea, dar nici aceasta nu se îndura s-o ia. De ani își ispășea sentința, închisă în conac, re trăind zi și noapte trecutul, pedespsindu-se pentru tot răul făcut, dar ceasul morții nu mai venea. – Nu vreți să mă iertați niciunul, nici tu mamă, nici tu tată, nici tu Augustine, nici tu Doamne! De ani de zile de când vă rog să-mi apăreți măcar în vis, dar rugile mele au rămas fără răspuns. Doar Victor al meu mai are grijă de mine din când în când, și-i mai aud vocea. Bătrâna Ileana se așază din nou pe scaun și închise ochii. Victor, călare pe calul lui, îi întindea, după atâta amar de vreme, mâna. – Haida, domniță, știi doar cât te-am așteptat? Și, iată, Ileana îi prinse mâna și plecă alături de haiducul ei, trecând apa Lotrului, așa cum făcuse în ziua aceea de mai...

Tcaci Marinela

Data nașterii: 24.02.1966

Studii: Este absolventă a Colegiului Pedagogic, a Facultății de Limbi Străine și a Facultății de Științe ale Educației și de Master în Consiliere școlară și Educație Emoțională.

Ocupația: Profesor

Premii obținute: În liceu, premiul II la concursul “Tinere Condeie”, faza pe județ.

În 2021 a obținut o diplomă de merit la Concursul Național de Poezie „Radu Cârneli” organizat de Revista Arena literară și ADPC.

A publicat în antologia concursului mai sus menționat, antologie numită „Natura și Poezia”. Face parte dintre câștigătorii concursului „Universul Poeziei”, organizat de Editura Ștef, Iași, ediția 2021.

***Premiul I** la secțiunea Poezie, Grupa II, la ediția a XI-a a Festivalului-concurs internațional de creație literară **Bogdania**, București, 21 iunie 2022. Motto: „Voi colinda cu inima mea/mergând prin zăpadă” (Colindă de inimă-Nichita Stănescu)

Perpetuum mobile cu val

Eu am un suflet care plânge demult. El privește cerul în ochi și își desfășoară
părul pe unde, își plutește suspinul în amonte,
fredonează un lied în aval.

Cuvintele stau împachetate la ușă cu genunchii la gură. Nu mai spun nimic.

Toate zâmbetele (în afară de unul) au fost luate pe rând de un val perpetuu cu dinți albi suflecați. Doar tu îmi ții inima în palmă și îi faci un masaj cardiac permanent ca nu cumva să se rostogolească peste pești reci și alge descheiate la nasturi.

Doar tu îmi promiți zilnic un mâine care va fi mereu la timpul viitor iar eu fără speranță te cred. Din colțul oglinzii mă scrutează atent un ochi pentru un verdict competent.

Mă fâstâcesc și îi arăt palmele goale-ochiul clipește ușor.

Îi arăt picioarele goale-ochiul privește fix.

Îi arăt golul din mine așteptând veșnic să vină trenul cu mâine-ochiul oftează.

Îi arăt chipul gol (fiindcă ochii și-au plâns ochii și zâmbetul și-a zâmbit ultimul zâmbet)- și ochiul mă închide ușor.

Zăbrele cad pleoape.

Vid-curcubeu de uitare

Îți dăruisem o bătaie de inimă și o urmă de pas.

Când lebăda își aluneca seara ai zâmbit larg cât un catarg și un zbor de pescăruș la un loc apoi ușor te-ai disipat cu piciorul drept pe o alee înserată.

Am pipăit aerul și adierea cu voal
am alergat pe podul mobil cu vântul în pinteni
să-ți aud pana de vultur și șutul pe poartă
am mângâiat râul în amonte să găsesc cărarea pe mijloc

dar toate au dat brusc un pas înapoi iar eu m-am
trezit cu vidul în ochi.
Știu că erai în spatele lui și că m-ai fixat și tu o
secundă
și mai știu că mi-ai dat bretonul la o parte să vezi
răsăritul
dar acum ochii noștri scurg norii dintr-un alt
unghi
iar vidul are și el treabă deja, pictează o altă
realitate peste mări și țări- curcubeu de uitare cu
boruri largi- fiindcă timpul a rămas acolo la locul
lui
pe o bancă desculță de chip.

Nocturnă

Așa a zis luna
Să vii să mă privești
Să apeși lumina în ochiul meu stâng
Să scoți bezna din ochiul meu drept
Să închizi poarta și să dai drumul la vise să-mi
păstreze argintul
Să înclini orizontul
Că prea drept mi se-nfîșe în coastă
Să scoți sinele meu să i-l dai răsfirat pe o tavă de-
argint
Și să mă adormi ușor sub o aripă gri
Între nuferi de stea.

Tristețe cu ochi

Uneori îmi pun ochii iubirii și tac.
Privesc peștii și poala nopții.
Verde privesc soarele, cerul, plantația de dud.
Tu mă privești și vezi că-mi vin bine ochii
aceștia.
Atunci cerul îmi pune pelerina pe umeri iar eu
devin vis.
Alteori îmi pun ochii de noapte și lacrima- văd în
toată adâncimea ei.
Până în mina ei cobor să adun nestemate.
Căprui privesc marea, orizontul, pe tine.
Iar tu nu mă vezi.
Numai ploaia îmi întinde pe palmă
un vers
iară eu îl adulmec, îl torc, îl ascund.
Dar
foarte des
ochelari opaci mă acoperă ca o talpă
și intru adânc într-un carusel răsucit al timpului
ce mă lunecă mut

dintr-o zi într-un an
ce mă leagănă surd
de la azi spre sfârșit târâind șlapii, defect.
Lumina în întuneric
de-aș putea
aș săpa.

Regăsire

Artistul stătea cu mâinile-n cap
Liniile palmelor sale se încrucișau cu firele de
păr în multiple intersecții vectoriale
Firele de păr îi erau acum linia vieții, linia iubirii,
a destinului
Linii ce coboară spre umeri
Linii ce urcă până la rădăcina gândirii.
Ochii lui închiși deschideau întunericul
Fruntea prin poteci subțiri lansau idei dinspre azi
perpendicular
Gura sa tăcea cuvintele prin văzduhul de rouă
De abia acolo el se văzu pe sine
Era atât de necunoscut sieși!

Gingășie cu timp

De fiecare dată când stau cu fața spre orizont
tălpile mele simt pulsația vieții
în ritm respirat
aud tânguiri rădăcinilor mici
miros susurul izvoarelor reci.
O lume întreagă
sub tălpile mele
se descâlță alert.
Doar tâmpla mea care se spijină de cer
mă mai ține aici
cu ochii înfiți
într-un zbor
în plutiri
în apusuri
în flori înaripate de mai.
Doar buzele tale
îmi șoptesc să mai stau
și eu
nu știu
de ce tac așteptând.
De fiecare dată
când îmi vărs ochiul
în unda ușoară a râului plutind puțin peste pești
aștept iubirea de viață
să-mi țâșnească din trup
o explozie de inimă

să mă împrăştie
printre raze şi nopţi
de aici de jos
dintre fire de iarbă încâlcite de vânt
către vârful cu braţe întinse
şi colţuri de stea.
Şi cum stau
inspirând frumuseţe
expirând timpul meu
chipul lunii-mi ia capul între palmele sale
şi mi-l culcă firav
peste-o umbra,
peste-un gând
peste-un vis
înnoptat.

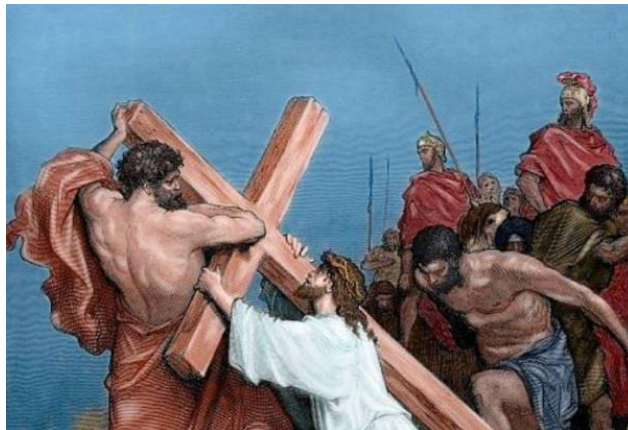
Noi ştim?

Noi ştim dacă chiar trăim sau e doar imaginaţia
noastră ce pulsează imagini
ce se întrepătrund
într-un ireal verosimil?
Ne imaginăm că existăm, că trăim, că respirăm
şi vedem oameni
că ne cunoaştem sau nu ne cunoaştem
că există ziua de azi, că ieri a existat şi să îl ţinem
şi minte aşa cum încerci să-ţi aminteşti o
minciună.
Ne imaginăm că şi mâine va exista,
că ne vom trezi tot noi, arătând la fel în oglindă.
Dar dacă mâine sunt altcineva, necunoscut,
neîntâlnit, nevăzut, invizibil, imperceptibil?
Dacă mâine fiecare dintre noi ar fi altcineva, cum
ne-am mai recunoaşte?

Suntem autorii propriilor noastre romane de
ficţiune
ce decidem dacă vrem să fim aceleaşi personaje
de ieri
sau dacă vrem să apărem într-un nou capitol.
Suntem exerciţii de imaginaţie
într-un univers haotic
care are ziua pentru creaţie
şi noaptea de adormit simţuri.
Şi luna şi stelele ne-am educat că există
şi păsările
şi zborul
să lumineze
privirea.

DIALOG – ADRIAN BOTEZ şi BEN TODICĂ DIALOG IN CRUCE

CRUCEA este graniţa unde DUMNEZEU CONFRUNTĂ OMUL

DIALOG – ADRIAN BOTEZ şi BEN TODICĂ

- Stimate şi dragă MAESTRE (şi Frate întru
Duh), BEN TODICĂ -

....„EL - CEL PUTERNIC”... nu poate fi decât
Dumnezeu... sau un Zeu...

Dacă v-aţi închipuit că EU aş fi puternic,
MĂREŢE MAESTRU BEN TODICĂ! - ...din
păcate, v-aţi înşelat (din prea multă bunăvoinţă şi
din mult-plină CĂLDURĂ FRĂŢEASCĂ!): eu
voiam, de copil, să fiu aşa de puternic, încât să
SCHIMB LUMEA, CU TOTUL - S-O FAC
DREAPTĂ CA PLOPUL, ORI CA FUSUL!!! -
...SĂ-I LECUIESC PE TOŢI CEI AFLAŢI (...ca
şi mine...) ÎN ADÂNCĂ ŞI NEMERITATĂ
SUFERINŢĂ!

...Am încercat să fac asta, prin CUVÂNT: în
toate sanatoriile, prin care am trecut, până la 17
ani (1965-1972) - AM DEVENIT
POVESTITORUL-DE-SEARĂ - pentru sute de
copii suferinzi, schilodiţi de BOALA-URGIE,
din 1957: POLIOMIELITA INFANTILĂ !

...Suiţi, CA NIŞTE ARPEGII UMANE, pe
treptele etajului UNU, ale sanatoriilor (...după
masa de seară - 19,30 ! - ...şi - cu toate ocările
înfirmierelor şi asistentelor - PÂNĂ LA
MIEZUL NOPTII!), SUTE DE COPII
NEFERICIŢI (...ca şi mine...) mă ascultau, CU
RĂSUFLAREA TĂIATĂ... VRĂJIŢI!

- **Distinse DOMN și FRATE în DUH; MAESTRE, D-le Prof. ADRIAN BOTEZ**, Dar EL – CEL PUTERNIC v-a dăruit cu CHIPUL ȘI ASEMĂNAREA SA și atunci El, cel împuternicit devine exemplul față de seamăn de: EL – CEL PUTERNIC. S-a creat o ierarhie de PUTERNICI. El, cel puternic sapă groapă. Toți sapă. Nu e nimeni mai bun ca el – deocamdată.

Domnul profesor ADRIAN BOTEZ s-a jucat cu CUVÂNTUL până a devenit CEL MAI PUTERNIC. Cuvântul trebuie pus la locul potrivit pentru a-și atinge adevărata forță. Deci, TATĂL dorește să ne ridicăm la nivelul IUBIRII SALE. Eu primesc dorințe de la anumiți poeți începători ca să le citesc versurile și atunci, ca să acopăr lipsa de energie, bat în cratiță cu polonicul ca să le acopăr sărăcia. Cuvântul singur nu se poate înălța fără suflet. El trebuie să între în SINERGIE cu APROAPELE tot așa cum intră FĂINA cu APA, SAREA și DROJDIA și FOCUL ca să nască PÂINEA/CUVÂNTUL. Am multe exemple de pâine proastă și pâine extraordinară pe care o mâncam până acasă goală, ajungând la mama cu ea jumate. Mai erau niște nemțoaice care foloseau și cartofi în compoziție și alte mirodenii. Pâinea lor era de mărimea perinii. Pâinea obișnuită e de mărimea unui volan de mașină și are două kg. În Australia, italienii făceau pâine foarte bună. Curgeau paralele și apoi vindeau brutăria emigranților din Asia, care flămânzi după rapidă îmbogățire o falimentau. Ei nu înțelegeau că un aluat ca să crească de mărimea volanului de mașină trebuie să te scoli cu noaptea în cap, s-o frământa de la două dimineața, să crească și apoi s-o coci pentru ora de deschidere, când se trezesc consumatorii. Obișnuit să-mi cumpăr pâinea din aceeași brutărie, azi noul proprietar îmi întinse pâinea obișnuită tot de două kg, însă de mărimea unei plăci de patefon de patru cântece la viteză 33 rpm. O întreb de ce e așa de mică. Îmi răspunde că nu știe, dar că are tot două kg. Era beton pâinea și fără gust. Ea nu are timp să se scoale cu noaptea în cap. O frământă la șase, o coace și la șapte mi-o vinde. Nu drojdie, nu sare, piper, cartofi și alte ingrediente. Am căutat altă brutărie. Așa e și CUVÂNTUL, E ÎNTR-O SINERGIE PENTRU A-ȚI VORBI. Dumneata ai topit și turnat, ai tras la o parte impuritățile ca să curgă curat în formă și cu timpul l-ai aliat ca să-i dai

viață și strălucire. EL – CEL PUTERNIC e mândru de Chipul și Asemănarea SA, ADRIAN BOTEZ! Iar eu mă uit azi la CEL MAI PUTERNIC DINTRE PUTERNICII CREAȚI.

SINERGIA CUVÂNTULUI CELUI PUTERNIC STĂ ÎN SUFLETUL ȘI EMOȚIA CONȘTIINȚEI SALE. Dar ea se construiește cu efort asiduu și multă transpirație și lacrimi. Și pentru asta, e nevoie neapărat de CREDINȚĂ în CUVÂNT, deci în Dumnezeu. Chiar într-un viitor de mii de ani sau milioanele de ani ale civilizațiilor EXISTENTE, SIGUR din univers, credința în FORȚA SUPREMĂ „TATĂL” RĂMÂNE. Civilizația nu există fără CONȘTIINȚĂ și ea, la rândul ei nu există fără CREDINȚĂ. Se hrănește prin ea, este sufletul - prin SUFLET.

- ...Dar... degeaba: CUVÂNTUL MEU n-a schimbat NIMIC, în SOARTA lor, în SUFERINȚA lor... Poate că, totuși (...trag nădejde, și eu, ca PROSTUL!), i-a împlânzit și îndemnat spre CARTE... poate, doar, vreo câțiva, să fi devenit mai buni și... „ISCUSIȚI TRAFICANȚI DE VISE” (unii dintre ei mi-au citit „CĂRȚILE”, scrise, cu mare emfază, încă de pe atunci...!)... „DROGAȚI SACRI AI CUVÂNTULUI”...

- Căile Domnului sunt misterioase. Dumneavoastră le-ați fermecat și șlefuit sufletele. Ei au plecat prin lume, nu au mai văzut chipul profesorului, acel SIMBOL dumnezeiesc, însă învățăturile au intrat în SINERGIA CARACTERULUI. Ei au devenit altfel de SUFLETE decât puteau fi dacă nu v-ați fi întâlnit. Se spune că Omul devine personajul eroului ales din prima poveste spusă de părinți sau învățător. Unii aleg să fie zmei, alții să fie feți frumoși, și așa rămân până la moarte. Dumneavoastră le-ați modelat sufletele cum modelează fierarul sabia Katana, care la prima vedere e o simplă lamă, însă nimeni nu realizează că în ea se ascund în jur de 30 de lame forjate una peste alta. Și atunci, te întrebi de unde sărăntocul ăsta de la plug e atât de înțelept? – Pentru că a avut învățători înțelepți. Îngerii din ei nu vă vor uita niciodată. Pentru că s-au îmbrățișat la ore cu îngerul dumneavoastră și îngerii nu uită. Așa am procedat și eu cu actrita Anita Ekberg din „La Dolce Vita”, de care mă îndrăgostisem la zece

ani, când stăteam în rândul din față la cinema, iar când a venit în Melbourne acum vreo 30 de ani, femeie în vârstă cu Festivalul de film Felini, am îmbrățișat-o ca să dau șansa îngerului meu să se atingă de îngerul ei care era spoit de îngerul marelui talent Federico Fellini.

- ...AȘA AM PROCEDAT ȘI CA PROFESOR DE ROMÂNĂ, ÎN ADJUD, LA UN BIET LICEU AGRICOL... printre copiii de țărani, din satele dimprejurul Adjudului.

Câțiva M-AU ÎNȚELES... vreo ȘASE-ȘAPTE M-AU URMAT (...sunt, și ei, în Iași, PROFESORI DE ROMÂNĂ... sau PREOȚI, în bisericile Adjudului... unul numai mi-a scris așa:

„...Până să vă cunosc pe dumneavoastră, la ora de ROMÂNĂ, și-nafara ei, din clasa a IX-a și până-ntr-a XII-a, eu nu știam de HRISTOS, nu știam de PATRIE-PĂMÂNT SFÂNT, precum nici de NEAM AL LUI DUMNEZEU! Acum, DATORITĂ DUMNEAVOASTRĂ, CARE VĂ PUNEĂȚI SUFLETUL PE CATEDRĂ, LA ORA DE ROMÂNĂ! - ...sunt creștin convins și practicant... ACUM am dat (și am și intrat!), la SRI: SCOPUL MEU ESTE SĂ LUPT, DE-ACOLO, din <<BÂRLOGUL SATANEI>>, să-i TRANSFORM, PE SEREIȘTI, DIN TRĂDĂTORI DE ȚARĂ - ÎN EROI...<<AI PATRIEI SFINTE ȘI AI NEAMULUI LUI DUMNEZEU>>, cum ne spuneți dumneavoastră, multiubite domnule profesor”...!!!

- Trăim într-o lume hipnotizată. E ca și cum a intrat într-o sală plină de spectatori, magicianul a ridicat brațul, a făcut o arcă peste noi și de atunci alergăm bezmetici după teoriile lor. Că Dumnezeu e mort, că viitorul planetei va fi locuit de roboți, că tehnologia și inteligența artificială e următoarea treaptă a civilizației, va fi Dumnezeu pe pământ etc., mașini autoadaptabile sau mașini de educat, capacitatea unui calculator (mașină) de a imita funcții umane, cum ar fi raționamentul, învățarea, planificarea și creativitatea. Ho, ho! Digitalul ȘI TEHNOLOGIA SUNT DOAR UNA DIN SUTELE DE SCULE DIN LĂDIȚA DESTINATĂ, DATE DE DUMNEZEU SĂ-MI UȘUREZE VIAȚA, NU SĂ MĂ ELIMINE. Eu nu vreau mașini teleghidate să mă ducă unde și când vrea sistemul. Eu abia am așteptat să conduc

una, în asta constă excitarea trăirii. Am așteptat ca tata să mă învețe să merg pe bicicletă, nu să mi se dea acum biciclete, gata echilibrate și controlate prin GPS. Ființa nu e un vierme în latrină cum suntem convinși de unii istorici că în asta stă fericirea. O mână de PARANOICI au găsit o nișă de îmbogățire rapidă. Totul e bine ca viteză și execuție, însă nimeni nu își pune problema celui de la butoane. În 1962, Președintele Kennedy a avut nevoie de 13 zile de reflecție, de la descoperirea rachetelor sovietice în Cuba. Astăzi, specialiștii ne spun că o decizie similară poate fi luată în 5 minute. Da, e adevărat „tehnologic”, însă cine sunt cei care apasă pe buton? Unde sunt alți Kenedy/s? Niciunii dintre acești călăreți ai viitorului nu vorbesc nimic despre ființa umană. Nimeni nu face nimic pentru înnobilarea conștiinței umane, că sigur, dacă am fi educați și pregătiți pentru viitor, nu cred că va mai fi nevoie de războaie. O SINGURĂ SCULĂ DIN LADA EXISTENȚEI UMANE DEVINE PESTE NOAPTE dumnezeul OMULUI. Dar suntem normali? Elevii dumneavoastră vor avea o reținere și simpatie creștină față de viață și de aproapele.

- ...Dar, mai mult decât niște OAMENI CARE SĂ-ȘI ȘTIE LIMBA, S-O SCRIE, CÂT DE CÂT, CORECT..., mai mult decât să-i învăț, pe câți m-or fi ascultat, SĂ CREADĂ ÎN HRISTOS ȘI SĂ GÂNDEASCĂ (...și să VISEZE!) CU CAPUL LOR, cu SUFLETUL lor..., SUFLET PE CARE SĂ NU ȘI-L VÂNDĂ, SĂ NU ȘI-L UITE...

- Dumneavoastră ne-ați dat prin îndemnul și SINERGIA CUVÂNTULUI fisuri printre scândurile bătute de satana la fereastra sufletului nostru prin care se văd sclipiri din GRĂDINA MAICII DOMNULUI. E de datoria noastră să punem mâna pe rangă și să le lărgim, să trecem prin ele. Credinciosul e un om mințit. Dacă privești universul, nu vezi decât constelații, materie neagră și marele bang, NE SPUNE SATANA. Curând, noi îl vom cuceri, ne îndeamnă el cu aroganță, fără a-și aminti că însuși Albert Einstein a renunțat la elementele Spațiu și Timp din formula sa. ÎN LĂDIȚĂ TREBUIE SĂ FIE O ALTĂ SCULĂ DIN SUTELE POSIBILE PENTRU A TE ÎNTÂLNII CU ADEVĂRUL. Cerul înstelat nu este decât o

fațadă MAESTRE, după umila mea simțire. Cum îl explică ei, nu este Dumnezeu perceput și simțit de mulțime, și au dreptate, ci este o halucinație. Nu poți sta de vorbă cu EL prin ÎNCHIPUIRI. Imaginați-vă la calculator, scriind o scrisoare iubitei. Dumneavoastră bateți prin tasatură literele care apar pe ecran. Ele nu apar la fel la destinație, ci sunt prelucrate, culese prin mici explozii, descărcări electrice, prelucrate și modulate, amplificate și emise printr-o antenă în spațiu, apoi destinatarul captează aceste unde radio pe care le reface în aparatul sau. Deci, tot acest lanț, această filieră de procesare de după cerul înstelat prin care OMUL ȚINE LEGĂTURA CU DUMNEZEU este format din ELEMENTE MISTERIOASE și TAINĂ. Asta ne ascunde MAGICIANUL. Ce vedem e o CAPCANĂ. Satana se pregătește să treacă cu tăvălugul peste întreaga planetă. E de datoria noastră să demonstrăm că suntem PUTERNICI DUPĂ CHIPUL ȘI ASEMĂNAREA CELUI PUTERNIC. LÂNGĂ EL PE CRUCE ÎN RUGĂCIUNI ȘI PIOȘENIE!

- ...Multă, multă sănătate, TUTUROR!
CU ÎNCREDERE, Ben Todică

AL. FLORIN ȚENE

Florile Sarmisegetusei

Prima piesă din seria **EPOPEEA ROMÂNĂ**
(Dramă istorică în versuri, în trei acte).

Motto: „Unități iubitoare, soldați, Anonime ecouri de lacrimi.” - Quasimodo

EPOPEEA ROMÂNĂ

Cuprinde următoarele piese de teatru în versuri:

-**Florile Sarmisegetusei.**

-**Io, Mircea Mare Voievod și Domn.**

-**Cozia (Legenda Mănăstirii Cozia).**

-**Tudor.**

-**Un om pentru revoluție.**

-**Unirea suntem noi...**

-**Vă sumez, domnule Doctor!**

-**O stafie tulbură speranța.**

-**Ce rămâne după ce pleacă cirul?**

FLORILE SARMISEGETUSEI

Personajele:

DECEBAL-regele dacilor,

TRAIAN-împăratul romanilor,

VEZINAS-marele preot al dacilor,

LICINIUS-general și spion roman,

LONGINUS-general și sol roman,

TEHOMIRDURASBALDOBAL-

căpetenie dace,

HASDRUBALSABINUSPROPELIUSLILIANUS-

meșteri și spioni,

CASSIUSCELUȘ

CĂPETENIE ROMÂNĂ,

VRACIUL,

TEMNICIERUL,

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI,

OLACUL,

UN OȘTEAN,

STRĂJERUL,

ÎNTÂIUL FRUNTAȘ DE OASTE DACĂ,

AL 11-lea FRUNTAȘ DE OASTE DACĂ,

AL 111-lea FRUNTAȘ DE OASTE DACĂ,

ÎNTÂIUL OȘTEAN,

AL 11-lea oștean,

DOCHIA- fiica regelui Decebal și Marea

Preoteasă a Sarmisegetusei,

ZADA-fecioară și Preoteasă,

III-IX FECIOARE ȘI PREOTESE,

ÎNTÂIA FEMEIE,

A UNUSPREZECEA FEMEIE,

IONUȚ-copilul lui DOCHIA plămădit cu

LICINUS,

OȘTENI; POPOR.

Urmare din numărul anterior

TABLOUL II

(Iatacul Dochiei. Peretele din dreapta cu fereastra largă. Pe același perete

Este o ușă. O a doua ușă se desenează în colțul stâng al peretelui din

fundal. Înăuntru lăicere, măsuțe, etc. La lumina unei făclii de ceară Dochia se gătește cu podoabe de nuntă. Zada o ajută. Pe fereastră se observă că în sala cea mare din dreapta, luminată cu torțe și multe opaițe, ospățul e gata și oamenii așteaptă. Dochia mâhnită își cercetează cu ochii împrejur gătelile).

Scena 1.

ZADA

Dochia! Deasupra nimic nu-i,
Aici, neamul cu grijile lui!
Eu mor, prescriptul să-l împlinesc.
Ooo...mi-a fost drag cu tine să trăiesc
Dar neamul dacic în veci va fi
Și acest pământ îl va iubii.
Iată, sovonul îți stă bine,
Ciupagul cu săbace stau pe tine,
Frumos salbele de aur ți se așează pe piept
De îți fac trupul împlinit și drept
Când pe trup domnesc se dau.

DOCHIA

Și toate acestea...pentru mine farmec n-au!

ZADA

Tinerețea le cere,
Are nevoie de ele.
Farmecă pe Tehomir când te va zării...
Văzându-te astfel Licinius ar tresării...
Cine știe dacă în temniță, fără soare,
Nu așteaptă o rază de soare...
Un semn de iubire!?
Nu te cutremură din fire,
Eu știu prea bine că mâine seară
Voi fi nimic. Afară...
Voi fi scrum
În brazda din drum
Prefăcută de Dava, meșter iscusit,
19
În urna sacră a unui...mit.
Și totuși mă gândesc cât mai bine
Să mă bucur de restul zilei care vine.

DOCHIA

Adevărat, Zada...
Un....totuși, stă greu cât un munte...
Alături prăpastia deschisă...fără punte...

ZADA

De ce să fiu altfel? Dincolo fericirea e deplină,
Sunt, însă, atâtea lucruri ce încântă viața cu lumină.

DOCHIA

Ba, chiar, nu așa!? Ne ademenesc unele care
Nu ne așteptam fiecare?
Viața e acolo, Zada, unde o simți cu propria
ființă,
Nu unde judecata dură condamnă la neființă!
Dacă temniței i-ar fi dat mereu podoaba de acum
Acolo doresc să trăiesc viața-mi cu-n singur
drum.
De acolo simt că vineri
Vraja vieții pentru mine.
Nu..., Zada! Măine în zori acela care m-a răscolit
Nu trebuie să moară, trebuie iubit.
Să-l știu pe acest pământ ori unde ar fi
Al meu să fie! Ași îndrăzni...
Dar...gândule neîmplinit
Nu te văd, încă, să fi înfăptuit.
De la moartea slăvitei mele mame
Tata m-a crescut departe de lume.
Iubită sunt și acum când sunt mare
Să-i aduc în viață tulburare!?
(După o mică pauză).
Noi mergem înainte, doar nu suntem raci,
Împotrivire nu încap din partea femeilor la daci.
Și atunci, cel sortit, Tehomir îmi este
Chiar dacă în inimă a încolțit o altă poveste.
Voinței tatălui meu a mă împotrivi
Eu nici în gând nu aș îndrăzni.
Nunta poate, deci, să urmeze...
Tehomir să fie vesel, să viseze...
Înainte de aceasta, însă...
Nu-mi este dat Licinius. O știu. Sunt învinsă.
(În timp ce Zada privește pe fereastră).
Dar cui să-I spui
Că mă îngrijorează viața lui!?
ZADA
Sunt aici toți!
DOCHIA
E și temnicierul la porți!?
ZADA
Și străjile toate sunt.
DOCHIA
E nimerită clipa. Pe cuvânt!
ZADA
Încă surlarii la ospăț nu ne cheamă,
Așa că timp avem...nu mi-e teamă...
DOCHIA
Ce face temnicierul acum?
ZADA
(Privind pe fereastră).
E vessel, se uită pe drum.
Alături e vraciul, ghicește la toți pe rând,

Așa că nici o bănuială nu le trece prin gând.

DOCHIA

Atunci...fie ce o fi!

(Își aruncă pe umeri o mantie neagră).

ZADA

(Veselă. Se înveșmântă la fel).

Alături de tine, Dochia, și-n ultima zi!

DOCHIA

Iartă-mă iubite tată!

Îți încalc judecata dreaptă.

M-a sărutat pe obraz o rază de lună,

Zefiru povestindu-mi în plete îmi pune cunună,

O rândunică în zbor

Îmi șoptește de departe un dor.

Mă îmbată mirosul florilor,

O viață nouă mă înfioară

Îndemnându-mă să gust din ea întâia oară.

Visez...Pe vis nu sunt stăpână,

Mă iartă, dar, Zalmoxis, că fapta-mi e bună!

TABLOUL III

(La lumina lunii se desenează ușa beciului

domnesc. Drept încuietore e o

grindă grea din lemn de corn petrecută în cujbe

de nuiiele. Dochia cu Zada,

grăbite, par în zadar a încerca să dea jos grinda).

Scena 1.

DOCHIA

(Îndârjindu-se într-o supremă efortare).

Fetele poporului se întrec cu bărbații în putere,

Ba îi ajută și la război și în alte lucruri grele.

Iar eu, fiica regelui, des la vânatoare mă duc

Și nu pot da înlături acest butuc?

ZADA

Se zice că iubirea dă puteri nebănuite.

(Izbutesc de astădată a da jos grinda. Ușa se

deschide. Cei închiși nu

îndrăznesc să iasă).

DOCHIA

A voastră este binefacerea libertății sfinte.

ZADA

(Spre Sabinus).

Iubitule! Iubitul meu!

Fă să înțeleg rostul vieții în ultimul meu ceas,
greu...

Dă-mi sărutul tău și eu ți-l dau pe-al meu de fată,

Să simt bucuria vieții toată.

Gândul îmi v-a arăta o viață îndelung trăită,

El mă face să inched atâtea ani într-o picătură de
vreme vrăjită.

Cât v-a destina

Soarta acelor bătrâni care abia ating vârsta mea.

Balsamul divin îl dă numai sărutarea ta,

Pentru atâtea m-am născut pe lume și viața numai
atâtea vrea.

SABINUS

Îmi dau seama și de-abia

Acum mă încredințez de iubirea ta,

Curată, Zada, draga mea

(Se îmbrățișează și se sărută).

DOCHIA

(Către Licinius).

Frumosule străin! Să duci cu tine în țara dușmană

O veșnică primăvară diafană,

Amintirea fermecată de un vi din viața mea

Ce fără voie am încercat s-o trăiesc aievea.

Întotdeauna și totuși niciodată.

Un vis ce se-ncearcă să ne lege.

Iată bucuria unei fiice de rege.

(după un timp de gândire).

Și, pentru că orice clipă de zăbavă

Pierzanie adduce, degrabă

Plecați spre țara voastră însorită

Unde vă așteaptă o soartă fericită.

LICINIUS

Stăpână slăvită!

Îți datorăm viața noastră, chinuită!

(Se apropie spre a-i săruta poalele mantiei lui

Dochia).

DOCHIA

(Se împotrivește).

Acest semn mi-a pătruns în fire,

Trezește în sufletu-mi o neîncercată fericire,

Să ști că fapta mea nu e îngăduită și e mare păcat,

N-ar faceo nici cea mai de pe urmă fiică de
comat.

Un zeu ascuns, necunoscut dacilor, m-a
îndemnat.

LICINIUS

E amorul și dragostea, stăpână a visurilor mele.

DOCHIA

Ai venit cu ele, să te duci cu ele!

Aici, vezi e țara războaielor din tată-n urmaș

Nu pot găsi o clipă de sălaș.

(Se aude cânt de harfă. Apucând pe Zada de
braț).

Muzica ne cheamă, ne cheamă...

Ziua de mâine de care mi-e teamă.

Zada, Zada! Te-am avut pe tine,

Cu cine am să rămân de mâine!?

ZADA

Te du, iubitul meu, sabinus și în inima ta
păstrează

În veci un loc pentru cea care te iubește și visează...
(Meșterii romani pleacă. Dochia alături de Zada, abătute și îndurate țin capetele plecate).

LICINIUS

Amor, Venus și voi zei, stăpâni ai humii,
Protectori ai cetății lumii,
Mai repede decât gândul ați sprijinit pe fii ei
Ce pătimesc sub soare.
Pământul Daciei e prielnic. Pe sfintele altare!

TABLOUL IV

(Sala cea mare, zisă a poporului. Pentru că reprezentanți ai altor popoare nu există la Curtea Regelui Daciei, oaspeți sunt doar câțiva bătrâni taraboști care alcătuiesc un fel de senat dac și căpeteniile oastei. Unii dintre ostași stau pe lăicere în preajma mesei, alții în picioare. Toți așteaptă intrarea, mai întâi a Dochiei, și apoi a regelui Decebal. Harphe, lăute, pe ici pe colo, surle cântă și dau semnalul stadiului la care se găsește sărbătoarea. Într-un grup de tineri, vraciul, un bătrân orb, ghicește fetelor în palmă. Cei din jur râd și fac haz. Pe ușa din stânga intră, abătute și obosite, Dochia și Zada. Tehomir împreună cu căpeteniile oastei le întâmpină).

Scena 1.

TEHOMIR

Aștept de mult această clipă. Mâna ta să mi-o întinzi,
(Se iau de mână).

Ooo, fiorule, iată, mă cuprinzi
Și îmi apari într-o frumoasă
Fată ce-mi este mireasă.

CEI DE FAȚĂ

De noroc și îndelungă împărăție să aveți parte!

UN OȘTEAN

Nu mai e cea fost, mai bine taci!
Când dintr-o clipire spuneai ca după...vânt,
Ce-am pățit și câte zile mai sunt...

Scena 2.

DECEBAL

(Intră grăbit și tulburat împreună cu Vezinas).
Înlături cu voia bună! Și minciuna vracilor!
Nu sunt date acestea regelui dacilor.
Oh! Cum de cincizeci și atâția ani am avut numai necaz,
Parte n-am avut de-o fărâma de răgaz!?
Străjeri de departe din Barodina, aman
Ne-a trimis vorbă că imperatorul Traian
Trece podul cetatic de peste Istru construit colan

Și aruncă peste Dacia armata imperiului roman.
Tot ce are Dacia pe câmpiile-i înșorite,
Râuri, pâraie, șuvoaie, în cale să-i fie năpustite,
Să nu văd nici-un suflet în urmă rămas!

Toată suflarea să se ridice într-un glas!

Să dăm foc, să otrăvim fântânile, nici chiar o fiară

Să nu găsească hrană, de foame și sete să piară!

O delegație cu Bituvas degrabă la Quarzi

Și Stordiști, cereți ajutor și la nomazi.

Tu, Duras, cu tabăra ta, la Pelendava din vale

Să-i urmărești și să le ți cale.

Tehomire, împreună cu Hasdrubal marea oaste veți alcătui,

Și de va fi nevoie în luptă veți murii.

Baldobal! De vor ajunge la Durdava, vor fi destul de obosiți,

Acolo le cădeți în spate și trimiteți ploaie de sulii.

Bărbația e întrupată în voi, sabia Zalmoxis v-a dato în mână,

Tot ce are mai bun Dacia vă pune la îndemână.

Apărați acest străbun pământ!

(Scoate sabia, la fel fac toți ceilalți).

Astă spadă va fi pusă în teacă până ce dușmanul nu va fi înfrânt.

(Întinde sabia în semn de jurământ, ceilalți încrucișează săbiile cu a sa).

“ Străji credincioase ale zeului sfânt

Vom apăra până la moarte al Daciei pământ. “

TOȚI

“Străji credincioase ale zeului sfânt

Vom apăra până la moarte al Daciei pământ.”

DECEBAL

(Către Zada).

Zada noastră, cum te iubim aici și-acolo te vom iubi!

Ai fost preoteasă lui Vezinas, dincolo mireasa lui Zalmoxis vei fi.

Spuneai că faptele dacilor și gândurile lor

Sunt împotriva dușmanilor.

ZADA

Socotesc că până mâine seară chiar îi voi spune

Înțeleptele-ți cuvinte, slăvite stăpâne!

DECEBAL

Temnicier! Pe meșterii romani închiși nu-i mai lăsăm în viață,

Îi trimitem lui Zalmoxis dis-de-dimineată!

Să-i aruncați în tainița cu flăcări și vor

Fi sfâșiați de zeul negurilor.

VEZINAS

În împărăția atotputernicului Zalmoxis e
râmduială,

Se vede totuși că nu-i dreaptă socoteală,
Sacrificiul nu-i destul, zeul e mâniat,
Mai avem pocăințe și jertfe de indurate.

DECEBAL

Mireasă a Daciei, fata mea,
Cu celelalte preotese te vei ruga.
Degrabă pregățiți oastea cea mare, cu noi e
marele zeu!

Alături de voi merg și eu.

După ce vom zădărnici lovitura dușmană,
Urmărim până peste Istru armia romană.
La Roma voi să ajung, să-i nimicesc
Templele romane, iar din pietrele lor să zidesc
Un uriaș altar să fac
Pentru zeul protector al neamului dac.

ACTUL II

TABLOUL V

(În dreapta și pe fundal se vede capul de pod ce
duce la Drubetis. În
stânga și colțul din fundalul scenei se pierde în
perspective albastră
Danubiul. Dincolo de marele fluviu se văd munții
stâncoși ai Daciei. Mai
în față, șes întins acoperit cu corturi care
adăpostesc armia romană. În fața
cortului împărătesc traian stă de vorbă cu
Licinius, Longinus și alte
căpetenii ale castei).

Scena 1.

TRAIAN

După cum vezi Licinius, podul îl trecem cu mare
fală,
Dar...am în suflet o îndoială
Pe care mi-ai alungato acum,
Fiindcă nu cunoșteam spre inima Daciei drum.
E țară cu multe cotituri, mreje și oșteni șireți,
Cu fete frumoase și vrăjitori isteți.
Iubite Licinius mi-ai dat încredere și ostașilor mei
Ai dat sprijinul tău, te fac eroul Romei!
Să cadă miresme ca în vise,
Semințe de grâu pe altare aprinse!
(I se dă dintre acestea aflate într-un vas anume de
către un oștean).
Ne așteaptă cu fală Penații
Fetele, nevestele și frații!
Zei ai Romei mândre, purtați cu grija înaltei
cetăți,
Faceți să cadă sub spadă și scut vietăți,
Brațul roman să se întindă până departe,

Stăpânirea lui Jupiter, a lui Marte, dreptatea
împarte!

A voastră e! A tuturor! A urmașilor...
Puternici zei și zeițe cuprinse de dor!
Semn de izbândă îți este rostul de-acum în for,
Semeț și încumetat rege al dacilor,
În zadar îți este vitejia și orice faptă,
Lângă carul august lanțurile-asteaptă!

LICINIUS

Deapănarea rog zeii spre înalta lor cinste
Să revăd sarmisegetusa unde mi-am lăsat
sămânța de iubire.

Acolo vă arăt, dacilor, cine a fost batjocorit!
Eu, tată-l unui fiu de-apărarea iubit.

TRAIAN

Licinius, eu te susțin și Roma te înțelege
Lângă fiul tău vei sta în Dacia sau cu noi vei
merge?

Tu singur vei Alege!

LICINIUS

Am ales, voi merge cu tine, prea m[rite]!

TRAIAN

Ce ziceți generali de aceste cuvinte?
Gândesc Licinius să te trimit pe tine
Sol la Daci, doar îi cunoști mai bine
Și vei încredința pe regale dac
Că este înzadar tot ce fac.
Împotrivirea îl va costa multe vieți omenești.
Să vorbești cu mândrie, chiar dacă iubești,
Așa îi stă bine unuio general roman victorios.

LICINIUS

E bună chibzuiala. Sunt bucuros
Să îndeplinesc porunca împăratului maiestos!

TRAIAN

Ai Romei suntem, patroni și salvatori!
Capitalei lumii să-i aducem vestitele comori.
Să mergem oșteni, birunța ne așteaptă!
Fala romană e plămădită din faptă,
Din străbuna vitejie,
...din a noastră mândrie.
Cu încredere să pășim pe podul lui Traian
Spre ținta deplină din acest an!
Licinius vei merge în frunte!
Armia romană e un munte!
(Oastea începe să treacă, înșiruindu-se pe pod).

TABLOUL VI

(Înăuntru templului sacru din Sarmisegetusa.
Pereții sunt împodobiți cu
ramuri înverzite. Deoparte și de alta stau
strajurile-lupii de armă.
În față e

o perdea mare albastră, ce se trage înlături când
rugăciunea începe odată
cu furtuna. Pe întinutul perdelei uriașe, în linii
simple și mari se desenează
o trimitere la zeul Zalmoxis. Un credincios e
aruncat în sus și apoi cade
între sulile ținute în mâini voinice ale
oștenilor).

Scena 1.

TEMNICIERUL

E gata prea bune îngrijitor?

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI

E gata! Aștept semnalul de sobor.

Furtună, trăznete, vijelie

Și fulgere așteptăm să vie.

Porunca este dată,

Când norii se vor înălbi, de dată

Toți dacii de la stăpân la slugă

Să ia parte la rugă.

În ascuns, unul dintre ai noștri a nesocotit

Ce regele a poruncit.

O să dea peste noi năpasta!

Suntem îngrijorați de-aceasta!

TEMNICIERUL

Să nu-l rable Zalmoxis. Nemernic trădător!

(După o pauză).

Ți că preoteasa ce mare, Dochia, are un fecior?

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI

Știu! Am aflat mai aman.

E plămădit cu un general roman.

TEMNICIERUL

E în grija Olacului, și la botezat

C-un nume amestecat. Din Licinius, tatăl lui, i-au

zis Inus,

Dochia îi spune Ionus

Și Olacolul Ion îi spune,

Noi, Ionuț o să-l strigăm pe nume.

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI

În Tehomir inima îi plânge

Dar decebal l-a recunoscut pe Ionuț nepot de
sânge.

Copilul e nevinovat și îi născut pe acest pământ

Și este urmașul acestui Templu sfânt.

TEMNICIERUL

Dar cu noi ce se va întâmpla

Când romanii fetele dace le vor lua?

Ne vom amesteca cu ei,

La care zeu ne vom ruga, la care zei?!

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI

Dacă după rugă și blesteme vinovatul nu se-arată

Pe muntele Orole nu va urca să-i fie plată

Sfârșitul binemeritat.

Atunci vei rămâne, tu, mare temnicier, vinovat.

Așa-i înalta înțelepciune de rege orânduită.

Slăvitul Vezinas a găsit chibzuință destul de
nemerită.

Iscoade în grabă au fost trimise pe rând

Și nu s-a aflat sclavii unde se ascund.

Ei cunosc semnele flămării, catapultele, armele
mari și mici

Și am ales...drumurile ce aduc aici.

(Se aud tunete).

TEMNICIERUL

Stăpâne puternic, al Daciei Zeu,

Tu ce pătrunzi în tainele sufletului meu

Să-mi vezi viața fără vină,

Scoate adevărul la lumină,

Ocroțește poporul și țara, pedepsește pe cel ce a
încălc

Legile ei. Urăștel pe cel vinovat.

Cât despre mine, oricând, iubite Îngrijitor,

Sunt gata a muri pentru popor!

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI

Și acum, pentru că tunetele au început să

vestească

Rugăciunea poporului, nu e bine aici să ne
găsească.

TEMNICIERUL

Și mai ales pe mine au început să mă bănuiască...

Aaa...! Iată, chiar domnița, prea bună și blândă,
marea preoteasă!

ÎNGRIJITORUL TEMPLULUI

O doare grija țării și a noastră soartă.

TEMNICIERUL

Să așteptăm afară, ceva mai încolo...lângă
poartă.

(Ies).

Scena 2.

DOCHIA

(Intră tulburată).

Zeule a totputernic pe cărarea fulgerului trimite

Un semn de bine în Dacia, prea sfinte!

Și de prăbușire a dușmanului, și îndemn

La victoria noastră, de iertăciune un semn.

Iar dacă pentru fapta mea ești neîndurător,

Cruță neamul, țara și al ei Conducător,

Dacă plăpândeii mele fapte i-a fost această
soartă

Nu fug, aștept pedeapsa pentru faptă.

Scena 3.

1-iul CETĂȚEAN

(Intrând se apleacă în semn de rugăciune).

Doamne pedepsește vinovatul și apără țara!
(Femei și cetățeni intră la rând, unii după alții,
rostind diferite
imprecațiuni și blesteme).

1-a FEMEIE

(Cu un prunc în brațe)

Copiii nu-s vinovați, stăpâne, nu pogorî asupra
lor povara!

II-a FEMEIE

Nouă feciori am avut

Opt în război au căzut,

Eu pe-al noulea îl omor

De este trădător.

II-lea CETĂȚEAN

La Tapae șapte răni am primit

În schimb o sută de dușmani am nimicit.

Un general de-acum, ajută-mă să omor

Și-apoi primește-mă în lăcașul tău odihnitor.

III-lea CETĂȚEAN

Pe cel ce călcată voia stăpânirii

Să cadă trăznetul nimicirii.

IV-lea CETĂȚEAN

Prigonește pe ai lui,

Să cadă casa în pârjolul focului.

V-lea CETĂȚEAN

Prea sfinte Zeu, nu-l mai răbda!

VI-lea CETĂȚEAN

(Cetățean orb)

Să aibă parte de lumină precum vederea mea!

VII-lea CETĂȚEAN

Să-l sfâșie zeul negurilor!

VIII-lea CETĂȚEAN

Te îndură de popor!

IX –lea CETĂȚEAN

Prea înalte Zeu! Nu ne prigoni!

Prea bune Zeu ! nu ne urgisi!

Scena 4.

(Credincioșii intră în grupuri și fiecare șoptind
câte un cuvânt de
rugă se produce un straniu murmur. Printre cei
din urmă intră Decebal
înconjurat de căpeteniile castei).

DECEBAL

Asta e părerea mea,

Romanii ne sunt dușmani și răgaz nu o să ne dea.

Marea oaste, mă gândeam...

A fost gata mai curând decât credeam.

Graba e mare, totuși m-am gândit

Că zeul e mâhnit

Și pentru al face mai înduplecatg

Poporul la rugă l-am chemat.

După cum ați aflat, o faptă nelegiuită

În cetate, acum, a fost săvârșită.

Un trădător găsită porunca-mi s-o nesocotească,

Pe meșterii romani închiși să-i dezrobească.

Spioni îi bănuisem și am hotărât să-i ucidem
acum,

Să ne croim cu bravură obștească drum

Spre victoria noastră și libertatea acestui popor

Care își va continua viața de aici, dincolo, la zeul
nemuritor.

Dar măsura pe care am luato a fost încălcată,

Iar ei se duc cu vești la romanii ce-i așteaptă.

Sunt meniți pieirii orice roman!

Fiindcă din străbuni e dacului dușman.

(Fulgeră și tună).

Iată, trecând prin ploii

Zeul pe nori venita între noi.

Toată cetatea este de față,

Trădătorul este aici în viață.

Înaintea lui Zalmoxis, atotputernic și plin de
bunătate,

Să-și dea seama, cântărindu-și vina, să se arate.

Mărturisind, ușurare de cuget dobândește,

Pentru a lui vină țara pătimește.

Ispășirea degrabă,

Zalmoxis nu îngăduie zăbavă.

Care colț al țării naște trădători?

Aceste buruieni udate cu roua din zori

Cresc în Dacia străbună?

De când? De unde se adună?!

...Și altă dată Roma astfel de stârpituri ne-a
trimis,

Dar dacul a știut să fie de ne învins.

În alte vremi sămânța blestemată n-a prins în
pământ acesta bun.

Ne-o spun poveștile și cântul străbun.

Sunt multe mreje întinse de romani,

Ei știu pieziși să-l poartte de ani.

Noi știm doar lupta dreaptă

Răsplată după faptă.

(Se aud tunete puternice. Perdeaua se dă înlături
și lasă să se vadă,

atârând de bolta templului, pe fundal, un fulger,
în zig-zag, din aur

sclipitor. Pe fondul de afară al norilor negri,

răzvrătiți, se văd în dosul

altarului, oarecum pe o estradă a acesteia,

siluietele negre ale unui grup de

oșteni care țin în mâini sulii lungi și ascuțite.

Mai departe se reliefează

muntele Orole).

Scena 5.**OLACUL**

(Îndreptându-se cu un copil de aproximativ patru ani spre Decebal. Toți privesc curioși spre el și copil. Decebal, bănuind cine este copilul, face un pas de întâmpinare. Se lasă o tăcere adâncă. Din când în când liniștea este sfâșiata de câte un tunet și fulgere).
 Prea iubite rege al acestui pământ,
 Vorbele crude să-ți cadă în vânt!
 Tu care ești să fi drept,
 Fi și de această dată înțelept.
 Omul se schimbă cum totul e în schimbare,
 Ce este fruct azi, ieri a fost o floare.
 Nu uita că iubirea e sfântă și poate cădea în păcat.
 ...Și noi am iubit,
 Și poate am greșit...

Dar zeul ne-a iertat.

Vezi acest copil ce tremură și plânge?

E floarea unei iubiri și în vinele lui curge

Domnescu-ți, prea sfântul, sânge.

(În sală se produce rumoare. Dochia se repede spre copilul pe care ea nu-l mai văzuse de la naștere. Este oprită de celelalte

preotese. Decebal

privește copilul drept în ochi, stand drept, de neclintit).

DECEBAL

Știam! Așteptam clipa aceasta să fie adunat întregul popor,

Să-mi recunosc nepotul în acest micuț fecior.

(Se apleacă și ia copilul în brațe. Îl mângâie pe creștet și îi dăruie o floare

pe care o ia din mâna unei femei).

Aici, în fața tuturor,

La picioarele marelui zeu nemuritor recunosc în acest fecior

Viitorul meu moștenitor!

(Poporul îl aclamă. Fulgere luminează încăperea.

Decebal ridică copilușul

deasupra capului. Dochia plânge).

El este urmașul, urmașilor poporului meu!

Știu, a înțelege e destul de greu

Că în vinele lui curge sânge de dușman.

(Se lasă o tăcere profundă).

Sângele lui Licinius, general roman...

Tehomir știa și a înțeles cu mintea-I vie

Pe Dochia s-o ia de soție.

(Adresându-se către copil).

Cum te cheamă! Spune!

Să-ți cunoaștem al tău nume!

IONUȚ

Ion mă cheamă, Ionuț îmi spune!

POPORUL

(Murmurând.).

Ion, Ionuț, Ion...frumos nume!

DECEBAL

Chiar dacă tatăl lui ne-a trădat

Ionuț al Daciei va fi bărbat.

Iar Licinius pedeapsa își va lua.

(După o pauză).

Copilul rămâne sub ocrotirea mea.

(Adresându-se către copilul din brațe).

Ești ca floarea aceasta. Nevinovată făptură,

Nu ști ce-i trădarea, nu ști ce-i ură.

Poate, în vremuri, floare din altă floare,

Urmașii, urmașilor tăi nu vor mai fi hârțuiți de popoare.

În cântece să rămână, să fie știut

Că de aici totul a început!

(Decebal lasă copilul din brațe și îl dă Olacului care îl ia de mână. Copilul

se uită la Decebal și la floare. Tunetele și

fulgerele se întetesc. În acest

timp, cu teamă, Dochia înaintează. Cele opt

preotese îi ies în în

întâmpinare. Regelui îi iese înainte Vezinas).

Scena 6.**VEZINAS**

În locul Zadei, aleasă, a fost o altă fecioară.

Ca puiul de columb când întâia oară zboară,

Astfel zeul înduplecat alese.

Nelipsite sunt altarului sacru nouă preotese.

Rugile fierbinți cu cîntece în zori merg la

Zalmoxis pogorât pe nori

Care ne-a iertat de-atâtea ori.

A început să fulgere, să tune,

Prin ele de voia lui ne spune.

Prin foc și pară adesea nimicește

Ce omul cu trudă clădește.

Pentru a se pocăi, să asculte de poruncă,

Spre pământ, el, trăznete aruncă.

(Un fulger puternic însoțit de trăznet face poporul să murmure).

Să începem rugăciunea,

În curând se va arăta minunea!

CORUL FECIOARELOR

Prin tine câmpul înverzește,

Floarea înfloarește!

Holdele pe câmpuri cresc!

Ca în Dacia niciunde

Livezile pe dealuri rodesc.
(Corului fecioarelor se alătură corul grupului de
oșteni din spatele
altarului).

CORUL FECIOARELOR ȘI AL OȘTENILOR

Râurile în munți,
Păsările sub soare,
În câmpuri fierbinți,
Slăvesc cumiți
Numele tău mare!

CORUL FECIOARELOR

Zalnoxis prea bun,
În restrîște este pământul străbun!
Mică-I Cetatea Țării,
Dușmanii întunecă lumina zării.
Împotriva lor îndreaptă

Furtuni, aprige vijelii,
Semnul tău să fie faptă,
Apără pe ai tăi fi.

CORUL FECIOARELOR ȘI AL OSTAȘILOR

Râurile în munți,
Pământurile sub soare,
Preoții în altare,
În cânturi fierbinți,
Slăvesc cumiți
Numele tău mare!

VEZINAS

Tot ce gândurile încântă,
Tot ce-i mândru în țara sfântă,
Ale tale, Zalmoxis, sunt!
Înaintea feței tale răvășite de vânt
Stă în cutremurare
A Sarmisegetusei întreagă suflare.
În rugă îți cer, stăpâne puternic,
Pedeapsa ta să o dai aceluia nevrednic!
Măinile tale dibace sunt
Că au plămădit al daciei pământ.
Zeule! Apără-ne de dușmani!
Ne păzește de romani!
Iar dacă ar fi să fie...
...între noi și ei...frăție.

(Se aud tunete și se văd fulgere puternice).
Slăvit deapururi numele să-ți fie!
Nici când nu-ți călcarăm poruncile sfinte,
Nici legile regelui iubit turnate în cuvinte.
(Tunete și fulgere).
Poporul e de față, așteaptă, și tace.
Mărturisire în gând îți face.

(Către popor).

Precum vedeți, Zalmoxis e între noi și așteaptă!
În fața lui este cel ce săvârșește nedemna faptă!
Pedeapsește, însă, cum gândurile lui vor,
Alături cu făptașul întregul popor.
Precum știți, pedeapsa încălcării
Măsurilor de pază a țării,
Se pedeapsește cu moartea prin îngheț
Pe muntele Orole, pe vârful cel mai semeț.
Aceasta e ispășirea prin datini lăsată
De Zalmoxis drept răsplată.
Prin ea nu mai este înălțat
La fericirea veșniciei cel vinovat.

POPORUL

Să recunoască cel vinovat!
(Murmură în semn de rugă și blestem).

VEZINAS

Răgazul mărturiei umile
Este de acum în trei zile!
La scările suișului înghețat
Paznicii așteaptă pe cel vinovat.
Prin chin și moarte e iertat.
(Fulgere și tunete).
Zalmoxis, alege și înseamnă pe cel vinovat!
Dă, mare zeu, dezlegare,
Dă, mare zeu, poporului iertare!
De când sunt dacii nimeni n-a îndrăznit
Neamul ași trăda, altfel l-ai fi trăznit.
Nimeni n-a fost laș
Și nimeni să nu mai fie, din urmaș în urmaș!

VA URMA

Zalmoxis-zeul suprem al Dacilor

Primăria Municipiului Focșani în colaborare cu instituțiile din subordine a organizat în perioada 1-6 iulie 2022 - Zilele Municipiului Focșani.

Primăria municipiului FOCȘANI

Prima zi, Vineri, 1 iulie 2022 a fost dedicată evocării personalității domnitorului Ștefan cel Mare, la Biserica ”Ștefan cel Mare și Sfânt” din

Cartierul Sud unde a avut loc un moment artistic susținut de Corul ”Pastorala”. Seara, de la ora 19.30 în Piața Unirii, artiștii Ansamblului Folcloric ”Țara Vrancei” și cei ai Teatrului Municipal „Maior Gh. Pastia”, Focșani, au susținut un frumos spectacol continuat excelent de Ansamblul ”Plăieșii” din Chișinău.

Pe 02 iulie 2022, municipiul Focșani a aniversat 160 ani de la momentul semnării actului prin care Focșanii Munteni s-au unit cu Focșanii Moldoveni. Într-o atmosferă festivă ocazionată de aniversarea a 160 de ani de la Unirea administrativă a Focșanilor Moldoveni cu Focșanii Munteni. Zeci de oficialități și reprezentanți ai administrației județene și locale au fost prezenți la acest moment istoric. **Primarul Cristi Valentin Misăilă și Primarul Vladislav Mihail Cociu au parafat acordul de înfrățire între cele două orașe, FOCȘANI și orașul Ștefan Vodă din Republica Moldova.**

Domnul Primar Misăilă afirma: „Ștefan Vodă este un oraș cu o viață culturală diversă, aici activând Școala de Arte „Maria Bieșu”, Casa de cultură, Biblioteca Publică Orașenească, un muzeu, un liceu teoretic, o școală de gimnaziu, o școală primară și două grădinițe pentru copii...Vom urma, cu precădere, câteva direcții de cooperare, pe care le-am inserat și în cadrul Acordului de Înfrățire - dezvoltarea comunității pe baza tehnologiei informației&comunicării, sectorul educational, sectorul cultural și sportiv, sectorul sănătate, sectorul social, sectorul turism, sectorul protecția mediului înconjurător, cooperare economică”. La biserica cu Hramul “Ștefan cel Mare și Sfânt” a avut loc un moment evocator, imediat după vecernie, în timp ce în Piața Unirii au cântat artiștii de la “Țara Vrancei” și Ansamblul “Plăieșii” din Chișinău. Pe terenul de nisip, special amenajat au fost meciuri demonstrative de volei, iar pe B-dul Unirii DJ, demonstrații de fotbal și campionat old-boys la fotbal pe nisip...De asemenea a fost amenajată o

amplă expoziție auto-moto, un veritabil Salon Auto. Concert Jazz, muzică de cameră, muzică ușoară, populară pentru toate gusturile. Ca de obicei a fost organizată și prezentări cu degustări de alese vinuri. Programul prezentat, bine organizat, derulat și spre folosul tuturor focșănenilor și invitaților din județ, din țară și Europa. Au susținut microricitaluri cântărețele: Sanda Ladoși, Ozana Barabancea, etc. Felicitări tuturor organizatorilor și celor implicați în deosebitul eveniment. La mulți ani, focșăneni!

Ionel MARIN

Festivalului Folcloric Baba Vrâncioaia, ediția a XII – a, comuna Bârsești, județul Vrancea

Pe date de 3 iulie 2022, pe Dealul Dumbrava din comuna Bârsești, s-a desfășurat cea de-a XII - a ediție a Festivalului Folcloric **Baba Vrâncioaia**. Consiliul Județean Vrancea, prin Centrul Cultural Vrancea în parteneriat cu Primăria Bârsești, Consiliul Local Bârsești și Obștile Bârsești, Topești, Tulnici, Păulești, Hăulișca Spinești și Poiana, a organizat cea de-a XII - a ediție a Festivalului Folcloric **Baba Vrâncioaia**, pe Dealul Dumbrava din comuna Bârsești, județul Vrancea. Au fost prezente oficialități județene, locale și invitații acestora. Emoționantă a fost sceneta: Reîntâlnirea Domnitorului Ștefan cel Mare cu Baba Vrâncioaia.

Pe scena festivalului au urcat și încântat audiența: Formația de Buciumași, din comuna Spulber; Formația de Fluierași, din comuna Paltin; Formația de Cimpoierei, din comuna Nistorești; Ansamblul Chipărușul, din comuna Nereju; Solist vocal, Andreea Racovițeanu, din comuna Bolotești; Solista de muzică populară Karla Lucuță. Domnul Toader Sfârlea a susținut un microricital de poezie.

Evenimentul s-a desfășurat într-o ambianță plăcută și desigur trebuie să continue. Felicitări organizatorilor și tuturor celor implicați în menținerea folclorului autentic, românesc!

Ionel MARIN

PROFILURI Expoziție de pictură-IRINA FORGO, București, 4 iulie-17 iulie 2022

Cercul Militar Național din București, la Galeria Rondă, a găzduit în perioada 4-17 iulie 2022 interesanta expoziție de pictură a doamnei IRINA FORGO din București.

Biografie artistică:

Cursuri la Școala de Arte Plastice Câmpulung Muscel (6 ani);
 Cursuri de artă plastică la Casa de Cultură a Studenților „Grigore Preoteasa” (5 ani);
 Câștigătoarea concursului de pictură pentru studenți – Faza pe București;
 Ilustrator pentru seria „Povești Nemuritoare” (Editura Ion Creangă);
 Expoziție colectivă Petroșani, București, Szeged (Ungaria), Pitești, Mogoșoaia;
 Expoziție personală București – Allianz Țiriac (sucursala Piața Universității).
 Expoziții colective de pictură în orașele Pitești și Petroșani. Are talent și în artă dramatică și scenarii de film. A scris și patru piese de teatru.
 Cu certitudine creația, sub diferitele forme, ne individualizează, asigură forța necesară ca să fim noi înșine.

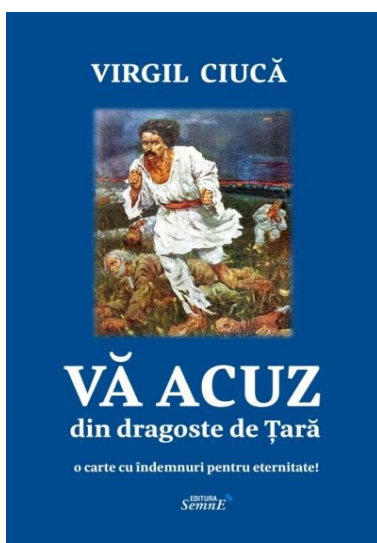
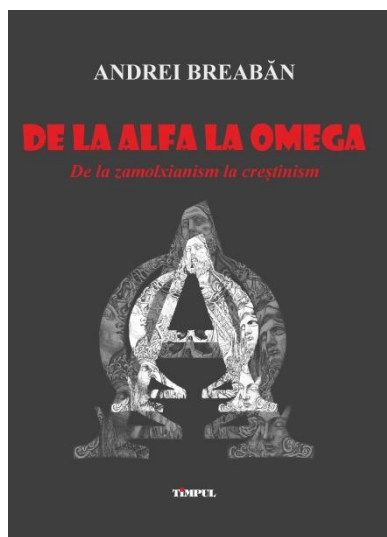
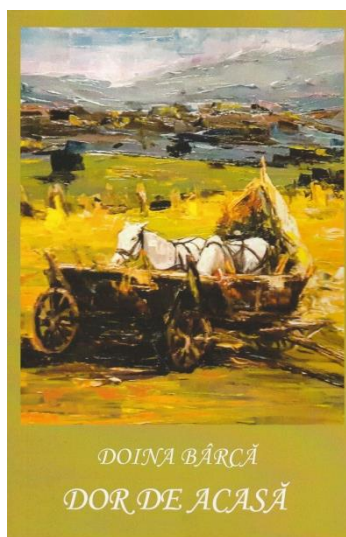
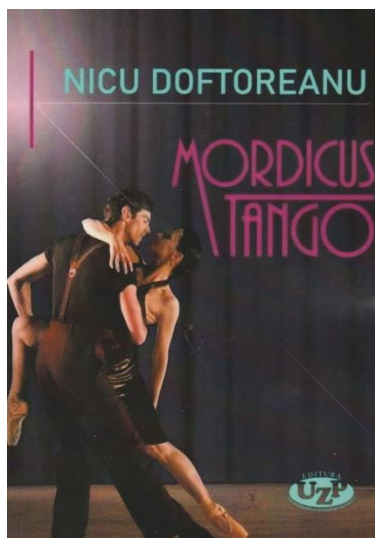
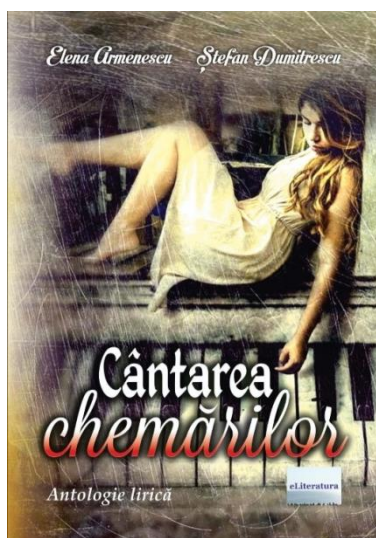

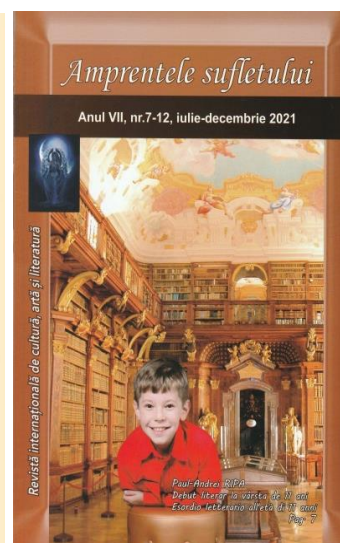
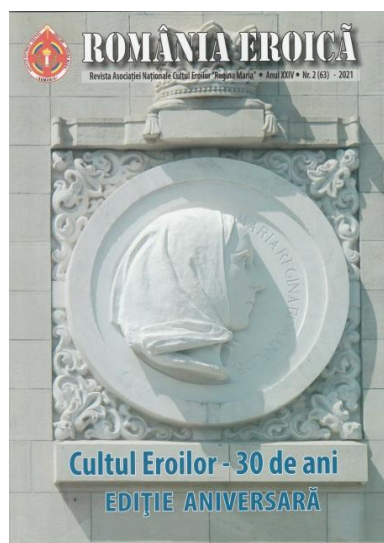
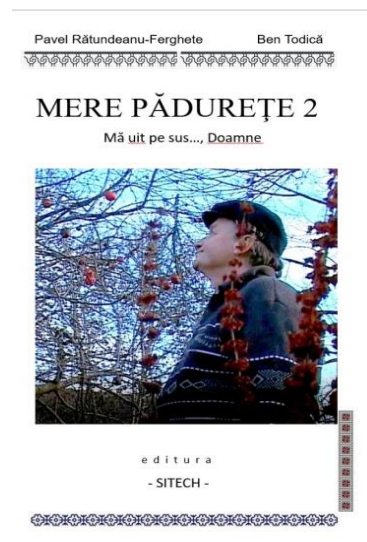
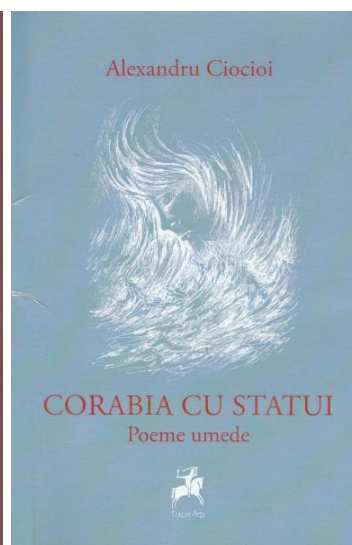
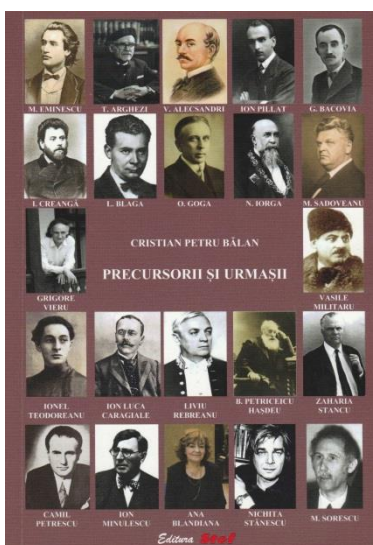
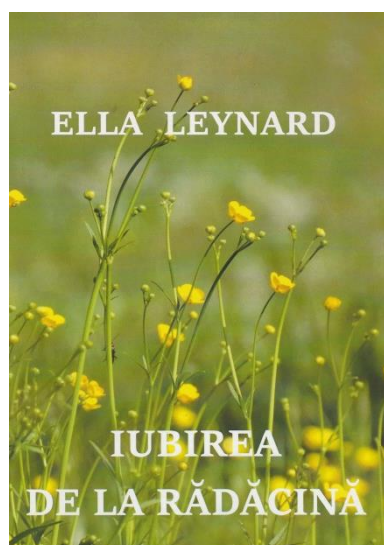
Doamna Forgo posedă și talent literar. A publicat proză scurtă în revista culturală Leviathan și Noi. În anul 2000, în Ungaria a obținut un premiu la un concurs de proză scurtă. În acest an la ediția a XI-a a Festivalului-concurs internațional de creație literară **Bogdania**, a obținut **Premiul I** la Secțiunea Proză scurtă, Grupa II–concurenți peste 30 de ani.

Pictorița Irina FORGO „percepe lumea mai degrabă prin culori, decât prin sunete, miros, atingere sau gust”. Felicitări pentru recenta expoziție și succese deosebite în continuare.

Ionel MARIN

Semnal editorial

ISSN 2343-8061